

San Juan

Ju'hmeë' kih' Jesús he' ga'sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'lëëy' dsa'

¹ Lä' ma' to' nē' ma' chaay' ba', laay' Juu'. Juu' ja' ma' laa' kyaah' Dio. Ja' ba' Juu' ja' ma' laa' hñii' Dio. ² Hi' na' ma' laa' lä' ma' to' nē' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lä'jē' he' cha', ni' miih' sa' cha' he' ma' na' la' kih' hñii' he' sa' ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bih' na'jiih'. Heh' he' na'jiih' ja', la' lä' koo' wa'je' he' choo' kih' lä'jē' dsa'. ⁵ Ga'lä'jnä' wa'je' ja' jee' ma' tääh' hi' jmee' he' hliih'. Pero dsa' hi' ma' tääh' jmee' he' hliih', sa' ga'liyh' kyaah'.

⁶ Hi' ma' chaa' jaa' dsa'ñuuh' ma' chee' Jwaa' hi' ga'chee' Dio. ⁷ Hi' he' ja' kye' ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je', mah' lä'ja' lä'jē' dsa' lä'dsoo' dsē' kih' wa'je' ja' kyaah' juu' he' ga'kway'. ⁸ Ja' hi' he' ma' laa' lä'koo' wa'je' ja', jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi' laa' lä'koo' wa'je' ja' ba'. ⁹ Ma'ngoo' ya'jäh' ja' hi' laa' lä'koo' wa'je' he' la' ju'dsoo', he' choo' kih' lä'jē' dsa'.

¹⁰ Ja' ba' jmi'gyuu' la' ma' chaay', hi' ga'jmeey' Dio jmi'gyuu' la' ta' la' kiyh'. Pero dsa' chaa' jmi'gyuu' la' sa' ga'lä'kyuuy'. ¹¹ Jay' ja' ba' jmi'gyuu' kiyh', pero hi' chaa' kyaay' sa' ga'heeyh'. ¹² Pero lä'jē' hi' ga'heeyh', hi' jmee' dsō' dsē' kiyh', ga'kway' jwē' leey' joo' Dio. ¹³ He' laay' joo' Dio, ja' kih' he' ga'lä'chaay' lä'koo' lle' kih' dsa'lä'chaa' dsa' jmi'gyuu', ni' ja' kih' he' ga'lä'hyoh' dsē' cho'jmiiy' he' ga'lä'chaay' he' laay'

joo' Dio, ni' ja' kih' he- ga'jmee' cho'jmiiy- huu'dsē- he- ga'lā'chaay'. He- ga'lā'chaay' lā' hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hi' hi- laa' Juu' ja-, ga'lēey' dsa- mah' ga'gyay- jee' jnān', hi' jnāh' discipulo kyaay' ga'jēē' jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu- koo- mēē' kyaa' Tää'. Ha- koh' sa' llu' dsēy' hi' kyey- ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁵ Ga'kwa' Jwaa- ju'dsoo' kiyh', ma' jäh' :

—Hi- la- he' hi- ma' jwahn- kih': "Hi- jā' kēē- ga' kin', hi- la- jøøh' ga' lā'koo- jnā', jēēh' ko-ja- ma' chaa- bil' jāā' ki' jnā'."

¹⁶ Ha- koh' sa' cha-miih- he- cha- kiyh', hi' jee' ga'lā'jēē' jne' joh' he- sa' ma-hñah- jne'. Ja' koo- hä' ma-mi-jäay' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta' la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lā'jē- he- la' kwa' Dio, kyaah' lā'jē- ju'dsoo', ta' la' kih' Jesucristo ba' ga'hñah' jne'. ¹⁸ Ji'h'koh' jih'lih', ni' jaa- sa' ma-jēē- Dio. Jooy' hi- laa' gyuu- koo- mēē' ba', hi- gya' ko-jøh' kyaah' Tää', hi- he' ba' ma-mi-jnäay- jnān' ha- lā' laay'.

Ga'jmee' Jwaa- ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa- ta' judiu hi- chaa- Jerusalén ga' cheey' jmi-dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa- mah' na'ngiiy' juu' kiyh' hi- laa' Jwaa'. ²⁰ He- ja- ga'heeh- ba' Jwaa- he- jmeeyh' juu', sa' ga'hmäy' :

—Ja' he' jnā' laan' Cristo —ga'jäh' Jwaa- siiyh'.

²¹ —¿Hi- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elía? — ga' siiyh' Jwaa'.

—Ja' he' jnā' —ga'jäh'.

—¿O che' hne- he' laah' dsa- hi- ngēē- juu' kih' Dio hi- nøø' juu' jā' jmi-gyuu- la-? —ga'jäh' dsa- he'.

Koo- ka-läh' ga'jēēh- Jwaa- juu' kiyh' :

—Jah⁺ha⁺!

²² —¿Hii⁻ ba' laah⁺ hne⁻ ja⁻? Mah⁺ ngëe' jnääh⁺ juu⁺ kwee⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻chee⁺ jnääh⁺. ¿Ha⁻ lä⁺ jawah⁺ hñaah⁺? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺ Jwaa⁻.

²³ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻ siyh⁺:

—Jnä⁺ laan⁺ hi⁻ kwa⁺ juu⁺ jee' la⁺ hwa⁺ kii⁺ jee' sa⁺ kwa⁺ ni⁻ miih⁻: “Mi⁻ lluu⁻ hnäh⁺ hñaah⁺ mah⁺ jä⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnä⁻ kō⁻ dsoo⁺ jwë⁺” —lä⁺ koo⁻ ga⁺jäh⁺ Isaía hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

²⁴ Lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺chee⁺ dsa⁻ judiu he⁺ ma⁺ laa⁺ fariseo. ²⁵ Ga⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁺ siyh⁺:

—¿He⁻ la⁺ ja⁻ chaah⁺ dsa⁻ jmi⁻, cher⁺ mah⁺ sa⁺ laah⁺ Cristo, ni⁻ sa⁺ laah⁺ Elía, ni⁻ hii⁻ ga⁺ jñah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁺ siyh⁺.

²⁶ —Jnä⁺ chaan⁺ dsa⁻ jmi⁻ kyaah⁺ jmi⁻ ba⁺, pero jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu⁺ hnäh⁺. ²⁷ Hi⁻ he⁺ jä⁺ këe⁻ ga⁺ ki⁺ jnä⁺. Hi⁺ ni⁺ sa⁺ tē⁺ dsëen⁺ chiihn⁺ mah⁺ llen⁻ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiy⁺ —ga⁺jäh⁺ Jwaa⁻ siyh⁺.

²⁸ Lä⁺ jë⁺ he⁻ la⁺ ga⁻ la⁺ jee⁺ jwi⁻ he⁻ chee⁻ Betania, ta⁺ hngaah⁺ kō⁻ taa⁻ kih⁺ jmi⁻ Jordán, ta⁺ jee⁺ ma⁺ choo[~] Jwaa⁻ jmi⁻.

Jesús laa⁺ Borrego mäh⁺ kyaa⁺ Dio

²⁹ Ma⁺ ga⁺ jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁻, ga⁺ jëe⁺ Jwaa⁻ Jesús ja⁺ ta⁺ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺, mah⁺ ga⁺ jäyh⁺:

—Jëe⁺ dá, hi⁻ na⁻ he⁺ Borrego mäh⁺ kyaa⁺ Dio hi⁻ jñuu⁺ dso⁺ kye⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. ³⁰ Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻ jawhn⁺ kih⁺: “Këe⁻ ga⁺ kin⁺, jä⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁺ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺ lä⁺ koo⁻ jnä⁺, jëeh⁺ kō⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ bih⁺ jä⁺ ki⁺ jnä⁺.”

³¹ Jnä⁺ sa⁺ ma⁺ kyuu⁺ jnih⁺. Ma⁻ jan[~] mah⁺ chaan⁺ dsa⁻ jmi⁻ ba⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jnääy⁺ kih⁺ dsa⁻ Israel.

³² Ga⁺ mi⁺ jnää⁻ ga⁺ Jwaa⁻ juu⁺, ga⁺ jäyh⁺:

—Ga^ˆjëen^ˆ Jmí^ˆ-lle^ˆ Na^ˆ-jngii^ˆ kih^ˆ Dio ga^ˆjyoo^ˆ gyuu^ˆh^ˆ jmi^ˆ-gyuu^ˆ, laay^ˆ lä^ˆko^ˆo^ˆ jaa^ˆ juu^ˆ, hi^ˆ-ga^ˆjä^ˆ ko^ˆ-hwëé^ˆ né^ˆ kiyh^ˆ.³³ Jnä^ˆ sa^ˆ ma^ˆ man^ˆ hii^ˆ-he^ˆ. Pero hi^ˆ-ga^ˆchee^ˆ jnä^ˆ he^ˆ chaan^ˆ dsa^ˆ-jmi^ˆ kyaah^ˆ jmi^ˆ-, ga^ˆsiiyh^ˆ jnä^ˆ: “Hi^ˆ-jëeh^ˆ jyoo^ˆ Jmí^ˆ-lle^ˆ mah^ˆ jä^ˆ ko^ˆ-hwëé^ˆ né^ˆ kiyh^ˆ, hi^ˆ-he^ˆ he^ˆ hi^ˆ-chaa^ˆ dsa^ˆ-jmi^ˆ kyaah^ˆ Jmí^ˆ-lle^ˆ Na^ˆ-jngii^ˆ kih^ˆ Dio.”³⁴ Lä^ˆja^ˆ-ga^ˆjëen^ˆ hi^ˆ-jmeen^ˆ ju^ˆdsoo^ˆ kiyh^ˆ, hi^ˆ-he^ˆ he^ˆ Jo^ˆo^ˆ Dio —ga^ˆjäh^ˆ Jwaa^ˆ.

To^ˆ-né^ˆ discípulo kyaa^ˆ Jesús

³⁵ Ma^ˆ ga^ˆjnä^ˆ jyoh^ˆ jmi^ˆ, ko^ˆo^ˆ-ka^ˆ-läh^ˆ ma^ˆ cheh^ˆ Jwaa^ˆ-kyaah^ˆ uu^ˆ hi^ˆ-ma^ˆ jmee^ˆ ko^ˆ-joh^ˆ kyaayh^ˆ.³⁶ Ma^ˆ ga^ˆjëey^ˆ Jesús ma^ˆ ngëy^ˆ jee^ˆ ja^ˆ-, mah^ˆ ga^ˆjäyh^ˆ:

—Jëe^ˆ da^ˆ, hi^ˆ-na^ˆ-he^ˆ Borrego mah^ˆ kyaa^ˆ Dio.

³⁷ Ma^ˆ ga^ˆnuu^ˆ lä^ˆuu^ˆ hi^ˆ-ma^ˆ ga^ˆnää^ˆ ko^ˆ-joh^ˆ kyaah^ˆ Jwaa^ˆ-he^ˆ ga^ˆhlëeyh^ˆ lä^ˆja^ˆ-, ga^ˆnäy^ˆ kyaah^ˆ Jesús ba^ˆ.

³⁸ Ma^ˆ ga^ˆjëeh^ˆ Jesús hñii^ˆ, ga^ˆjëey^ˆ chaa^ˆ hi^ˆ-he^ˆ kaah^ˆ kiyh^ˆ, mah^ˆ ga^ˆsiiyh^ˆ:

—¿Hee^ˆ-na^ˆ-hnooh^ˆ hnäh^ˆ?

Mah^ˆ ga^ˆjäh^ˆ dsa^ˆ-he^ˆ:

—¿Ha^ˆ-ñeh^ˆ hne^ˆ Rabí, he^ˆ-la^ˆ-hnøø^ˆ jäh^ˆ Ta^ˆ-jwoh^ˆ?

³⁹ —Ya^ˆ-nää^ˆ hnäh^ˆ ja^ˆ-mah^ˆ ya^ˆ-jëe^ˆ —ga^ˆjäh^ˆ Jesús siiyh^ˆ.

Ga^ˆnäy^ˆ mah^ˆ na^ˆjëey^ˆ-ha^ˆ-ma^ˆ gyay^ˆ. Jee^ˆ ja^ˆ-ga^ˆjäyh^ˆ kyaayh^ˆ jmi^ˆ ja^ˆ-. Hor^ˆ-ja^ˆ-, ma^ˆ-té^ˆ ko^ˆ-hí^ˆ gya^ˆ.

⁴⁰ Jaa^ˆ-jee^ˆ lä^ˆuu^ˆ, hi^ˆ-ga^ˆnuu^ˆ kih^ˆ Jwaa^ˆ-hih^ˆ ga^ˆjmee^ˆ ko^ˆ-joh^ˆ kyaah^ˆ Jesús, chee^ˆ-André øøh^ˆ Simón Pee^ˆ.

⁴¹ He^ˆ-ga^ˆjmeey^ˆ to^ˆ-né^ˆ, na^ˆhnäy^ˆ-øøyh^ˆ Simón mah^ˆ ga^ˆsiiyh^ˆ:

—Ma^ˆ-jee^ˆ jnääh^ˆ Mesía —he^ˆ-hnøø^ˆ jäh^ˆ Cristo.

⁴² Lä^ˆchah^ˆ ja^ˆ-na^ˆjääy^ˆ-Simón cha^ˆ-né^ˆ Jesús. Ma^ˆ ga^ˆjëe^ˆ Jesús hi^ˆ-he^ˆ, ga^ˆjäyh^ˆ:

—Hne⁻ he^ʼ Simón, joo^ʼ Joná. Hne⁻ lä⁺ cheeh⁻ Cefa —he⁻ hnøø^ʼ jäh⁺ Pee^ʼ.

Jesús ga⁺ tēeh^ʼ Felipe kyaah^ʼ Natanael

⁴³ Ma^ʼ ga⁻ jnä^ʼ jyoh^ʼ jmi^ʼ, ngaah^ʼ Jesús ta⁺ Galilea. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jēy^ʼ Felipe mah^ʼ ga⁻ siyh⁺:

—Ñä⁻ kyaah^ʼ jnä^ʼ.

⁴⁴ Felipe he^ʼ ma^ʼ chaä⁻ Betsaida, dsa⁻ goo^ʼ André^ʼ kyaah^ʼ Pee^ʼ ka⁻ läh^ʼ. ⁴⁵ Ma^ʼ ga⁻ jee^ʼ Felipe Natanael mah^ʼ ga⁻ siyh⁺:

—Ma⁻ jee^ʼ jnääh^ʼ hih^ʼ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ si^ʼ Moisé kih^ʼ né^ʼ ley, hi⁻ lä⁺ jēē⁺ hi⁻ ga⁻ ngēē^ʼ juu^ʼ kih^ʼ Dio ga⁻ si^ʼ kiyh^ʼ ka⁻ läh^ʼ. Hi⁻ he^ʼ he^ʼ Jesús, joo^ʼ José hi⁻ chaä⁻ Nazaret.

⁴⁶ Mah^ʼ ga⁻ jäh^ʼ Natanael:

—¿Ha⁻ lä⁺ la^ʼ juu^ʼ he⁻ ya⁻ hēē^ʼ jaa⁻ hi⁻ lluu^ʼ jee^ʼ jwi⁻ Nazaret?

—Ñä⁻ mah^ʼ jēē⁺ da^ʼ —ga⁻ jäh^ʼ Felipe siyh⁺.

⁴⁷ Ma^ʼ ga⁻ jēē^ʼ Jesús ngoo^ʼ ya⁻ jäh⁺ Natanael, ga⁻ hlēēyh^ʼ kiyh^ʼ:

—Hi⁻ ja^ʼ na⁻, hi⁻ na⁻ ba^ʼ he^ʼ dsa⁻ Israel, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miih⁻ juu^ʼ ta⁻ juu^ʼ tuh⁻ dsē^ʼ.

⁴⁸ —¿Ha⁻ lä⁺ na⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ kyuu^{h⁺} jnä^ʼ? —ga⁻ jäh^ʼ Natanael siyh⁺.

—Jää^ʼ ja⁻ ga⁻ hlēēh^ʼ Felipe hne⁻, ga⁻ jēēn⁺ hne⁻ ma⁻ cheh^ʼ koo^ʼ kih^ʼ chaah^ʼ higo —ga⁻ jäh^ʼ Jesús siyh⁺.

⁴⁹ —Ta⁻ jwoh^ʼ, hne⁻ he^ʼ laah^ʼ Joo^ʼ Dio, hne⁻ laah^ʼ Rey kyaä^ʼ dsa⁻ goo^ʼ jne^ʼ —ga⁻ jäh^ʼ Natanael siyh⁺.

⁵⁰ Mah^ʼ ga⁻ jäh^ʼ Jesús ka⁻ läh^ʼ:

—Ma⁻ lä⁻ dsoo^ʼ hoh^ʼ jnä^ʼ, kih^ʼ he⁻ ma⁻ jwēēhn^ʼ hne⁻ ga⁻ jēēn⁺ hne⁻ koo^ʼ chaah^ʼ higo. Pero cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jēēh^ʼ na^ʼ ta⁻ cha⁻ né^ʼ.

⁵¹ Hi⁻ ga⁻ jäh^ʼ ka⁻ läh^ʼ:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, na⁺ ta⁺ cha⁺ né⁺ jëeh⁺ hnäh⁺ gyuu⁺h⁺ jmi⁻ gyuu⁺ na⁻ na⁺, jëeh⁺ hnäh⁺ ángele kya⁺ Dio hi⁻ wii[~] hi⁻ jña⁺ né⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

2

Lä⁺ la⁻ ga⁻ la⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺ jee⁺ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ jwi⁻ Caná⁺
¹ Jee⁺ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jmi⁺, ga⁺ jee⁺ goo⁻ jaa⁻ dsa⁻ jee⁺ jwi⁻ Caná, he⁻ na⁻ hee⁻ hwa⁺ Galilea. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ hää⁺ choo⁺ Jesús. ² Jesús hi⁻ jnä⁺h⁺ discípulo kya⁺y⁺ ga⁻ tēy⁺h⁺ jnä⁺h⁺ jee⁺ tē⁻ jmi⁺ ka⁻ lä⁺h⁺. ³ Ma⁺ sa⁺ ga⁻ lëë⁺ jmi⁺ mi⁺ jēh⁺ ma⁻ ää⁻ he⁻ ma⁺ hi⁺h[~] dsa⁻, ga⁺ jäh⁺ choo⁺ Jesús siyh⁺:

—Ma⁻ dsa⁺ go⁻ te[~] jmi⁺ mi⁺ jēh⁺ kih⁺ dsa⁺.

⁴ Mah⁺ ga⁻ jee⁺h⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿He⁻ la⁺ jwi⁺h⁺ jnä⁺ lä⁺ na⁻? Sa⁺ ga⁻ ma⁻ tē⁺ hor[~] kin⁺.

⁵ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ chooy⁺ siyh⁺ hi⁻ ma⁺ tä⁺h⁺ kwa⁺ be⁺ jee⁺ ja⁻:

—Jmee⁺ hnäh⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ siyh⁺ hnäh⁺.

⁶ Ma⁺ tøø⁺ jee⁺ ja⁻, jñii⁺ mi⁺hya⁻ kaah⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ kya⁺ah⁺ ku⁺ jee⁺ ma⁺ chih[~] dsa⁻ judiu jmi⁻ he⁻ ma⁺ jmee⁺ jäy⁺ na⁻ jngëy⁺ cha⁺ né⁺ Dio. Lä⁺ koo⁻ mi⁺hya⁻ ja⁻, ma⁺ hi⁺h⁻ koo⁻ hña⁻ loo⁺ hi⁺h[~] jmi⁻. ⁷ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tä⁺h⁺ kwa⁺ be⁺ jee⁺ ja⁻:

—Ka⁺ah⁺ jmi⁻ neh⁺ lä⁺ jē⁺ mi⁺hya⁻ na⁻.

Mah⁺ ga⁻ jmeey⁺ na⁻ kah⁺ na⁻ dsē⁺h⁺ lä⁺ jē⁺ mi⁺hya⁻ ja⁻.

⁸ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁺:

—Na⁺ na⁺, kye⁻ mi⁺h⁻ mah⁺ go⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ juu⁺ jmi⁺.

Hi⁺ lä⁺ ja⁻ ga⁻ jmeey⁺. ⁹ Hi⁺h⁺ dsa⁻ juu⁺ jmi⁺ he⁺, ga⁻ jëy⁺ che⁺ llu⁺ jmi⁻ he⁻ ma⁻ la⁺ jmi⁺ mi⁺ jēh⁺. Ni⁻ sa⁺ ñey⁻ ha⁻ ta⁺ ja⁺ he⁻ ja⁻, ma⁻ la⁺ hi⁻ ma⁺ kwa⁺ be⁺ hi⁻ ga⁻ hwëe⁺ jmi⁻ ja⁻ ba⁺ ñe⁻. Mah⁺ ga⁻ tēe⁺ juu⁺ jmi⁺ kih⁺ hi⁻ dsa⁻ jee⁺ goo⁻,
¹⁰ mah⁺ ga⁻ siyh⁺:

—Ga⁺lä⁺jëë⁺ dsa⁻ kwëeh[~] to⁻në⁺ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ llu⁺. Ma⁻lä⁺ ma⁺ hiyh⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ga⁺ kwëeyh⁺ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ he⁻ hwa⁺ ga⁺ miih⁻. Pero hne⁻ ma⁻na⁻høøh⁻ jmih⁺ mi⁺jëh⁺ llu⁺ mah⁺ kwëeyh⁺ jee⁺ lla⁺ ga⁺.

¹¹ Jee⁺ jwi⁻ Caná he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺ Galilea ba⁺ ga⁺ jmeë⁺ Jesús to⁻në⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ ja⁻. Jee⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy⁺ ha⁻ koo⁻ jøøh⁺ laay⁺, hi⁺ lä⁺jëë⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, cha⁻ga⁺miih⁻ ga⁺lä⁺dsoo⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kiyh⁺.

¹² Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngaayh⁺ ta⁺ Capernaum, kyaah⁺ chooy⁺ kyaah⁺ øøyh⁻ hi⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺tooh⁺ jnääh⁺ cha⁻miih⁻ jmi⁺.

Jesús ga⁻hwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hñii⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ma⁻ngoo⁺ ma⁻ya⁻jäh⁺ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁺, he⁻ ja⁻ ngoo⁺ Jesús ta⁺ Jerusalén. ¹⁴ Jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁺, jee⁺ ja⁻ ga⁺jëëy⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hnëë[~] kya⁺, hi⁻ ma⁺ hnëë[~] borrego, hi⁻ ma⁺ hnëë[~] juu⁻, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ mi⁻sii⁺ kuu⁺ kih⁺ dsa⁺. ¹⁵ Ga⁺jmeey⁺ koo⁻ sí⁺hñii⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺hëëy⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, hi⁻ ga⁻ borrego, hi⁻ ga⁻ kya⁺, hi⁻ ga⁻ hi⁻ mi⁻sii⁺ kuu⁺. Ga⁺këyh⁺ ga⁺lä⁺jë⁺ ná⁺mes[~], ga⁺saa⁺ ga⁺jaay⁺ kuu⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺. ¹⁶ Hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hnëë[~] juu⁻ he⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Hwëë⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻ jee⁺ la⁻. Ta⁺ jmeë⁻ hnäh⁺ je⁺hmoo⁺ hne⁺ kih⁺ Tää⁺ kyaan⁺.

¹⁷ Ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁺dsooh[~] dsë⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ lä⁺koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Ngoo⁺ dsa⁻llaan⁺ kih⁺ he⁻ kyen⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsë⁻ kih⁺ hne⁺ kyah⁺.”

¹⁸ Dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ në⁺ kih⁺ judiu ga⁻ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Hee⁻ koo⁻ lii⁻ jmeeh⁺, mah⁺ jëë⁺ jnääh⁺ he⁻ na⁻ngëh⁺ jwë⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻? —ga⁺jäyh⁺ siiyh⁺ Jesús.

19 —Hla' hnäh' gwah' la- mah' kyaah' hnē- jmiif' ba' choohn' —ga'jah' Jesús siiyh'.

20 Lā'chah' ja- ga'jah' dsa- hi- tääh' né' he' siiyh':

—Kyaah' to'loo' jniif' ji-ñe- ga'jmeē' dsa- gwah' la-.
 jHa- lä'ja- jwah' hne-, kyaah' hnē- jmiif' ba' choohn'?

21 Pero ja' kih' gwah' he- ga'hlēeyh' lä'ja-, he- ma' hlēeyh' kih' jmi-ngo' kiyh' ba' ja-. 22 He-ja- ma-ngēē' ma-lä'jiih' Jesús, ga-lä'dsooh' dsē- jnääh' discipulo kyaay' he- ga'hlēeyh' ja-, hi' cha-ga'miih- ga-lä'dsoo' dsē- jnääh' lä'koō- na-sii- juu' kih' Dio, hi' ga-lä'dsoo' dsē- jnääh' lä'koō- ga'hlēeh' Jesús ka-läh'.

Lä'jē- huud'sē- he- ma' jmeē' dsa- ma' kyuu~ ba' Jesús

23 Ta'ko-jiih' ma' tē- jmiif' he- kuh- dsa- borrego mäh' jee' jwi- Jerusalén, jwēē' dsa- ga'heeh- juu' kih' Jesús ma' ga'jēy' lä'jē- he- juh-gaa- he- ma' jmeey'. 24 Pero hñiif' Jesús, sa' ga-lä'cha' o-joh' dsē- kiyh' kyaah' dsa- he', jēeh' ma' kyuu' bih' ga-lä'jēē' dsa-. 25 Sa' ma' jmeē' bii' kiyh', he- ma' jmeeh' dsa- juu' ha- lä' la' kih' dsa- kyaayh', jēeh' ñey- ba' ha- lä' la' tuh-dsē' lä'jaa- lä'jaa- dsa-.

3

Ta'la' hwē' ba' ñee' Nicodemo na'jēy- Jesús

1 Ma' chaa- jaa- dsa-ñuu- jee' kih' fariseo hi- ma' chee- Nicodemo, ma' laa' jaa- dsa- hi- kye- né' kih' dsa- judiu. 2 Ta'la' hwē' ba' ñee' dsa-ñuu- he' na'jēy- Jesús mah' ga'siiyh':

—Ta-jwoh', ñe' jnääh', ga'chee' Dio hne-, laah' jaa- ta-jwoh'. Jēeh' ni' jaa- sa' lih' jmeē' lä'jē- he- juh-gaa- he- jmeeh- hne- wa'ra- jah' kih' sa' kyaah' Dio hne- — ga'jah' Nicodemo siiyh'.

³ —Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, hi⁻ sa⁺ lä⁺chaa⁻ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëë⁺, sa⁺ tēëy⁺ jēëy⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺ — ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺.

⁴ —¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ lä⁺chaa⁻ ka⁻läh⁺ jaa⁻ dsa⁻ ga⁺ ma⁻gyuh⁻? ¿Che⁺ le⁺ dsa⁻heey⁺ jee⁺ ma⁺ hääy⁺ mah⁺ lä⁺chaay⁻ lä⁺hmëë⁺? —ga⁺jäh⁺ Nicodemo siyh⁺.

⁵ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús:

—Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, hi⁻ sa⁺ lä⁺chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁺ hi⁺ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺, sa⁺ tēëy⁺ dsa⁻hey⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. ⁶ Hih⁺ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kih⁺ ngo⁺, ngo⁺ ba⁺ laay⁺. Hi⁺ hih⁺ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺, laay⁺ jmi⁻lle⁺ ba⁺. ⁷ Ta⁺ jmee⁻ dsa⁻ hoh⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn⁺ hne⁻, jmee⁺ bii⁺ lä⁺chaa⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺ lä⁺hmëë⁺. ⁸ Le⁺ gwa⁺ hi⁺ dsoo[~] ha⁻ jee⁺ hnø⁺. Ma⁺ ke⁺ nuuh⁻ hi⁺lle⁺, sa⁺ ñeh⁺ ha⁻ ta⁺ gwa⁺ ni⁺ ha⁻ ta⁺ dsoo[~]. Lä⁺ja⁻ la⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ dsa⁻lä⁻chaa⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio —ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺.

⁹ —¿Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ na⁻? —ga⁺jäh⁺ Nicodemo siyh⁺.

¹⁰ Mah⁺ ga⁺jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siyh⁺:

—¿Ja⁺ ta⁻ jwoh⁺ kya⁺ dsa⁻ Israel laah⁺ mah⁺ sa⁺ kyuu^h he⁻ la⁻? ¹¹ Ma⁺ra⁺ ju⁺dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻, he⁻ ma⁻kyuu^h jnääh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ hlëeh⁺ jnääh⁺. Hi⁺ he⁻ ma⁻jëë⁺ jnääh⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ jmee⁻ jnääh⁺ dsoo⁺. Pero hnäh⁺ sa⁺ heeh⁺ hnäh⁺ he⁻ hlëeh⁺ jnääh⁺. ¹² Wa⁺ra⁻ ga⁺hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ he⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻, sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ dsoo⁺. Ha⁻ ba⁺ lä⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ cher⁺ mah⁺ ga⁺hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ he⁻ cha⁻ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺.

¹³ Sa⁺ chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ga⁺wii⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺, ma⁺ lä⁺ hi⁻ ga⁺ jñaa⁺ gyuu^h ba⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ hi⁻ gya⁺ gyuu^h jmi⁻gyuu⁺. ¹⁴ Ja⁻ ba⁺ lä⁺koo⁻ ga⁺ chaa⁺ Moisé miih⁻ ta⁺ gyuu^h jee⁺ ma⁺ la⁺ hwa⁺ kii⁺ ja⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁺ja⁻ jmee⁺ bii⁺ chaa⁺ dsa⁻ gyuu^h Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻.

¹⁵ Mah¹ lä⁺ja⁻ lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ heey¹,
lä⁺chaay⁻ tää¹ ga⁺lä⁺jë⁺ joh¹ jmi¹ cha⁻ ba¹.

Cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁺jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺

¹⁶ Jëeh¹ cha⁻miih⁻ hnää¹ Dio lä⁺jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺,
he⁻ja⁻ ga⁻kwaay¹ gyuu⁻ koo⁻ mëë¹ kyaay¹, mah¹ lä⁺ja⁻
lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ heey¹, lä⁺chaay⁻
ga⁺lä⁺jë⁺ joh¹ jmi¹ cha⁻ ba¹. ¹⁷ Jëeh¹ sa⁺ ga⁺chee¹ Dio joo¹
jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah¹ taayh⁺ dsa⁻ dso¹jwi¹. Ga⁺cheey¹ mah¹
ta⁺lä⁻kiyh¹ lääy¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba¹.

¹⁸ Hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso¹jwi¹
në¹ kiyh¹. Pero hi⁻ sa⁺ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ ma⁻cha⁻
dso¹jwi¹ në¹ kiyh¹, jëeh¹ sa⁺ dsoo¹ dsëy¹ kih¹ gyuu⁻ koo⁻
mëë¹ kya¹ Dio. ¹⁹ Lä⁺la⁻ ba¹ la¹ he⁻ja¹ dso¹jwi¹ në¹ kih¹
¹ dsa⁻. Ja¹ ba¹ wa¹je⁻ hwa¹ la⁻ pero ga⁺lä⁺hnø¹ gyih¹
jee¹ na⁻hoo⁻ lä⁺koh¹ ga⁺wa¹je⁻, jëeh¹ lä⁺jë⁺ he⁻ jmeey¹,
he⁻ hliih¹ jmah¹ ba¹. ²⁰ Jëeh¹ lä⁺jëë⁺ hi⁻ jmee¹ he⁻ hliih¹
na⁻høoy¹ kih¹ wa¹je⁻, sa⁺ hnøoy¹ ya⁻näy¹ jee¹ jnä¹ wa¹je⁻
mah¹ sa⁺ lä⁺jnä¹ he⁻ jmeey¹. ²¹ Pero hi⁻ tääh¹ jmee¹ lä⁺
hnø¹ ju¹dsoo¹, hi⁻ he¹ ba¹ go⁻näy¹ jee¹ jnä¹ wa¹je⁻ mah¹
lä⁺ja⁻ lä⁺jnä¹ la¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio lä⁺jë⁺ he⁻ jmeey¹ —
ga⁺jäh¹ Jesús siiyh¹ Nicodemo.

Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁺løø¹ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo[~] jmi⁻ hlëeh⁺
kih¹ Jesús

²² Ma⁻ngëë¹ he⁻ja⁻, ngoo¹ Jesús ta⁺ hwa¹ Judea, hi⁻
jnääh¹ discípulo ga⁺nøø¹ jnääh¹ kyaayh¹. Jee¹ ja⁻ ga⁺jä⁺
jnääh¹ kyaayh¹ miih⁻ jmi¹ hi⁺ ma⁺ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻.
²³ Jwaa⁻ ka⁻läh¹ ma⁺ chaay[~] dsa⁻ jmi⁻ jee¹ jwi⁻ Enón, koo¹
Salim, jëeh¹ jee¹ ja⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ jmi⁻. Jee¹ ja⁻ ma⁺
dsa⁻näy¹ dsa⁻ mah¹ ma⁺ saay⁻ jmi⁻. ²⁴ Jmi¹ ja⁻, sa⁺ ga⁺
ma⁻taah⁻ dsa⁻ Jwaa⁻ neh¹ ñe¹.

²⁵ He-jā- kō-llaa' discipulo kyaa' Jwaa' ga-taayh' ti-chooy' juu' kyaah' dsa- judiu ha- lä' jmee' dsa- mah' jay' na-jngëy' cha'në' Dio. ²⁶ Mah' na'näy' jee' cheh' Jwaa' na'chiiyh':

—Ta-jwoh', hi- ma' gya' kyaah' hne- ta- hngaah' kō-taa- kih' jmi- Jordán, hi- ga-kwah' ju'dsoo' kih' he', na' chaay' dsa- jmi-. Ga-lä-jëë' ba' dsa- dsa-nää' kyaayh'.

²⁷ Mah' ga-jäh' Jwaa' siiyh':

—Sa- le' hyoh' dsa- ni' miih-, wa'ra- jäh' kih' sa-ga-hyoyh' kih' Dio. ²⁸ Ja' he' ba' hnäh' ga-nuuh- hnäh' kin' he- ga-jwahn': “Ja' he' jnä' laan' Cristo. Laan' jaa- hi- ga-chee' Dio jää' mah' hlëehn' kiyh'.” ²⁹ Dsa-më' hi- dsa-jee' goo- laay' kyaa' dsa-nuuh- hi- jee' goo- kyaayh'. Pero ome' kyaa' dsa-nuuh- he' hi- cheh' koo' kiyh' chaay- llu' kyaah' koo- nuuy' hlëeh' dsa-nuuh- he'. Lä-ja- la' ki' jnä' ka-läh', ma-jëë' dsën- go-te- na' he- ma-ja- Cristo. ³⁰ Jmee' bii' juuh' ta' kiyh' mah' lä-ja- lä-hwaa' ta' kin'.

Hi- ja' gyuuh' jmi-gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'

³¹ Hi- ja' gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'. Pero hi- chaa- hwa' la-, hwa' la- ba' na'jnäy', hi- hlëeyh' kih' he- cha- hwa' la- ba'. Hi- ja' gyuuh' jmi-gyuuh' kye- në' kih' jee' lä-jëë'. ³² He- ma-jëy' he- ma-nuuy', he- ja- ba' hlëeyh', pero ni' jaa- sa- heeh- juu' he- kway'. ³³ Hi- heeh- juu' he- kway', hi- he' jmee' bih' dsoo' juu' kih' Dio. ³⁴ Jëeh' hi- ga-chee' Dio, hlëeyh' juu' kih' Dio ba'. Hi' ja' kyaah' hih' kwa' Dio jmi-llë' kih'. ³⁵ Jëeh', Täa- hnäy' ba' Jooy'. Hi- ga-tooyh- goo- Jooy' lä-jë' he- ga-cha-. ³⁶ Hi- jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa' jmee' dsoo' dsë' kih' Jooy' Dio sa' jëy'

jee' jmee' Dio hih'. He- wii' he- na' ga' chee' Dio, he- ja- ba' ja- ne' kiyh'.

4

Jaa- dsa- me' hi- chaa- hwa' Samária ga- hlëeh' kyaah' Jesús

¹ Ga- nuu' dsa- fariseo hlëeh' dsa- kih' Jesús, ma' jäyh' jwëë' ga' dsa- jää- Jesús hi- jwëë' ga' dsa- chaay- jmi- lä'koh' ga' Jwaa-. Hi- ga' lä- ne' Dsa- jøøh' jnän' he- ga- nuu' dsa- fariseo juu' ja-. ² (Ma' ke- ja- he' hñii' Jesús hi- ma' choo- jmi-.) ³ He- ja- ya- hëë' Jesús hwa' Judea ja- mah' ngaayh' ta- Galilea ka- läh'.

⁴ Ga- jmee' bii' kiyh' ngooy' ta- hwa' kih' Samária. ⁵ Ga- tëëy' koo- jee' jwi- kih' Samária he- ma' chee- Sicar, jäh- kih' hwa' he- ga- kwëeh' Jacob jooy' José. ⁶ Jee' ja- ma' chih' koo- jmi- too- he- ga- jmee' Jacob. Ga- hwa- Jesús jee' hääy' jwë' mah' ga- gyay- ga- teeyh- dsëy' koo' jmi- too- ja-. Hor- ja- ma- ngoo' ga- tē' lla' hyoo'. ⁷ Ja' jaa- dsa- me' hi- chaa- Samária, ya- kye' jmi-. Mah' ga- jäh' Jesús siyh':

—Kwëeh' jnä' mi- jmi- kyah' huhn'.

⁸ (Jnääh' discípulo kyaay' na' nøø' jnääh' ta- jee' jwi- na' lä' jnääh' he- ga- kih' jnääh'.)

⁹ Hi- dsa- me' hi- ma' chaa- Samária he' ga- siyh' Jesús: —¿Ha- lä' ja- hne- hi- laa' dsa- judiu ngi- h' jmi- kin' mah' huh', jnä' hi- laa' dsa- chaa- Samária? (Jëh', dsa- judiu sa- jwayh' kyaah' dsa- samaritano.)

¹⁰ Mah' ga- jäh' Jesús siyh':

—Wa' ra- jäh' kih' ñeh' hee- na- he- la' kwa- Dio, hi- hii- na- hi- ngi- h' jmi- kyah' mah' hiyh', hne- ba' ngi- h' kiyh' jmi- he- huh' hi- hñiiy' kwëëyh' hne- jmi- jiih'.

11 Mah' ga'jäh' dsa-më' he' ka-läh':

—¿Ha- lä' jmeeh' Dsa-jøøh' kyaan'? Sa' cha- ni' miih- he- kyeh' he- kyaah' chooh' jmi-, hi' juuh- jwërte jmi-too- la-. ¿Ha- ba' ta' haa' jmi- jih' ja- he- kwah'?

12 ¿Ché' jøøh' ga' hne- lä'koh' ga' Jacob dsa- ma-gyuh- kyaah' jnääh', hi- ga'kwëeh' jnääh' jmi-too- la'? Jee' la- ga'hijh' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä'jëë' jah' kyaay' ka-läh'.

13 Mah' ga'jeeh- Jesús juu' kih' dsa-më' he':

—Wa' hi- cha- hi-, hi- hijh' jmi- he- haa' la-, koo- ka-läh' ja' lä'kii- dsëy'. 14 Pero hi- hijh' jmi- he- kwa' jnä', jih'koh' jih'lih' sa' ja' lä'kii- dsëy'. Jmi- he- kwa' jnä', he- ja- hya' lä' ma-hya- ja-ba' neh' tuh-dsëy' he- jmee' chaay- tää'.

15 Mah' ga'jäh' dsa-më' he' siyh':

—Kwëeh' jnä' jmi- ja-, Dsa-jøøh' kyaan', mah' sa' ja' lä'kii- dsën'. Lä'ja- mo'so' jän- jee' la- ya'kyen' jmi- —ga'jäh' dsa-më' he'.

16 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- mah' go-kyaah' dsa-nñuh- kyaah' ta' la'.

17 —Sa' chaa- dsa-nñuh- kyaan- —ga'jäh' dsa-më' he' siyh'.

—Ja-ba' dsoo' he- ma-jäh', sa' chaa- dsa-nñuh- kyaah'. 18 Jëeh' hñaa' dsa-nñuh- hi- ma-lä-kyaah', hijh' hi- kyaah' na', ja' he' dsa-nñuh- kyaah' he'. He- dsoo' na- ma-jäh' —ga'jäh' Jesús siyh'.

19 —Dsa-jøøh' kyaan', go- hi- ngëë~ juu' kih' Dio ba' hne- laan'. 20 Lä'jëë' dsa- ma-gyuh- kyaah' jnääh' dsa- samaritano ga'hnaayh- Dio jee' chih' moh' la-, mah' hnäh' dsa- judiu jwah' hnäh', jwi- Jerusalén ba' jee' hnäahn' Dio —ga'jäh' dsa-më' he' siyh'.

21 —Dsa⁻mě', jmee' dsoo' he⁻ jwahn⁻ la⁻. Lloo⁻ koo⁻ jmi⁺, ni⁻ moh' la⁻ ni⁻ jwi⁻ Jerusalén sa⁻ hnaah⁺ hnäh'⁺ Tää'. 22 Sa⁻ kyuu⁺ hnäh'⁺ hii⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh'⁺. Pero jnääh'⁺ dsa⁻ judiu, kyuu⁺ ba' jnääh'⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ hnääh'⁺ jnääh'⁺, jëeh'⁺ ta⁻ la⁺ kih'⁺ dsa⁻ judiu ba' ja⁺ he⁻ dsa⁻ lää'⁺ dsa⁻. 23 Jä⁻ koo⁻ hor[~], hi⁺ hor[~] ja⁻ la⁺ na⁺ ga⁻ jah⁻. Hi⁻ dsoo' hnaah⁺ Tää', hnaayh⁻ lä⁺ hnøø'⁺ Jmi⁻lle' Na⁻ jngii'⁺ hi⁺ kyaah'⁺ ju⁺ dsoo' ka⁻ läh'⁺. Jëeh'⁺ Tää' hnäy'⁺ dsa⁻ hi⁻ hnaayh⁻ lä⁺ ja⁻. 24 Jmi⁻lle' ba' laa'⁺ Dio. Lä⁺ jëe⁻ hi⁻ hnaayh⁻, jmee⁺ bii⁺ kiyh'⁺ hnaayh⁻ kyaah'⁺ jmi⁻lle' hi⁺ kyaah'⁺ ju⁺ dsoo' —ga⁻ jah'⁺ Jesús siyh⁺.

25 —Jnä⁺ man⁺ he⁻ jä⁺ hi⁻ jäyh'⁺ Mesía kih'⁺, hi⁻ jäh'⁺ dsa⁻ chee⁻ Cristo. Wa⁻ra⁻ jay'⁺, hi⁻ he'⁺ mi⁻ jnää⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ lä⁺ jë⁻ juu'⁺ la⁻ —ga⁻ jah'⁺ dsa⁻ mě' he'⁺ siyh⁺.

26 Mah⁺ ga⁻ jah'⁺ Jesús:

—Hi⁻ he'⁺ he'⁺ jnä⁺ hi⁻ hlëeh⁺ kyaah'⁺ hne⁻.

27 Hor[~] ja⁻ ya⁻ nøø'⁺ jnääh'⁺ discípulo kyaay'⁺. Peer⁻ ga⁻ lä⁺ dsa⁻ dsë⁻ jnääh'⁺ ma' ga⁻ jëe'⁺ jnääh'⁺ lla⁺ Jesús juu'⁺ kyaah'⁺ jaa⁻ dsa⁻ mě'. Pero ni⁺ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsë'⁺ ma' ngii'⁺ juu'⁺ hee⁻ juu'⁺ ja⁻ ma' llay⁺, hi⁻ he⁻ la⁺ ma' hlëeyh⁺ kyaah'⁺ dsa⁻ mě' he'. 28 Jee'⁺ ja⁻ ga⁻ chih'⁺ dsa⁻ mě' mi⁻ dsuu'⁺ kiyh'⁺ mah⁺ ngaayh⁺ ta⁺ jee'⁺ jwi⁻, na⁻ chiiyh'⁺ lä⁺ jëe⁻ dsa⁻:

29 —Ma⁺ nøøn'⁺ ma⁺ jëen'⁺ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ siih⁺ jnä⁺ lä⁺ jë⁻ go⁻ te⁺ he⁻ ma⁻ jmeen⁺. ¿Che' ja⁺ hi⁻ he'⁺ oo⁺ Cristo hi⁻ hii'⁺ juu'⁺ kih'?

30 Lä⁺ चाह'⁺ ja⁻ ga⁻ hwëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' chaa⁻ jee'⁺ jwi⁻ ja⁻, na⁻ näy'⁺ na⁻ jëey⁻. 31 Ta⁻ ko⁻ jiih'⁺ ja⁻ ma' chu⁺ jnääh'⁺ kyaayh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, kuh⁻ hi⁺.

32 Mah⁺ ga⁻ siyh⁺ jnääh'⁺:

—Cha⁻ ba' he⁻ kuhn⁻ he⁻ sa⁺ kyuu[~] hnäh'⁺.

³³ He-ja- ga- ngii' jnaäh' juu' kih' dsa- kyaah' jnaäh':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma- ja- hi- ma- ya- ka- he- kuyh'?

³⁴ Mah' ga- jah' Jesús siyh' ka- lah':

—He- jmeen` lä- hnøø' hi- ga- chee' jnä' mah' mi' hñaan' ta' kiyh', he- ja- ba' ma' he- jmee' dsa- kēen'. ³⁵ ¿Ja' jwah' hnäh', hnøø' ga' kyē' sih- mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nēh' mah' jēē' da' hnäh' lä- kaa- jee' tääh' dsa- hi- laa' lä- koo- mi' ju- he- ma- ää- he- ma- le' chooh' dsa-. ³⁶ Hi- chaah- dsa- liyh' ba' jñeey'. He- chaayh- dsa- mah' chaa- tää', la' lä- koo- he- chooyh' mi' ju- mah' sa- hee' jih' koh'. Kyaah' lä- ja-, ko- jøh' ba' lä- chaa- llu' hi- ga- jngēē' kyaah' hi- ga- chooh' ta'. ³⁷ Heh' lä- jah' juu' la-, la' ju' dsoo': "Jñah' ba' hi- jngēē-, hi' jñah' ba' hi- chooh' ta'." ³⁸ Jnä' ga- cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he- sa- ga- jñeēh' hnäh'. Jñah' ba' ga- kēē' ta' kih', mah' hnäh' ga- taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo- chooh' ba' hnäh' ta' ja- —ga- jah' Jesús siyh'.

³⁹ He- ja- jwēē' samaritano, hi- chaa- jee' jwi- ja- ga- lä- dsoo' dsē' kih' Jesús, lä- koo- ma' ga- nuuy' juu' kih' dsa- mē' hi- ga- jah': "Lä- jē- ba' he- ma- jmeen' ma- siyh' jnä'." ⁴⁰ He- ja- ya- nää' samaritano he' ya- jēēy' Jesús mah' ga- chuuy' kyaayh', ga- siyh':

—Jä' kyaah' jnaäh' jee' la-.

He- ja- ga- jäy' to' jmi- jee' ja-. ⁴¹ Jwēē' ga' dsa- ga- lä- d- soo' dsē' ma' ga- nuuy' he- ma' hlēēyh' ja-. ⁴² Lä- jēē' hi- he' ma' siih' dsa- mē' he':

—Ja- ma- la- juu' kyah' hne- jmee- jnaäh' dsoo', hña- jnaäh' ma- nuu' jnaäh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si- ma- ñe'

jnääh¹ ma¹ra¹ ju¹dsoo¹, hi⁻ he¹ he¹ Cristo, hi⁻ lää[~] dsa⁻ jmi⁻gyuu¹.

Ga¹mi⁻hlää¹ Jesús chih⁻ kyaa¹ jaa⁻ dsa⁻jøøh¹ kyaa¹ rey
⁴³ Ma⁻ngëë¹ to¹ jmi¹ ja⁻, ya⁻hëë¹ Jesús jee¹ ja⁻, ngaayh¹ ta¹ Galilea. ⁴⁴ (Hñii¹ Jesús ga¹jäh¹, jaa⁻ hi⁻ ngëë[~] juu¹ kih¹ Dio jee¹ jwii⁻ gooy¹ sa⁻ hnää¹ dsih¹.) ⁴⁵ Ma¹ ga⁻llaayh¹ hwa¹ Galilea, dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ jee¹ ja⁻ ga⁻heeyh⁻ bih¹ llu¹, kih¹ he⁻ ga⁻jëëy¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeë¹ Jesús ma¹ ga⁻të jmi¹ kuyh⁻ borrego mäh¹ jwii⁻ Jerusalén. Jëeh¹ na⁻nää¹ dsa⁻ he¹ ka⁻läh¹ ma¹ ga⁻të jmi¹ ja⁻.

⁴⁶ Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻llooy¹ jwii⁻ Caná he⁻ na⁻hee⁻ hwa¹ Galilea, jee¹ ga⁻jmeey¹ jmi⁻dsë⁻ ba¹ ga⁻lii¹ jmi¹ mi⁻jëh¹. Jee¹ jwii⁻ Capernaum ja⁻, ma¹ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻jøøh¹ kyaa¹ rey hi⁻ ma⁻dsaah¹ jaa⁻ chih⁻ kyaa¹. ⁴⁷ Lä¹ ma¹ ga⁻nuu¹ dsa⁻jøøh¹ he¹ ya⁻hëë¹ Jesús hwa¹ Judea jayh¹ ta¹ hwa¹ Galilea, he⁻ja⁻ ñeey¹ ga⁻mi⁻jeey⁻ mah¹ ga⁻chuyy¹ kyaah¹, ga⁻siiyh¹:

—Man¹ mah¹ mi⁻hlääh¹ chih⁻ kyaan¹ hi⁻ ma⁻kyaa¹ dsa⁻juu¹.

⁴⁸ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Sa¹ heeh¹ hnäh¹ wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁻ jmeen⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jëeh¹ hnäh¹.

⁴⁹ —Dsa⁻jøøh¹ kyaan¹, ma⁻nøøn¹ ga⁻juh⁻, jää¹ sa⁻ ga⁻ ma⁻juu¹ chih⁻ kyaan¹ —ga⁻jäh¹ dsa⁻jøøh¹ he¹ siiyh¹.

⁵⁰ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Gwaah⁻ ba¹ hne⁻ kyah¹, chaa⁻ ba¹ chih⁻ kyaah¹.

Dsa⁻jøøh¹ he¹ ga⁻jmeey¹ ba¹ dsoo¹ dsëy¹ ma¹ ga⁻jäh¹ Jesús lä¹ ja⁻, mah¹ ngaayh¹. ⁵¹ Ni⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻llaayh¹ kiyh¹, ya⁻nää¹ dsa⁻ kyaay¹ ga⁻mi⁻jeey⁻, mah¹ ga⁻jmeeyh¹ juu¹, ga⁻jäyh¹:

—Ma⁻jä¹ ba¹ kih¹ chih⁻ kyaah¹.

⁵² Mah' ga'ngii' dsa-jøøh' he' juu' kih' dsa- kyaay':

—¿Hee- hor~ ga-løø' chaay- llu'?

Mah' ga-jäh' dsa- kyaay':

—Lloo', ko- hi' gyii', ya- hii' llii' kiyh'.

⁵³ Mah' ga-lä-dsooh~ dsë' jmii- chih- he', ja-ba' hor~ ja- ga-jäh' Jesús: “Chaa- ba' chih- kyaah'.” He- ja- cha- ga-miih- ga-lä-dsoo' dsëy' lä-kye- hi- chaa- cha'neh' kiyh'.

⁵⁴ Jee' la- ga-të' to' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús, ma' ya-hëey' hwa' Judea ngaayh' ta- hwa' Galilea.

5

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa- liih- goo- tií

¹ Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta- Jerusalén. Ma-ja- ma-tääh' dsa- judiu jmii'. ² Jee' jwii- Jerusalén chih' koø- na-hyah- jee' dsa-ha' jmii-, jäh' Ho'haah' kih' Oveja. Jee' ja- chee- Betesda kyaah' juu' hebreo. Ma' cha- lä-ku' lä-jii' kih' jmi-too- ja- hña' jee' kih' hoo' na'hii'. ³ Jee' ja- ma-saa' jwëë' hi- dsaah', hi- tuu', hi- jluuh', kyaah' hi- sa- le' ngë', ma-jøøy~ he- hor~ jeh' jmii-. ⁴ Jëeh' ma-lih' koh' ba- ma-jñaa- jaa- ángel jee' haa' jmii- ja-, mah' ma-kah- ma-gwëyh-. Ma-la- ma-kah' ma-gwëh' jmii- ja-, hi- ga-tëë' to-në' dsa-he' neh' jmii- ja-, dsa-jä' go-te- kiyh' wa- he- cha- he- dsoo' he- laay'. ⁵ Jee' ja- ma-hää' jaa- dsa-ñuuh- hi- ma-hya- gyii' gyá' jña' ji-ñe- dsaah'. ⁶ Ma' ga-jëë' Jesús dsa- he' na-kyaay' jee' ja-, ñe- bih' he- ma-lä- hii' dsaah' dsa- he', mah' ga-siiyh':

—¿Che' hnooh- ja' kyah'? —ga-jäh' Jesús siiyh'.

⁷ —Sa- chaa- ni- jaa- hi- taah- jnä' cha'jmii- na- wa-ra- ga-kah' ga-gwëh'. Jää' ga-jñah' taah- hñii', ja-ga-lloo- jnä' —ga-jäh' dsa-dsaah' he' siiyh'.

⁸ —Noo⁻ jee' kyaah¹ na⁻, kii¹ jii' kyah¹ mah¹ ngé' — ga⁻ jah' Jesús siyh⁺.

⁹ Lä⁻ chah' ja⁻ ga⁻ jä¹ kiyh¹ mah¹ ga⁻ kooy¹ jii' kiyh¹, ngaayh¹. Jmii' ja⁻ ma' la¹ jmií he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹.

¹⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah' dsa⁻ ta' judiu siyh⁺ hi⁻ ga⁻ jä¹ kih¹ he':

—Jmii' he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹ ba' na¹, sa⁺ cha⁻ jwé¹ kooh¹ jii' kyah¹ —ga⁻ jäyh⁺.

¹¹ —Hi⁻ ma⁻ mi⁻ hlää⁺ jnä⁺, hi⁻ he' ma⁻ siih⁺ jnä⁺: “Kii¹ jii' kyah¹ mah¹ ngé'” —ga⁻ jah' hi⁻ ma' dsaah' he'.

¹² —¿Hii⁻ na⁻, hi⁻ ma⁻ siih⁺ hne⁻: “Kii¹ jii' kyah¹ mah¹ ngé'”? —ga⁻ jah' dsa⁻ ta' he'.

¹³ Pero dsa⁻ ñuuh⁻ he', sa⁺ ga⁻ lä⁻ kyuy⁺ hii⁻ he' hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlää⁺, jëeh' Jesús ga⁻ ääh¹ go⁻ te⁻ jee' kih¹ jwëé⁺ dsa⁻ hi⁻ ma' tääh¹ jee' ja⁻. ¹⁴ Ma⁻ ngëé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jee¹ Jesús dsa⁻ he' ka⁻ läh¹ jee' chih¹ gwah¹ ja⁻ mah¹ ga⁻ siyh⁺:

—Jëé⁺ da', na¹ he⁻ ma⁻ jä¹ kyah¹, mo⁺ to⁺ jmee⁻ ga⁻ dso⁻ kye⁻, mah¹ sa⁺ jä⁺ he⁻ hliih¹ ga⁻ né¹ kyah¹ —ga⁻ jah' Jesús siyh⁺.

¹⁵ Ja⁻ ga' ngooy¹ na' jmeeyh' juu¹ kih¹ dsa⁻ ta' judiu, na' chiiyh':

—Jesús ba' he' hi⁻ ga⁻ mi⁻ hlää⁺ jnä⁺ —ga⁻ jäyh⁺.

¹⁶ Kih¹ he⁻ ja⁻ ba' ja⁻, ma' hnooh⁻ dsa⁻ ta' he' ha⁻ lä⁻ jwé⁺ jee' ma' jngëëyh¹ Jesús, jëeh' ma' mi⁻ hlää⁺ wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻ jmií he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹. ¹⁷ Mah¹ ga⁻ jah' Jesús siyh⁺:

—Tää⁺ kyaan⁺, jmee⁺ ta' lä⁻ jiih¹ na¹, hi⁻ ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jmee⁺ jnä⁺ ka⁻ läh¹.

¹⁸ He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma' hnooh⁻ dsa⁻ ta' he' ha⁻ lä⁻ jee' ma' jngëëyh¹ Jesús. Ja⁺ ma⁻ la¹ kih¹ he⁻ sa⁺ ma' høoy⁺ jmií he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé¹, lä⁻ kye⁻ kih¹ he⁻ ma' jäyh⁺: “Dio laa¹ Tää⁺ kyaan⁺,” ma' jmäy⁺ hñiiy⁺ kwee⁻ kyaah¹ Dio.

Jesús jmeé' cháa' dsa' tää'

¹⁹ Koo' ka-läh' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh', ga'siiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh'. Joo' Dio sa' le' jmeé' ni' miih- jee' tēy- hñiiy'. He- jēy~ jmeé' Jmiiy-, he- ja- ba' jmeey'. Lä'jē' he- jmeé' Tää', ja- ba' lä'ja- kwee- go-te' jmeé' Joo'y' ka-läh'. ²⁰ Hnää' ba' Tää' Joo', hi- mi-jnäy' kiyh' lä'jē' he- jmeey'. Pero cha-gámiih- he- juh-gaa- lä'koh' ga' he- jmeey' la-, mi-jnäy' kih' Joo'y' ta' chá'né, lä'jiih' lä-dsaa' hoh' hnäh'. ²¹ Ja- ba' lä'koo- mi-jiih' Tää' hi- ma- na- juu', mah' jmeey' chaay- ka-läh', ja- ba' lä'ja- Joo'y' jmeey' cháa- lä' jah' hi- hnäy'. ²² Sa- lla' Tää' ta' kih' ni' jaa-, ga'tooyh- goo- Joo'y' ba' mah' llay' ta' kih' lä'jē'. ²³ Mah' lä'ja- lä'jē' dsa- jmeé' juuh- kih' Joo' Dio lä'koo- jmeey' juuh- kih' Tää'. Hi- sa' jmeé' juuh- kih' Joo'y', sa' jmeey' juuh- kih' Tää' hi- ga'cheey'.

²⁴ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', hi- nuu- juu' kin- hi' jmeey' dsoo' dsēy' kih' hi- ga'chee' jnä', chaay- tää' ba'. Sa' ja' dso'jwi' né' kiyh'. Lla' he- ma- juuy', ma-tēyeh' jee' chaay- tää'. ²⁵ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh'. Já' koo- hor~, hi' hor~ ja- la' na'. Ma-tē' jee' nuu' lä'jē' hi- na- juu' juu' kih' Joo' Dio. Hi- lä'jē' hi- nuu' kiyh', mo'so' juuy'. ²⁶ Jēh', Tää', kih' hñii' bih' na'jiih'. Ja- ba' lä'ja- ga'kway' jwē' he- na'jiih' kih' hñii' Joo'y' ka-läh'. ²⁷ Hi- ga'hñay' llay' ta' kih' dsa', lä'llu' he- laay' Hi- ga'lē'ngo'. ²⁸ Ta' jmeé' dsaa' hoh' hnäh' he- jwahn- la-. Já' koo- hor~ nuu' lä'jē' hi- tääh' to-høø- tēen' kiyh'. ²⁹ Hi- lä'jē' hi- ga'jmeé' he- llu', lä'jiiyh' mah' tēy' jee' chaay- tää'. Hi- lä'jē' hi- ga'jmeé' he- hliih', lä'jiiyh' mah' dsa-näy' kyaah' dso'jwi' ba'.

Cha- ba' he- jmeé' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

³⁰ Ni⁺ miih⁻ sa⁺ le⁺ jmeen⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Lă⁻koō⁻ te⁺ man⁺ kih⁺ Tăă⁺ kyaan⁺, ko⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ llan⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺. Hi⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ jmah⁺ ba⁺ llan⁺ ta⁺, jēeh⁺ sa⁺ hnoohn⁺ he⁻ hnoon⁺ hñiin⁺. Hnoohn⁺ he⁻ hnøø⁺ Tăă⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺ ba⁺. ³¹ Cher⁺ mah⁺ hñiin⁺ ba⁺ jmeen⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, sa⁺ jmăă⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ lă⁻ ja⁻. ³² Chaa⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺. Jnă⁺ man⁺, ju⁺ dsoo⁺ he⁻ jmeey⁺ kin⁺, la⁺ dsoo⁺. ³³ Ga⁺ cheeh⁺ hnăh⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁺ ngii⁺ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁻, hi⁻ lă⁻ jē⁻ he⁻ ga⁺ jăyh⁺ ja⁻, la⁺ ju⁺ dsoo⁺. ³⁴ Sa⁺ jmee⁺ bi⁺ ki⁺ jnă⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ dsa⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnăh⁺ ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jwaa⁻ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, mah⁺ lă⁻ ja⁻ lăăh⁺ hnăh⁺. ³⁵ Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa⁺ lă⁻ koō⁻ wa⁺ je⁻ he⁻ na⁻ hih⁻ mah⁺ ma⁺ kwa⁺ jmēē⁺. Hi⁺ ga⁺ lă⁻ chaa⁻ hnăh⁺ llu⁺ miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁺ kway⁺ ja⁻. ³⁶ Pero cha⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ he⁻ juuh⁻ ga⁺ lă⁻ koh⁺ ga⁺ ju⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Jwaa⁻. Lă⁻ jē⁻ ta⁺ he⁻ ga⁺ kwēēh⁺ Dio jnă⁺ mah⁺ mī⁺ ten⁻, ja⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁺ la⁻, jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺, Tăă⁺ ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺. ³⁷ Hi⁺ Tăă⁺ hi⁻ ga⁺ chee⁺ jnă⁺, ga⁺ jmeey⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ ka⁻ lăh⁺. Ni⁺ koō⁻ hă⁺ sa⁺ ga⁺ nuuh⁻ hnăh⁺ lă⁻ ma⁺ ga⁺ hlēy⁺, ni⁺ lă⁻ ja⁻ sa⁺ ga⁺ jēēh⁻ hñih⁺. ³⁸ Hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺ jă⁺ juu⁺ kiyh⁺ neh⁺ tuh⁻ hoh⁺ hnăh⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ heeh⁺ hnăh⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺ cheey⁺. ³⁹ Ja⁻ hēh⁻ da⁺ hnăh⁺ kwee⁻ lă⁻ koō⁻ na⁻ sñi⁻ juu⁺ kih⁺ Dio. Jēēh⁺, laah⁺ hnăh⁺ kyaah⁺ juu⁺ na⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺. Ja⁻ ba⁺ juu⁺ na⁻ jmee⁺ ju⁺ dsoo⁺ kin⁺ ka⁻ lăh⁺. ⁴⁰ Ni⁺ lă⁻ ja⁻ sa⁺ hnooh⁻ hnăh⁺ juu⁺ kin⁺ mah⁺ jmeen⁻ chaa⁻ hnăh⁺ tăă⁺.

⁴¹ Ja⁻ he⁻ hnoon⁺ mah⁺ leen⁺ jøøh⁺ cha⁺ nē⁻ dsa⁻. ⁴² Jnă⁺ kyuun⁺ hnăh⁺, man⁺ kwee⁻ sa⁺ hnaah⁺ hnăh⁺ Dio. ⁴³ Jnă⁺ ma⁻ jan⁻ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Tăă⁺, mah⁺ hnăh⁺ sa⁺ heeh⁺ jnă⁺. Pero wa⁻ ra⁻ ja⁻ jñah⁺ lă⁻ hyoh⁻ dsēy⁺ hñiiy⁺, tăă⁺ sa⁺ tăăh⁺ hnăh⁺ jmeeh⁻ he⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺. ⁴⁴ Ha⁻ lă⁻ ja⁻ lă⁻ dsoo⁺ hoh⁺

hnäh', jëeh' hnooh' hnäh' ha- lä+ jee' leeh' hnäh' kaah' chá'né dsa-kyaa'h' hnäh' hi- sa- hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kaah' chá'né Dio. ⁴⁵ Ta- jmee- hnäh' huú'dsē- jnä' hnēen- hnäh' chá'né Tää' kyaan+. Moisé, hi- kyeh' hnäh' o-jøh+ dsē kih', hi- he' ba' hnēē- hnäh'. ⁴⁶ Wa'ra- jäh' kih' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-jäh' Moisé, lä-ja- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin+ ka-läh'. Jëeh', he- ga-siyy' ja-, hlēeh+ kin+ ba' ja-. ⁴⁷ Pero cher'mah' sa- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-siyy' ja-, ha- ba' lä-ja- lä-dsoo' hoh' hnäh' juu' kin+.

6

Ga-ääh- Jesús hña' mil dsa-ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Ma-ngēē' he- ja-, ngoo' Jesús ta- hngaah' ko-taa- jmi-juuh- he- hla- hwa' Galilea, ja-ba' he- jäyh' kih' Tiberia. ² Jwēē' dsa- ma' chaa- kaah' kiyh', kih' he- ma' jēēy- lä-jē+ he- juh-gaa- he- ma' jmeey- lä-koō- hä' ma' mi-hlääy' hi- dsaah'. ³ Ja-ga' ga-wii' Jesús ta- jee' chih' koō- lle'koh' mah' jee' ja- ga-tooh' jnääh' discípulo kyaayh'. ⁴ Jmii' ja- ma-ya-jäh+ tē' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'. ⁵ Ma' ga-jēē' Jesús jwēē' jwēerte dsa- hi- ya-ñää' mah' ga-siyyh+ Felipe:

—¿Ha- ba' dsa'nøøn' dsa'län' miih- he- kuh- dsa- la-?

⁶ Pero he- ga-jäyh' lä-ja-, he- ma' hnøøy' ma' jēēy' hee- ja- ma' jäh+ Felipe. Jëeh' kyuuh- bih' ha- lä- jmeey'.

⁷ Mah' ga-jäh' Felipe:

—Sa- lee+ to' hña-loo' jmi' ta' he- kyaah' län' he'ñiih- mah' tēē' lä-jēē+ dsa- ma- miih+.

⁸ Mah' ga-jäh' jaa- discípulo kyaay', André øøh- Simón Pee':

⁹ —Jee' la- hää' jaa- chih- hi- kye- hña' he'ñiit' he- na-la- kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä'jöö' dsa- hi- tääh' na- —ga'jäyh'.

¹⁰ —Chiih' lä'jöö' dsa- na-, wa' dsa-taayh' wa' gyay- hwa' —ga'jah' Jesús.

Jee' ga-taayh' ja-, ma' cha- cha-miit' nuu-. Kih' lä'jöö' dsa- hi- ga-taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuuh- ma' tee' koo- hña' mil. ¹¹ Ga-ka' Jesús he'ñiit' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la' ma-kway' ti'hmaah', ga'jmeey' jwi' he'ñiit' ja- mah' ga'kwëeyh' discípulo. Hi' ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi' ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga'kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä'jaa- lä'jaay-. ¹² Ma-la' ma-këe' lä'jöö' dsa-, ga'jmeey' Jesús mada' kyaa' jnääh' discípulo:

—Juuh' hnäh' lä'jöö' jwi' he- ma-chaa- na- mah' sa' hee'.

¹³ Ma-la' ma-juuh' lä'jöö' jwi' he- ga'chaa' ja-, ga'kah' 'gya-to' sa'miit' jwi' kih' hña' he'ñiit' he- ma' na-la- kyaah' cebada. ¹⁴ Ma' ga'jöö' dsa- he', he- juh-gaa- he- ga'jmeey' Jesús jee' ja-, ga'jäyh':

—Ma-ra' ju'dsoo', hi- na- he' hih' dsa- hi- ngëe~ juu' kih' Dio hi- ga'jah' dsa- kih' jä' jmi-gyuu' la-.

¹⁵ Pero ma-liit' ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä'biit' lä'jaa' ma'tëey' mah' ma'jmääy' rey kyaay', he-ja- koo- ka-läh' ga-wiyy' ta' lle'koh' ja- mah' ga'jäy' hñiyy'.

Ga'ngë' Jesús në' jmiit'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ma' ga-nuu- jmiit' ja-, ma-la' jnääh' discípulo ba' ga-jnaa' jnääh' ta' cha'hoo' jmi-juuh- ja-. ¹⁷ Ga'tooh' jnääh' neh' na'moo' mah' ga-nøø' jnääh' haa' jnääh'

jmī jwuh̄ jā, tā hngaah̄ jee' cheē Capernaum. Mā-nā hoō gō te' hor̄ jā nī sā ga' mā jah̄ Jesús. ¹⁸ Pero ja' koō lle' tá, lá jiih' ga' ləø' hluh̄ jmī. ¹⁹ Mā-lǟ øø' koō hña' jñii' kilómetro né' jmī, ma' ga' jëë' jnääh' Jesús ja' ya' jäh' kih' ná'moo', ngëy' né' jmī, mah' ga' lä' gah' jnääh'. ²⁰ Pero ga' jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Jnä' ba' lā, tā wa' gah' hnäh'.

²¹ Jā-ga' ga' heeh' jnääh' lä' kaā tuh̄ dsë̄ jnääh' neh' ná'moo' jā, hi' chah' ba' ga' tēë' jnääh' hwa' jee' ga' nøø' jnääh' jā.

Jwëë' dsā ga' hnaah̄ Jesús

²² Ma' ga' jnä' jyoh' jmī, dsā hī ma' tääh' tā hngaah̄ jee' ga' hwëë̄ jnääh' jā, ga' lä' liih', ma' lā jnääh' discípulo ba' ga' tooh' jnääh' neh' koō ba' ná'moo' hē ma' hii' jee' jā. ²³ Ta' kō jiih' jā ga' lloo' jyoh' ga' ná'moo' hē ga' hwëë̄ ta' jee' jwiī Tiberia, jā ba' koo' jee' ga' taah̄ hña' mil dsā hī ga' kuh̄ jee' jā, jee' ga' kwa' Jesús ti' hmaah' kih' Dio. ²⁴ Ma' ga' jëë' dsā, mo' so' chā Jesús nī discípulo kyaay' jee' jā, ga' taayh̄ neh' ná'moo' hē ma' hii' jee' jā, ga' nääy' ga' hnääh' Jesús ta' jee' jwiī Capernaum.

Hñii' Jesús laq' he' ñiih' hē jmee' chā dsā

²⁵ Ma' ga' lla' nääy' tā hngaah̄ jā, ga' jnääh' Jesús mah' ga' siyh':

—Ta' jwoh', heē ba' hor̄ mā ñeh' hne'?

²⁶ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn̄ hnäh', ma' ya' nääh' hnäh' hnaah' jnä', jā kih' hē ga' jëëh̄ hnäh' hē juh̄-gaā hē ga' jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' hē ga' kuh' hnäh' lä' jiih' ga' këë' hnäh' ba' jā. ²⁷ Ta' wa' hee' hoh' hnäh'

kih¹ ma¹ he⁻ dsa⁻lla⁺. Wa¹ hee³ hoh³ hnäh³ kih¹ ma¹ he⁻ sa⁻lla⁺, he⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻ tää³. He⁻ la⁻ na⁻ ma¹ he⁻ kwa⁺ Hi⁻ ga⁻ lëë¹ ngo¹ la⁻. Jëeh³, Tää³ hi⁻ laa¹ Dio, ga⁻ hñaay¹ jnä³ kih¹ he⁻ la⁻.

²⁸ Mah¹ ga⁻ ngii³ dsa⁻ he³ juu¹ kiyh¹:

—¿Hee⁻ na⁻ ga⁻ tëë³ jnääh¹ jmeen¹ mah¹ jmee¹ jnääh¹ lä⁻ hnøø¹ Dio? —ga⁻ jäh³ dsa⁻ he³.

²⁹ —He⁻ la⁻ ba¹ hnøø¹ Dio jmeeh¹ hnäh³, he⁻ jmeeh¹ hnäh³ dsoo¹ hoh³ kih¹ hi⁻ ga⁻ cheey¹ —ga⁻ jäh³ Jesús siyh⁺.

³⁰ —¿Hee⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ heeh¹ jnääh¹, mah¹ jëë¹ jnääh¹, ja⁻ ga¹ jmee¹ jnääh¹ dsoo¹ dsë⁻ jnääh¹ kyah¹? ¿Ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ jmeeh¹ mah¹ jëë¹ jnääh¹? ³¹ Dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaä¹ jnääh¹ ga⁻ kuyh⁻ maná jee¹ la¹ hwa¹ ki⁻ ja⁻, lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ juu¹ kih¹ Dio: “He⁻ ñiih⁻ he⁻ ja¹ gyuu^h ba¹ ja⁻, ga⁻ kwëeh¹ dsih³ mah¹ ga⁻ kuyh⁻” —ga⁻ jäh³ dsa⁻ siyh⁺.

³² —Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹ jwëëhn[~] hnäh³, ja¹ he³ Moisé hi⁻ ga⁻ kwa¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ja¹ gyuu^h. Tää³ kyaan⁺ ba¹ he³ hi⁻ kwëeh[~] hnäh³ ma¹ ra¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ gwa¹ gyuu^h. ³³ Jëeh³ he⁻ ñiih⁻ he⁻ kwa⁺ Dio, hi⁻ he³ he³ hi⁻ ga⁻ jñaä¹ gyuu^h, hi⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ —ga⁻ jäh³ Jesús ga⁻ siyh⁺.

³⁴ —Kwëeh¹ jnääh¹ tää³ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, Dsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺ —ga⁻ jäh³ dsa⁻ he³ siyh⁺.

³⁵ Mah¹ ga⁻ jäh³ Jesús siyh⁺:

—Jnä³ he³ laan¹ he⁻ ñiih⁻ he⁻ jmee¹ chaa⁻ dsa⁻. Hi⁻ jmee¹ ko⁻ jøh³ kyaah¹ jnä³, jih¹ koh³ sa⁺ jä⁺ lä⁻ kyoyh⁺. Lä⁻ ja⁻, hi⁻ jmee¹ dsoo¹ dsë¹ kin⁺, sa⁺ jä⁺ lä⁻ ki⁻ dsëy¹ jih¹ koh³ jih¹ lih³. ³⁶ Pero jwëëhn[~] hnäh³ ka⁻ läh³ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jwëëhn¹ hnäh³ jää¹, ma⁻ ke⁺ ma⁻ jëëh⁻ hnäh³ jnä³, sa⁺ ma⁻ jmeeh¹ hnäh³ dsoo¹ hoh³ hnäh³ kin⁺. ³⁷ Ga⁻ lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ taah⁻ Tää³ goon⁺, hi⁻ he³ go⁻ nää³ kin⁺. Hi⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ go⁻ nää³ kin⁺, sa⁺ beë⁻ jnih³. ³⁸ Jëeh³, sa⁺ ga⁻ jñaan¹ gyuu^h

' mah' jmeen` lä` hnoon' hñiin`. Ga`jñaan' mah' jmeen` lä` hnøø' hi` ga`chee' jnä` ba'. ³⁹ Tää` hi` ga`chee' jnä` hyoh` dsëy' lä`la` ba'. Sa` hnøøy' dsa` hëë' ki` jnä` ni` jaa` hi` ga`taayh` goon` mah' ga`lä`jëë` ba' hi` he' mí`jiih`n` wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu`. ⁴⁰ Hi` ga`chee' jnä` hyoh` dsëy' lä`la`. Lä`jëë` hi` go`nää` kih' Jooy' mah' jmee' dsoo` dsë' kiyh', hi` he' ba' jmeey' chaa` tää`. Mah' jnä` ba' mí`jiih` jnih' wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu` — ga`jäh' Jesús siih` dsa` he'.

⁴¹ He`ja` ga`løø' dsa` judiu he' cha`hääy` hlëëyh` wií` kih' Jesús, kih' he` ma' jäyh', laay' he`ñiih` he` ga`jyoo' gyuuh'. ⁴² Lä`la` ga`jäyh':

—Ja' he' hi` na` joo' José? Kyuu` ba' jne' cho`jmiiy`. ¿Ha` lä`ja` he` jäyh', ga`jñaay' gyuuh'?

⁴³ Mah' ga`jäh' Jesús siiyh` ka`läh':

—Tu` hnäh' he` cha`hääh` jnä`. ⁴⁴ Ni` jaa` sa` le' jä` kih' hñii' kyaah' jnä` cher'mah' Tää` hi` ga`chee' jnä` sa` ga`taayh` goon`. Mah' jnä` ba' mí`jiih` jnih' wá'ra` ga`të` jee' llaa` jmi`gyuu`. ⁴⁵ Lä`la` na`si` kooh` ko`llaa' hi` ma' ngëë` juu' kih' Dio llo`joo': "Dio ba' mi`tëë` lä`jëë` dsa`." Lä`ja`, lä`jëë` hi` ga`nuu' hi` ga`lä`tëëy` kih' Tää`, ya`nääy' kyaah' jnä`.

⁴⁶ 'Sa` chaa` hi` ma`jëë` Tää`. Ma`la` hi` ja' jee' gya' Dio ba', hi` he' ba' ma`jëë` Tää`. ⁴⁷ Ma`ra` ju`dsoo` jwëëhn`hnäh', hi` jmee` dsoo` dsë' kin`, hi` he' ba' chaa` tää`. ⁴⁸ Jnä` he' laan' he`ñiih` he` jmee` chaa` dsa`. ⁴⁹ Dsa` ma`gyuh` jnan` ga`kuyh` maná jee' la' hwa' kií` ja`, pero ga`juuy'. ⁵⁰ Pero hi` la` he' he`ñiih` he` ga`jyoo' gyuuh' mah' lä`jëë` hi` ga`kuh` kiyh' mo`so` juuy'. ⁵¹ Jnä` he' laan' he`ñiih` jiih` he` ga`jyoo' gyuuh'. Hi` kuh' kih' he`ñiih` la`, chaay` tää` ba'. He`ñiih` he` kwa` jnä`, la'

ngo¹ kin⁺. He⁻ ja⁻ kwan` mah¹ lä⁺ ja⁻ jmee¹ cha⁻ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

⁵² He⁻ ja⁻ dsa⁻ judiu he⁺ ga⁺ ti⁻ ga⁺ chooy⁺ juu¹ kyaah⁺ øøyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ kwa¹ dsa⁻ na⁻ ngo¹ kih¹ mah¹ kihn⁺? — ga⁺ jäh⁺.

⁵³ Mah¹ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺ mah¹ sa⁺ ga⁺ kuh¹ hnäh⁺ ngo¹ kih¹ Hi⁻ ga⁻ lëë¹ ngo¹ la⁻, hi⁺ sa⁺ huh¹ hnäh⁺ jma⁻ kiyh¹ ka⁻ läh⁺, sa⁺ tëëh¹ hnäh⁺ jee⁺ jmee¹ cha⁻ah⁻ hnäh⁺ tää⁺. ⁵⁴ Hi⁻ kuh⁺ ngo¹ kin⁺ mah¹ hiyh¹ jma⁻ kin⁺ ka⁻ läh⁺, chaay⁻ tää⁺ ba⁺. Hi⁺ jnä⁺ mí⁺ jiih⁺ jnih⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ të⁺ jee⁺ llaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. ⁵⁵ Jëëh⁺ ngo¹ kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ ma⁺ he⁻ jmee¹ cha⁻ dsa⁻, lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ kih¹ hi⁻ hi¹ jma⁻ kin⁺, koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ jmee¹ chaay⁻. ⁵⁶ Hi⁻ kuh⁻ ngo¹ kin⁺ mah¹ hiyh¹ jma⁻ kin⁺ jäy¹ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁺ jnä⁺ jän⁺ kyaayh⁺ ka⁻ läh⁺. ⁵⁷ Tää⁺ hi⁻ na⁺ jiih⁺ ga⁺ chee¹ jnä⁺, hi⁺ jnä⁺ chaan⁻ ta⁺ la⁺ kih¹ Tää⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻, hi⁻ kuh⁺ ki⁺ jnä⁺, ta⁺ la⁺ ki⁺ jnä⁺ ba⁺ chaay⁻. ⁵⁸ He⁻ la⁻ ja⁻, he⁺ ñiih⁺ he⁻ ga⁺ jyoo¹ gyuu^h. Sa⁺ la⁺ lä⁺ la⁺ maná he⁻ ga⁺ kuh⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁻ hi⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ ga⁺ juu¹ bih¹. Pero hi⁻ kuh⁺ he⁺ ñiih⁺ la⁻, chaay⁻ tää⁺ ga⁺ lä⁺ jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻ ba⁺ — ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁺.

⁵⁹ Lä⁺ jë⁺ juu¹ la⁻ ga⁺ kwa⁺ Jesús neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ kih¹ dsa⁻ judiu jee⁺ jwi⁻ Capernaum.

Kyaah⁺ juu¹ la⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻ tää⁺

⁶⁰ Lä⁺ ma⁺ ga⁺ nuuy⁺ juu¹ ja⁻, jwëë⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Jwëëh⁻ la¹ juu¹ na⁻. ¿Hi⁻ ga⁺ mo⁺ tih¹ dsë¹ nuu¹ juu¹ na⁻?

⁶¹ Ñe' ba' Jesús he- ma' tääyh' ma' cha- ma' hääy~ kwaat~ kih' juu' he- ga' hlëeyh' ja-, he-ja- ga' jah' Jesús siyh':

—¿Che' ma-toh' wii' kyah' hnäh' juu' kin? ⁶² Ha- ba' lä- jmeeh' hnäh' ja-, wa'ra- jah' kih' jëeh' hnäh' Hi-ga-lëë' ngo' la- wii' ka-läh' jee' ma' gyay' jää'. ⁶³ Jmi-lle' ba' he- jmee' chaa- dsa-, pero jmi-ngo' sa' cha- he- le' jmee' ni- miih-. Lä-jë- juu' he- ma-jwëëhn' hnäh', gwa' kih' jmi-lle' ba' na-, hi- lä-ja- jmee' chaa- dsa-. ⁶⁴ Pero chaa- ko-llaa' hnäh' hi- sa' ma-jmee' dsoo' dsë' kin- — ga'jah' Jesús.

Jëeh' ma-kyuu' bih' jää' hii- na- hi- sa' lä-dsoo' dsë' kiyh', hi- kyuyy' hii- na- hi- ngëey' kih' dsa'. ⁶⁵ Mah' ga-jäyh' ka-läh':

—He-ja- ba' na- ma-jwëëhn' hnäh': “Ni- jaa- sa' le' ja- kih' hñii' ki- jnä' cher'mah' sa' ga-taah- Täa' goon.”

⁶⁶ Ma-ngëë' ma-jäyh' lä-ja-, jwëë' discípulo kyaay' ga-biiy' kih', mo-so' ga-jmeey' ko-jøh' kyaayh'. ⁶⁷ Ja-ga' ga-siiyh' lä-jëë' gya-tuu' jnääh' discípulo kyaay':

—¿Che' hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ka-läh' lä-na-?

⁶⁸ He-ja- ga' jah' Simón Pee':

—Dsa-jøøh' kyaan', hii- ga' na- kih' dsa'nøø' jnääh'. Jaa- hne- ba' kyeh' juu' he- jmee' chaa- dsa- tää' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-. ⁶⁹ Ma-dsoo' ba' dsë- jnääh' kyah', ma-ñe' ba' jnääh' hne- he' Cristo, Joø' Dio jiih' —ga'jah' Pee' siyh'.

⁷⁰ Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—¿Ja' ga-lleehn' lä-jëë' gya-tuu' hnäh' mah' jaa- jee' lä-jëë' hnäh' laa' dsa- kyaa' hi-sa'llu'? —ga'jah' Jesús siyh'.

⁷¹ He⁻ ma' hlëëyh⁺ kih¹ Juda Iscariote, joo' Simón ba' ja⁻. Jëeh' Juda he', hi⁻ ga' ngëëy¹ këë⁻ ga', ma' laa' jaa⁻ kih¹ jee' lä' jëë⁻ gya⁻ tuu' jnääh¹.

7

Øgh⁻ Jesús sa⁻ ma' heeh' kiyh¹

¹ Ma⁻ ngëë' he⁻ ja⁻, ma' ngë⁺ Jesús hwa¹ Galilea. Mo⁺ so⁺ ma' hnøoy¹ ma' ngëëy' ta⁻ Judea, jëeh' dsa⁻ judiu ma' hnooyh⁻ ha⁻ lä' jee' ma' jngëëyh¹. ² Ma⁻ ya⁻ jäh⁺ tē¹ jmií¹ kih¹ dsa⁻ judiu, he⁻ ma' hiiy⁻ hmiih⁻ jee' dsa⁻ taayh⁻ ma' tē⁻ jmií¹. ³ He⁻ ja⁻ ga' jäh' øøyh⁻ siyh⁺:

—Gwa⁻ hne⁻ ka⁻ läh' ta⁻ Judea, mah¹ jëë¹ discípulo kyaah¹ hi⁻ tääh' jee' oo⁺ ha⁻ lä' la¹ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻. ⁴ Jëeh', jaa⁻ hi⁻ hnøø¹ mi⁻ jnää¹ hñii', sa⁺ jmeey⁺ ta' kiyh¹ jee' na⁻ hmää'. Hne⁻ ma⁻ løøh⁻ jmeeh⁻ lä' jē⁺ he⁻ na⁻, mi⁻ jnää¹ hñaa¹ cha⁻ né¹ lä' jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ — ga⁻ jäh' øøyh⁻ siyh⁺ Jesús.

⁵ Jëeh', ni⁻ ga' øøyh⁻ sa⁻ ma' heeh' kiyh¹. ⁶ Ja⁻ ga' ga' jäh' Jesús siyh⁺:

—Sa⁺ ga' ma⁻ ja⁻ jmií¹ kin⁺, pero kyah¹ hnäh', wa' he⁻ cha⁻ he⁻ jmií¹ ba' llu¹ kyah¹ hnäh'. ⁷ Dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ sa⁺ le' jmeey¹ na⁻ høøyh¹ kyah¹ hnäh'. Pero jnä⁺ na⁻ hääyh', kih¹ he⁻ mi⁻ jnään¹ he⁻ jmeey⁺ he⁻ hliih¹. ⁸ Go⁻ nää⁺ ba' hnäh' jee' tē⁻ jmií¹ ja⁻. Pero jnä⁺ sa⁺ niin', jëeh' sa⁺ ga' ma⁻ dsëë¹ jmií¹ kin⁺.

⁹ Ma⁻ ngëë' ma⁻ jäh' lä' ja⁻, ga⁻ jäh' ta⁻ Galilea ba'.

Ma' ga⁻ tē⁻ jmií¹ jwii⁻ Jerusalén ñee' Jesús

¹⁰ Ma⁻ ngëë' ma⁻ nää¹ øøyh⁻, ngoo¹ ba' Jesús jee' tē⁻ jmií¹ ja⁻. Pero sa⁺ ngooy¹ jnä⁺ há' mah¹ sa⁺ jëë¹ dsih'. ¹¹ Pero dsa⁻ judiu ma' hnaayh⁻ Jesús jee' tē⁻ jmií¹ ja⁻, ma' jäh':

—¿Na⁻ hi⁻ he'?

¹² Dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' jmií' ja⁻ ma' hlëëyh⁺ juu' hii⁻, ma' cha⁻ ma' hääy[~] Jesús. Ma' jäh' jwëë' dsa⁻:

—Dsa⁻ lluu⁺ ba' he'.

Pero jñah' ma' jäh':

—Jah⁺ ha⁺, koo⁻ mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ ba'.

¹³ Pero ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ ma' hlëéh⁺ jnä'hä' kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma' gayh⁺ dsa⁻ ta'.

¹⁴ Ma⁻ tē' to⁺ dsaah⁺ jmií', ja⁻ ga' ngoo' Jesús jee' ma' chih⁺ ' gwah⁺ mah⁺ ga⁻ løoy⁺ hlëëyh[~] dsa⁻. ¹⁵ Peer⁺ ga⁻ lä⁺ dsa⁻ dsē⁺ dsa⁻ judiu, mah⁺ ma' jäh':

—Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ kyuu^h dsa⁻ na⁻ cha⁻ mi^h hi⁺ sa⁻ cha⁻ jee' ñeey⁺ ga⁻ mi⁺ tēy⁻ hñiiy⁺.

¹⁶ Mah⁺ ga⁻ jee^h Jesús juu' kih⁺ dsa⁻ he':

—Ja⁺ he⁻ la⁺ kin⁺ nuuh⁻ he⁻ kwan⁺ la⁻, la⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä' ba'. ¹⁷ Hi⁻ llä⁺ dsē⁺ jmee⁺ lä⁺ hnø⁺ Dio, lä⁺ kyuu^h ha⁻ lä⁺ la⁺ nuuh⁻ he⁻ kwan⁺ la⁻, che⁺ he⁻ gwa⁻ kih⁺ Dio, o che⁺ he⁻ hlëéh⁺ kwaat[~] kin⁺ ba'. ¹⁸ Hi⁻ hlëéh⁺ kwaat[~] kih⁺ hñii⁺, he⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁺ jee' jmäy⁺ hñiiy⁺ jøh⁺ ba' ja⁻. Pero hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁺ jee' jmäy⁺ jøh⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä', hi⁻ he' ba' hi⁻ hlëéh⁺ ju⁺ dsoo'. Ni⁻ mi^h sa⁻ hläy^h kyaah⁺ juu' kiyh⁺.

¹⁹ ¿Ja⁺ ga⁻ kwëéh⁺ ba' Moisé hnäh' ley mah⁺ ni⁺ jaa⁻ hnäh' sa⁻ ga⁻ mi⁺ teh⁺ hnäh'? ¿He⁻ la⁺ hnooh⁻ hnäh' jngëéh⁺ jnä'?

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ hlëéh⁺ jwëë' dsa⁻ he':

—Sa⁺ chaa⁻ ni⁺ jaa⁻ hi⁻ jngëéh⁺ hne⁻. Hi⁻ sa⁻ llü⁺ ba' na⁻ hää' tuh⁻ hoh'.

²¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh' Jesús siiyh⁺:

—Ga⁻ lä⁺ jee⁺ ba' hnäh' ga⁻ lä⁺ dsa⁻ hoh' kih⁺ ga⁻ jee^h hnäh' ga⁻ jmeen⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻. ²² Dsoo' ba' jäh' jne' Moisé ga⁻ llä⁺ nuuh⁻ he⁻ uu^h jmi⁻ ngo⁺ jnan'. (Pero

ja⁺ he⁺ Moisé hi⁻ ga⁺lla⁺ n^{uu}h⁻ ja⁻, ko⁻ja⁻ ma⁻nø⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ jää⁺ ga⁺ kih⁺ Moisé.) Mah⁺ tuh⁻ hnäh⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻n^{uu}h⁻ lä⁺kye⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺. ²³ Heeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ he⁻ u^{uu}h⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ gy^{uu}h⁻ n^{uu}h⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺ mah⁺ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ lä⁺ko^o na⁻si⁻ ley kih⁺ Moisé. ¿He⁻la⁺ ja⁻ hnee⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, kih⁺ he⁻ ga⁺mi⁺hlää⁺n⁺ jaa⁻ dsa⁻n^{uu}h⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsé⁺? ²⁴ Ta⁺ ka⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dsa⁺ lä⁺ko^o la⁺ hu⁺dsé⁻ kyah⁺ hnäh⁺, kye⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ lä⁺ko^o lle⁺ ju⁺dsø⁺ ba⁺ —ga⁺jäh⁺ Jesús.

Ga⁺jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ ta⁺ jay⁺

²⁵ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Jerusalén:

—¿Ja⁺ hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ hnaah⁻ dsa⁻ mah⁺ jngëëyh⁺? ²⁶ ¿Ja⁺ hi⁻ he⁺ na⁻ cheh⁺ hlëeh⁺ to⁺lo⁺ né⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻, hi⁺ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ hlëëyh⁻ ni⁻ miih⁻? ¿Ché⁺ jähn⁻ dsø⁺ ma⁻heeh⁻ dsa⁻ta⁺ he⁻ laay⁺ Cristo? ²⁷ Pero dsa⁻ la⁻, ñe⁺ ba⁺ jne⁺ ha⁻ chaay⁻. Hi⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺ jä⁺ Cristo, ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ñe⁻ ha⁻ ta⁺ jäy⁺.

²⁸ Lä⁺ko^o ma⁺ ga⁺nuu⁺ Jesús lä⁺ja⁻, lä⁺ ma⁻cheyh⁺ ja⁻ hlëëyh⁻ dsa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, ga⁺hlëëyh⁺ ko^o ki⁻ gaa⁻:

—Jwah⁺ hnäh⁺ kyuu⁺ jnä⁺, hi⁺ ñeh⁺ hnäh⁺ ha⁻ chaan⁻. Pero sa⁺ ma⁻jan⁻ jee⁺ tēen⁻ hñiin⁺. Hi⁺ hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺ jmee⁺ ju⁺dsø⁺ jmah⁺. Hi⁻ he⁺ sa⁺ kyuu⁺ hnäh⁺. ²⁹ Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, jëeh⁺ kih⁺ bih⁺ ya⁺hëen⁺. Hi⁻ he⁺ ba⁺ ga⁺chee⁺ jnä⁺ —ga⁺jäh⁺ Jesús.

³⁰ He⁻ja⁻ hnø⁺ dsa⁻ ma⁺ saayh⁺, pero ni⁺ jaa⁻ sa⁺ ga⁺tuu⁻ dsé⁺ ma⁺ choo⁺ goo⁻, jëeh⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻të⁺ hor⁻ kiyh⁺. ³¹ Jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁺lä⁺dsø⁺ dsé⁺ kiyh⁺.

—Wa'ra-ja' Cristo, ¿che' hi- he' ga' jmee' cha- ga' miih- he- juh- gaa- lä' koh' ga' dsa- la-? —ga' jäh' ko- llaa'.

Ga' lä' hnø' dsa- fariseo ma' saah' Jesús

³² Lä' ma' ga' nuu' dsa- fariseo he', he- hlëeh- dsa- lä' ja- kiyh', he- ja- ga' jmeey' mada' ko- jøh' kyaah' dsa- kaa' kya' jmi- dsa- mah' sooh' poo- kya' gwah- kiyh'. ³³ Mah' ga' jäh' Jesús siyh-:

—Miih- jmi' ga' gyan' kyaah' hnäh', naah- ba' jnä' kih' hi- ga' chee' jnä'. ³⁴ Ja- ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh- jnä'. Mo' so' le' go' nääh' hnäh' ha- jee' naahn- —ga' jäh' Jesús.

³⁵ Dsa- fariseo he' ga' løø' ngiiy- juu' kih' dsa- kyaayh':

—¿Ha- ta' dsaah' hi- na- mah' mo' so' jnääh- jnih'? ¿Che' dsaayh' lä' kaa- jee' tääh' dsa- goo' jne' hi- na- saa- na- jnee' jee' kih' dsa- griego mah' dsa- hlëeyh' lä' kye- dsa- griego? ³⁶ ¿Hee- ba' hnø' jäh' juu' he- ma- hlëeyh' na-: “Ja- ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo' so' jnääh- hnäh' jnä', mo' so' le' go' nääh' hnäh' jee' naahn-”?

Jesús kwa' jmi- he- jmee- chaa- dsa- tää'

³⁷ Hih- ga' ma' ja-, la' jmi' juuh- kyaah' jee' ga' dsaa' jmi' ja-. Ga' noo- Jesús mah' ga' hlëeyh' kyaah' cha- mi- ih- be':

—Cher' mah' chaa- hi- lä- kii- dsé', wa' jäy- kyaah' jnä' mah' wa' hiyh' jmi- he- kwan'. ³⁸ Le' kiyh', lä' koo- na- sii- juu' kih' Dio, hi- jmee- dsøø' dsé' kin-, lä' koo- jmi- juuh- he- na' jiih- hya- neh- tuh- dsøy- —ga' jäh' Jesús.

³⁹ He- ga' jäyh' lä' ja- ga' hlëeyh' kih' Jmi- lle' Na- jngii- ' he- hyoh- dsa- hi- jmee- dsøø' dsé' kiyh'. Jmi' ja- sa- ga' ma- ja- Jmi- lle' Na- jngii', jëeh' sa- ga' ma- saah' Jesús gyuah' mah' leey' jøøh'.

Ga^ˆtee^ˆ ga^ˆjëë^ˆ dsa⁻ kwaat^ˆ kih^ˆ Jesús

⁴⁰ Ma^ˆ ga⁻ nuu^ˆ dsa⁻ hi⁻ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ ja⁻ juu^ˆ kih^ˆ Jesús, ko⁻llaa^ˆ dsa⁻ he^ˆ ma^ˆ jäh^ˆ:

—Ma^ˆ ra^ˆ ju^ˆ dsoo^ˆ, hi⁻ la⁻ he^ˆ hi⁻ ngëë^ˆ juu^ˆ kih^ˆ Dio hi⁻ hii^ˆ juu^ˆ kih^ˆ.

⁴¹ Hi⁻ jaa⁻ ma^ˆ jäh^ˆ:

—Hi⁻ he^ˆ he^ˆ Cristo.

Pero jñah^ˆ ma^ˆ jäh^ˆ:

—¿Ha⁻ lä⁻ la^ˆ juu^ˆ ja⁻, heh^ˆ ya⁻ hëë^ˆ jaa⁻ dsa⁻ Galilea lee^ˆ Cristo? ⁴² ¿Ja^ˆ jäh^ˆ juu^ˆ kih^ˆ Dio, sa^ˆ ju⁻ kih^ˆ David ba^ˆ ya⁻ hëë^ˆ hi⁻ laa^ˆ Cristo? Hi⁻ ja⁻ ba^ˆ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ cheë⁻ Belén jee^ˆ ma^ˆ chaa⁻ David, jee^ˆ ja⁻ ba^ˆ ya⁻ hëë^ˆ Cristo.

⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ laa^ˆ to^ˆ nää^ˆ dsa⁻ kwaat^ˆ kih^ˆ Jesús. ⁴⁴ Ko⁻llaa^ˆ dsa⁻ he^ˆ hnøø^ˆ ma^ˆ saayh^ˆ pero ni⁻ jaa⁻ sa^ˆ ga⁻ tuu⁻ dsë^ˆ ma^ˆ choo^ˆ goo⁻.

Sa^ˆ ga⁻ hëeh⁻ dsa⁻ ta^ˆ juu^ˆ kih^ˆ Jesús

⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nää^ˆ poo⁻ he^ˆ jee^ˆ ma^ˆ tääh^ˆ dsa⁻ kaa^ˆh^ˆ kya^ˆ jmi⁻ dsa⁻ kya^ˆh^ˆ dsa⁻ fariseo. Mah^ˆ ga⁻ jäh^ˆ dsa⁻ kaa^ˆh^ˆ he^ˆ siiyh^ˆ:

—¿He⁻ la^ˆ sa^ˆ ma⁻ teeyh^ˆ ta^ˆ la⁻?

⁴⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ˆ poo⁻ he^ˆ siiyh^ˆ:

—Ni⁻ koo⁻ hä^ˆ sa^ˆ ma⁻ hlëeh^ˆ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ lä⁻ koo⁻ hlëeh^ˆ dsa⁻ he^ˆ.

⁴⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ˆ fariseo he^ˆ siiyh^ˆ:

—¿Che⁻ lä⁻ kye⁻ hnäh^ˆ ma⁻ lä⁻ gah^ˆ hnäh^ˆ juu^ˆ kiyh^ˆ?

⁴⁸ Ni⁻ jaa⁻ jnääh^ˆ dsa⁻ ta^ˆ ni⁻ dsa⁻ fariseo ma⁻ hëeh⁻ jnääh^ˆ juu^ˆ kiyh^ˆ. ⁴⁹ Lä⁻ jëë^ˆ dsa⁻ hi⁻ tääh^ˆ na⁻, hi⁻ sa^ˆ kyuu⁻ ley, kyaayh^ˆ dso^ˆ jwii⁻ —ga⁻ jäh^ˆ dsa⁻ ta^ˆ he^ˆ.

⁵⁰ Nicodemo, hi⁻ ma^ˆ laa^ˆ dsa⁻ kyaayh^ˆ, hi⁻ ñee^ˆ koo⁻ hä^ˆ ta^ˆ la^ˆ hwë^ˆ jee^ˆ ma^ˆ gya^ˆ Jesús, ga⁻ jäh^ˆ siiyh^ˆ:

⁵¹ —Lä⁺koo⁻ jāh⁺ ley jnän⁻ sa⁺ le⁺ cheen⁺ dso⁺jwii⁺ né kih⁺ ' dsa⁺, cher⁺mah⁺ jāā⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻nūn⁺ kwee⁻ juu⁺ kiyh⁺ mah⁺ lä⁻ngēē⁺ jne⁺ hee⁻ na⁻ he⁻ ma⁻jmeey⁺.

⁵² Mah⁺ ga⁺jēeh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siiyh⁺:

—¿Che⁺ laah⁺ hne⁻ dsa⁻ galileo ka⁻lāh⁺? Hnøøh⁺ da⁺ kwee⁻ jee⁺ na⁻sih⁻ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ jēē⁺ da⁺, jih⁺koh⁺ sa⁺ ma⁻ya⁻hēē[~] ni⁺ jāā⁻ hwa⁺ Galilea hi⁻ ngēē⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

⁵³ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁺jēē⁺ ba⁺ ga⁻nāā⁻ ta⁻ kih⁺.

8

Dsa⁻mē⁺ hi⁻ ga⁺jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻

¹ Pero Jesús ngoo⁺ ta⁺ lle⁺koh⁺ he⁻ chee⁻ Olivo. ² Ma⁺ ga⁺jnā⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ngooy⁺ ta⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺. Hi⁻ jwēē⁺ dsa⁻ na⁻nāā⁺ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺ ja⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁺gyay⁻ ga⁺hlēēyh⁺ dsa⁻. ³ Hor[~] ja⁻ ya⁻nāā⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaā⁺ ley kyaah⁺ fariseo, ya⁻jāāy⁺ jāā⁻ dsa⁻mē⁺ hi⁻ ga⁺jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻, mah⁺ ga⁺cheeyh⁻ jee⁺ to⁺dsaah⁻ ja⁻. ⁴ Mah⁺ ga⁺siiyh⁺ Jesús:

—Ta⁻jwoh⁺, dsa⁻mē⁺ na⁻ ma⁻jāā⁺ kyaah⁺ dsa⁻nūuh⁻.

⁵ Lä⁺koo⁻ lle⁺ ley jnän⁻, ga⁺jmeē⁺ Moisé hih⁺ jngēēhn⁺ kyaah⁺ kuū⁺ dsa⁻mē⁺ hi⁻ jmeē⁺ lä⁺na⁻. Ha⁻ gah⁻ hne⁻, ha⁻ lä⁺jwah⁺.

⁶ He⁻ ma⁺ kay[~] dsē⁺ Jesús ba⁺ ja⁻, hnøøy⁺ ha⁻ lä⁺jee⁺ ma⁺ hniiy⁺ kiyh⁺. Pero Jesús ga⁺gyay⁻ na⁻juyh⁺ mah⁺ ga⁺løøy⁺ siiy⁺ hwa⁺ kyaah⁺ chá⁺gooy⁻. ⁷ Pero na⁻ ba⁺ täāyh⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Jesús, ja⁻ ga⁺ ga⁻nooy⁻ ka⁻lāh⁺ mah⁺ ga⁺siiyh⁺:

—Hih⁺ hnāh⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ ni⁺ miih⁻ dso⁺kye⁻ kih⁺, hi⁻ he⁺ to⁻ né⁺ wa⁺ te⁺ kuū⁺ kiyh⁺.

⁸ Koo⁻ ka⁻lāh⁺ ga⁺gyay⁻ na⁻juyh⁺ mah⁺ ga⁺siiy⁺ hwa⁺ lä⁺hmēē⁺. ⁹ Ma⁺ ga⁺nuuy⁺ lä⁺ja⁻, ma⁺ jāā⁻ ma⁺ jāā⁻ ba⁺ ga⁺løø⁺ ga⁺nāā⁻ ma⁺ ga⁺lä⁺liiyh⁻ hni[~] hūū⁺dsē⁻ kiyh⁺.

Ga¹løø¹ hi⁻ kaah¹ lä⁺kye⁻ hi⁻ mäh¹ ga⁺nää¹. He⁻ja⁻ ga⁺jä¹ ma⁺la⁺ Jesús kyaah¹ dsa⁻më¹ hi⁻ ga⁺cheeyh⁻ cha⁺nëy¹.

¹⁰Ja⁻ga⁺ga⁻noo⁻ Jesús jee⁺ ma⁺gya¹, mah¹ga⁻siyh⁺:

—Dsa⁻më¹, ¿na⁻hi⁻ ma⁺hni[~]kyah¹? ¿Che⁺ni⁺jaa⁻sa⁺ ma⁻taah⁻hne⁻dso⁺jwi⁺? —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

¹¹—Ni⁺jaa⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺ —ga⁺jäh¹ dsa⁻më¹ he⁺siyh⁺.

—Ni⁺jnä⁺sa⁺taahn⁺hne⁻dso⁺jwi⁺. Gwaah⁻ba⁺hne⁻kyah¹, mo⁺to⁺jmee⁻dso⁺kye⁻ —ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺.

Jesús laa¹wa⁺je⁻kih¹dsa⁻jmi⁻gyuu⁺

¹²Ga¹løø¹ka⁻läh¹ Jesús hlëëh⁻dsa⁻hi⁻ma⁺tääh¹jee⁺ja⁻:

—Jnä⁺he⁺laan¹wa⁺je⁻kih¹dsa⁻jmi⁻gyuu⁺. Hi⁻nuu⁺kin⁺, mo⁺so⁺ngëy¹jwë⁺hliih¹. Lä⁺cha⁻wa⁺je⁻kiyh¹, he⁻jmee⁺chaay⁻.

¹³He⁻ja⁻ga⁺jäh¹dsa⁻fariseo siyh⁺:

—Ju⁺dsoo⁺he⁻jmeeh⁻na⁻, la¹kyah¹hñaah¹ba⁺hne⁻. He⁻ja⁻sa⁺la¹dsoo⁺juu¹kyah¹.

¹⁴Mah¹ga⁺jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Ma⁺ke⁺jmeen⁺ju⁺dsoo⁺ki⁺hñiin⁺, pero ma⁺ra⁺he⁻la¹dsoo⁺juu¹he⁻jwahn⁺, jëeh¹jnä⁺ba⁺man⁺ha⁻na⁻jan¹hi⁺ha⁻na⁻naahn⁻. Pero hnäh¹, sa⁺ñeh¹hnäh¹ha⁻na⁻jan¹hi⁺ha⁻ta⁺naahn⁻. ¹⁵Hnäh¹ka⁻kwaat[~]lä⁺koo⁻la¹huu⁺dsë⁻kyah¹hnäh¹. Pero jnä⁺sa⁺kan⁺kwaat[~]kih¹ni⁺jaa⁻. ¹⁶Hi⁻ma⁺kan⁺kwaat[~]kih¹dsa⁺, jmeen⁺lä⁺hnøø¹ju⁺dsoo⁺ba⁺. Jëeh¹sa⁺jmeen⁺hñiin⁺, jmeen⁺kyaah¹Tää¹hi⁻ga⁺chee¹jnä⁺. ¹⁷Hi⁺në⁺ley jnän⁻na⁻si⁻, kyaah¹uu¹dsa⁻hi⁻hlëëh⁺koo⁻ba⁺juu¹, he⁻ja⁻ba⁺la¹ju⁺dsoo⁺. ¹⁸Jnä⁺jmeen⁺ju⁺dsoo⁺kin⁺hi⁺Tää¹hi⁻ga⁺chee¹jnä⁺, jmeey⁺ju⁺dsoo⁺kin⁺ka⁻läh¹ —ga⁺jäh¹ Jesús.

¹⁹—¿Na⁻ba⁺Tää¹kyaah¹? —ga⁺jäh¹dsa⁻he⁺siyh⁺.

Mah¹ ga⁺jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Hnäh^ʔ sa⁺ kyuu^h jnä^ʔ, ni⁺ Täa⁻ kyaan⁺ sa⁺ kyuu^h.
Wa⁻ra⁻ jäh^ʔ kih¹ kyuu^h jnä^ʔ, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ kyuu^h hnäh^ʔ
Tää⁻ kyaan⁺.

²⁰ Juu¹ la⁻ ma⁺ kwa⁺ Jesús lä⁻koo⁻ ma⁺ hlëeyh[~] dsa⁻ jee⁺
ma⁺ chih¹ gwah⁺, koo⁺ jee⁺ ma⁺ tooh⁻ dsa⁻ kuu⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁺
ga⁺ saayh¹ jee⁺ ja⁻, jëeh^ʔ sa⁺ ga⁺ ma⁻lloo¹ hor[~] kiyh¹.

Ga⁺jäh^ʔ Jesús: “Sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹ hnäh^ʔ ha⁻ jee⁺ naahn⁻”

²¹ Koo⁻ ka⁻läh^ʔ ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Hii⁻ jnä^ʔ naahn⁻. Ha⁻ jee⁺ naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹
hnäh^ʔ. Hi⁺ hnäh^ʔ hnaah¹ ga⁺ jnä^ʔ, pero juuh^ʔ ba⁻ hnäh^ʔ, lä⁻
ma⁻kyaa^h na⁻ ba⁻ hnäh^ʔ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ.

²² He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ dsa⁻ judiu:

—¿Che⁺ jngëeyh¹ hñiiy^ʔ he⁻ja⁻ jäh^ʔ lä⁻na⁻: “Ha⁻ jee⁺
naahn⁻ sa⁺ le⁺ go⁻nääh¹ hnäh^ʔ”?

²³ Mah¹ ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺:

—Dsa⁻ chaa⁻ hwa¹ la⁻ ba⁻ hnäh^ʔ, jnä^ʔ laan¹ kih¹ gyuu^h
¹ jmi⁻gyuu⁺. Laah¹ hnäh^ʔ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, pero
jnä^ʔ sa⁺ laan¹ kih¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. ²⁴ He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ he⁻
ma⁻jwëëhn¹ hnäh^ʔ, juuh^ʔ hnäh^ʔ lä⁻ ma⁻kyaa^h na⁻ ba⁻
hnäh^ʔ dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ. Jëeh^ʔ cher⁺mah¹ sa⁺ heeh⁻
hnäh^ʔ kin⁺, he⁻ laan¹ lä⁻koo⁻ ma⁻jwëëhn¹ hnäh^ʔ, juuh^ʔ
hnäh^ʔ kyaa^h dso⁻kye⁻ kyah¹ hnäh^ʔ —ga⁺jäh^ʔ Jesús siyh⁺.

²⁵ —¿Hee⁻ ba⁻ laah¹ hne⁻, hii⁻ ba⁻ hne⁻ ja⁻? —ga⁺jäh^ʔ
dsa⁻ he⁺.

He⁻ja⁻ ga⁺jäh^ʔ Jesús:

—Lä⁻ ma⁺ to⁻në⁺ ga⁺jwëëhn¹ hnäh^ʔ hii⁻ laan¹. ²⁶ Cha⁻
cha⁻miih⁻ he⁻ jwëëhn[~] hnäh^ʔ hi⁺ lä⁻ja⁻ he⁻ kan⁻ kwaat⁻
kyah¹ hnäh^ʔ. Hi^h hi⁻ ga⁺chee¹ jnä^ʔ, hlëeyh⁺ ju¹dsoo⁺.
Hi⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁺nuun¹ kiyh¹, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëëhn¹ dsa⁻
jmi⁻gyuu⁺.

²⁷ Kih¹ Tää¹ ba¹ ja⁻ ma¹ hlëeh⁺ Jesús, pero sa⁺ ga⁻ lä⁺ ngëe⁺ dsa⁻ he⁺. ²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Wa⁺ ra⁻ ga⁻ chaah⁺ hnäh⁺ gyuu⁺ h⁻ ga⁻ lëe⁺ ngo⁺ la⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁺ neh⁺ hnäh⁺ hii⁻ jnä⁺ hi⁻ lä⁺ neh⁺ hnäh⁺ sa⁺ cha⁻ ni⁺ koo⁻ he⁻ jmeen⁺ jee⁺ tëen⁻ hñiin⁺. Jwëehn[~] hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ te⁺ he⁻ ga⁻ mi⁻ tëe⁻ Tää⁺ jnä⁺, ko⁻ ja⁻ ba⁺ te⁺ he⁻ hlëehn⁺. ²⁹ Jëeh⁺ ma⁺ ra⁻ he⁻ kyaah⁺ ba⁺ jnä⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺. Sa⁺ ga⁻ beey⁺ jnä⁺ mah⁺ jän⁺ hñiin⁺, jëeh⁺ jnä⁺ lä⁺ ma⁺ jmeen⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ jë⁺ he⁻ tih[~] dsëy⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

³⁰ Lä⁺ koo⁻ ma⁺ ga⁻ hlëeyh⁺ lä⁺ ja⁻, jwëe⁺ dsa⁻ ga⁻ lä⁺ dsoo⁻ dsë⁺ kiyh⁺.

Hii laa⁺ joo⁺ Dio hi⁺ hii⁻ na⁻ hnëe⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻

³¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ siih⁺ Jesús lä⁺ jëe⁺ dsa⁻ judiu h⁻ ga⁻ lä⁺ dsoo⁻ dsë⁺ kiyh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ ga⁻ høøh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁺, leeh⁺ hnäh⁺ ma⁺ ra⁻ discípulo kyaan⁺. ³² Hi⁺ lä⁺ kyuu[~] hnäh⁺ ju⁺ dsoo⁻, hi⁺ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁻ kin⁺ lääh⁺ hnäh⁺.

³³ Mah⁺ ga⁻ jëeh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Sa⁺ ju⁻ kih⁺ Abraham, laa⁺ jnääh⁺. Jih⁺ koh⁺ sa⁺ ma⁻ jä⁺ jnääh⁺ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ h⁻ na⁻ hnëe⁺. Ha⁻ lä⁺ ja⁻ he⁻ jwah⁺ hne⁻, lääh⁺ jnääh⁺.

³⁴ Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ ka⁻ läh⁺:

—Ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁻ jwëehn[~] hnäh⁺, lä⁺ jëe⁺ h⁻ jmee⁺ dso⁺ kye⁻, na⁻ hnëey⁺ kyaah⁺ ja⁻ ba⁺ dso⁺ kye⁻ ja⁻. ³⁵ Dsa⁻ h⁻ na⁻ hnëe⁺ jmee⁺ ta⁺, lä⁺ ma⁺ na⁻ hnëey⁺ ja⁻ ba⁺ kih⁺ dsa⁻ juuy⁺, jih⁺ koh⁺ sa⁺ leey⁺ jooy⁺. Pero h⁻ laa⁺ jooy⁺, lä⁺ ma⁻ laa⁺ ja⁻ ba⁺ kyaay⁺. ³⁶ He⁻ ja⁻ cher⁺ mah⁺ jooy⁺ ga⁻ läay⁺ hnäh⁺ jee⁺ na⁻ hnëeh⁺ hnäh⁺, ma⁺ ra⁻ ju⁺ dsoo⁻ ma⁻ laah⁺ ba⁺ hnäh⁺.

³⁷ Ma⁺ ba⁺ jnä⁺, laah⁺ hnäh⁺ sa⁺ ju⁻ kih⁺ Abraham. Pero jmeeh⁻ hnäh⁺ bii⁺ jngëeh⁺ jnä⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ hiih⁺ hnäh⁺ heeh⁺ juu⁺ kin⁺. ³⁸ Jnä⁺ hlëehn⁺ he⁻ ma⁻ jëen⁺ kih⁺ Tää⁺

kyaañ ba', mah' hnäh' jmeeh' he' ma' nuuh' hnäh' kih' tää' kyaah' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

³⁹ He' ja' ga' jäh' dsa' he':

—Tää' kyaa' jnääh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lä' koo' ga' jmeey'. ⁴⁰ Ma' hlëeh' ba' jnä' ju' dsoo' lä' koo' ga' nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' jngëeh' jnä'. ¿Che' ga' jmeey' Abraham lä' ja'? ⁴¹ Jmeeh' hnäh' lä' koo' jmee' tää' kyaah' ba' hnäh' na' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

—Sa' laa' jnääh' joo' wa' hi' cha' hi'. Chaa' ba' jaa' Tää' kyaa' jnääh'. Hi' he' hñii' Dio —ga' jäh' dsa' he' siiyh' Jesús.

⁴² He' ja' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' Dio laa' Tää' kyaah' hnäh', ma' lä' hnaah' jnä'. Jëeh' jnä', ya' hëen' jee' gya' Dio mah' jan'. Ja' he' jan' jee' tëen' hñiin'. Hñiiy' ga' cheey' jnä', he' ja' jan'. ⁴³ Kih' he' sa' hnooh' hnäh' nuuh' juu' kin', he' ja' sa' hii' lä' ngëeh' hnäh' juu' he' hlëehn' la'. ⁴⁴ Jëeh', hi' sa' llu' laa' tää' kyaah' hnäh' he' ja' hnooh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' koo' hnøoy'. Jëeh', hi' he' ga' løø' jngëeh' dsa' lä' ma' to' nē'. Sa' ga' jäy' kyaah' ju' dsoo', kih' he' sa' cha' ni' miih' ju' dsoo' kiyh'. Wa'ra' ga' juuy', juu' kih' hñii' bih' hlëeyh', jëeh' laay' ta' juu' dso', hi' laay' juu' juu' ta' juu'. ⁴⁵ Kih' he' hlëehn' he' la' ju' dsoo', he' ja' ba' na' sa' heeh' hnäh' kin'. ⁴⁶ Sa' chaa' ni' jaa' hi' le' bääh' jnä' kyaah' dso' kye'. Lä' ja', cher' mah' hlëehn' ba' jnä' ju' dsoo', ¿he' la' sa' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'? ⁴⁷ Hi' laa' kyaa' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy'. Pero sa'

laah¹ hnäh¹ kyaa¹ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ sa⁺ nuuh⁻ hnäh¹ juu¹ kiyh¹ —ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺.

Ma' chaa⁻ ba⁻ Jesús jää¹ lä⁻ koh¹ ga⁺ Abraham

⁴⁸ Mah¹ ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he⁺ siyh⁺:

—Tē⁻ ba⁻ juu¹ kyaa¹ jnääh¹, hne⁻ laah¹ jaa⁻ samaritano hi⁻ kyaah¹ jmi⁻ lle⁺ hliih¹.

⁴⁹ Mah¹ ga⁺ jeeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹:

—Sa⁺ kyaahn¹ jmi⁻ lle⁺ hliih¹. Jee⁺ lä⁺ jē⁺ he⁻ jmeen⁺, jmeen⁺ he⁺ kih¹ Tää¹ kyaan⁺ ba⁺. Mah¹ hnäh¹, sa⁺ taah⁺ jnä⁺ ta⁺. ⁵⁰ Sa⁺ hnoohn⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ leen⁺ jøøhn¹, pero chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ hi⁻ hnooh⁻ kin⁺ ha⁻ lä⁺ jee⁺ leen⁺ jøøhn¹, hi⁻ he⁺ ba⁺ lla⁺ ta⁺. ⁵¹ Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh¹, hi⁻ høø⁺ juu¹ kin⁺ mo⁺ so⁺ juuy⁺ jih¹ koh¹.

⁵² Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he⁺ siyh⁺:

—Na⁺ ba⁺ ra⁺ si⁻, ñe⁺ jnääh¹, jääh⁺ hne⁻ jmi⁻ lle⁺ hliih¹. Ga⁺ juu¹ ba⁺ Abraham, hi⁺ ga⁺ juu¹ ba⁺ lä⁺ jē⁺ hi⁻ ma⁺ ngēē[~] juu¹ kih¹ Dio llo⁺ joo¹. Mah¹ hne⁻ jwah¹: “Hi⁻ høø⁺ juu¹ kin⁺ sa⁺ juuy⁺ jih¹ koh¹.” ⁵³ ¿Che⁺ jøøh¹ ga⁺ hne⁻, lä⁻ koh¹ ga⁺ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, hi⁻ ga⁺ juu¹? Hi⁺ ga⁺ juu¹ ba⁺ lä⁺ jē⁺ hi⁻ ma⁺ ngēē[~] juu¹ kih¹ Dio. ¿Hi⁻ na⁻ jmääh⁺ hñaah¹? —ga⁺ jäh¹ dsa⁻ judiu he⁺ siyh⁺.

⁵⁴ —Wa⁺ ra⁺ jäh¹ kih¹ jnä⁺ jmään⁺ hñiin⁺ jøøh¹, sa⁺ jmää¹ ni⁺ miih⁻ lä⁺ ja⁻. Tää¹ kyaan⁺ ba⁺ he⁺, hi⁻ jmää[~] jnä⁺ jøøhn¹, hi⁻ jwah¹ hnäh¹ laa¹ Dio kyaah¹ hnäh¹. ⁵⁵ Pero sa⁺ kyuu⁺ hnäh¹ hi⁻ he⁺, jnä⁺ ba⁺ kyuu⁺ jnih¹. Cher⁺ mah¹ ga⁺ jwahn¹ sa⁺ kyuu⁺ jnih¹, jmään⁺ hñiin⁺ jaa⁻ hi⁻ ta⁻ juu¹, lä⁻ koo⁻ laah¹ hnäh¹ ta⁻ juu¹ dso¹. Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih¹, hi⁺ høøn⁺ juu¹ kiyh¹. ⁵⁶ Abraham, dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺, ma⁺ jēē⁻ dsëy¹ lä⁻ koo⁻ ma⁺ jøøy[~] he⁻ lloo[~] koo⁻ jmi⁺ jëy¹ jnä⁺, hi⁺ ga⁺ jëy¹ ba⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ lä⁺ chaay⁺ llu¹ —ga⁺ jäh¹ Jesús siyh⁺.

57 —Ni⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ ji⁻ ñe⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ hääh⁺ hne⁻ mah⁺ jwah⁺ ma⁻ jëëh⁺ Abraham —ga⁺ jäh⁺ dsa⁻ judiu he⁺ siiyh⁺.

58 —Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ chaa⁻ Abraham, ko⁻ ja⁻ ma⁻ chaa⁻ ba⁺ jnä⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

59 He⁻ ja⁻ ga⁺ ka⁺ dsa⁻ he⁺ kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. Pero ga⁻ hmääh⁻ Jesús jee⁺ kih⁺ dsa⁺, ya⁻ hëëy⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻. Ga⁺ ngëëy⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, ngaayh⁺.

9

Ga⁺ mi⁻ hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻ tuu⁺

1 Jee⁺ ngë⁺ Jesús ja⁻, ga⁺ jëëy⁺ jaa⁻ dsa⁻ tuu⁺ hi⁻ tuu⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁺. 2 Mah⁺ ga⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻ jwöh⁺, ¿hi⁻ kih⁺ dsoo⁺ he⁻ laay⁺ lä⁺ na⁻, che⁺ kih⁺ hñiiy⁺ o che⁺ kih⁺ cho⁺ jmiiy⁻ heh⁺ ga⁺ lä⁺ chaa⁺ tuuy⁺?

3 He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh⁺:

—Ja⁺ hñiiy⁺ dsëëy[~] dsoo⁺ ni⁺ cho⁺ jmiiy⁻, he⁻ laay⁺ lä⁺ na⁻. Laay⁺ lä⁺ na⁻ mah⁺ lä⁺ jnä⁺ ta⁺ kih⁺ Dio né⁺ kiyh⁺ ba⁺.

4 Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ la⁺ jmi⁺, jmee⁺ bii⁺ kin⁺ jmeen⁺ ta⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺. Wa⁺ ra⁻ ngoo⁺ ga⁻ nuu⁻, ni⁺ jaa⁻ mo⁺ so⁺ le⁺ jmee⁺ ta⁺. 5 Ta⁺ ko⁻ jiih⁺ gyan⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, laan⁺ wa⁺ je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

6 Ma⁻ la⁺ ma⁻ hlëëyh⁺ lä⁺ ja⁻, ga⁻ hñey⁺ hwa⁺ mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ tu⁺ jii⁺ kyaah⁺ jmi⁻ tu⁺ heyh⁺. Ja⁻ ba⁺ kyaah⁺ tu⁺ jii⁺ ja⁻, ga⁺ suy⁺ mi⁺ në⁺ dsa⁻ tuu⁺ he⁺. 7 Mah⁺ ga⁺ siiyh⁺:

—Gwa⁻ mah⁺ go⁻ gyih⁺ mi⁺ nëh⁺ jee⁺ chih⁺ he⁻ haa⁺ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Siloé —juu⁺ la⁻ hnøø⁺ jäh⁺: he⁻ ga⁻ chee⁺ dsa⁻.

Lä⁺ ja⁻ ga⁺ jmee⁺ dsa⁻ he⁺, na⁺ gyiyh⁻ mi⁺ nëy⁺. Ma⁺ jayh⁺ ma⁻ jnä⁺ mi⁺ nëy⁺, ma⁺ jëëy[~]. 8 Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ hne⁺ kiyh⁺, kyaah⁺ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ma⁺ jëë[~] lä⁺ koo⁻ ma⁺ tuuy⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—¿Ja' hi- na- he' hi- ma' gya' chuu' ma' ngiiy' kuu'?
—ga'jah' dsa- he'.

⁹—Hi- he' na- —ma' jah' ko-llaa'.

—La'ja- laay' —ma' jah' jnah'.

—Jna' he' —ma' jayh' hñiiy'.

¹⁰—¿Ha- la'ja- he- ma- na' mi'nēh'? —ga'jah' dsa- he'
siyh'.

¹¹—Dsa- hi- chee- Jesús, ga'jmeey' tu'jii' mah' ga'suy'
mi'nēn'. Ja- ga' ga'siiyh' jna': "Gwa- jee' chih' Siloé mah'
go-gyih' mi'nēh'." Mah' ñeen' na'gyihn' mi'nēn', la'ja-
ba' ga'løø' jēen- —ga'jah' dsa- hi- ma' tuu' he'.

¹²—¿Na- ba' dsa- he'? —ga'jah' hi- ma' tääh' ngii' juu'
kiyh'.

Mah' ga'jayh':

—Sa- man'.

Ga'lla-kyaa- dsa- fariseo jmi' dsa- hi- ma' tuu' he'

¹³He-ja- ga'jäy' hi- ma' tuu' he' cha'nē' dsa- fariseo.

¹⁴Ma'ja-, la'jmi' he- tee- dsa- dsē', ma' ga'jmeey' Jesús
tu'jii' he- kyaah' ga'näy' mi'nē' dsa- he'. ¹⁵Koo- ka-läh'
ga'ngii' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma' tuu' he', ha- lä'
ga'jmeey' he- ga'løøy' jēey'.

—Ga'suy' tu'jii' mi'nēn', mah' ga'gyihn', ja- ga' ga'løø'
jēen- —ga'jayh' siyh'.

¹⁶Ko-llaa' dsa- fariseo he' ma' jah':

—Sa- laa' kyaa' Dio dsa- he', he-ja- sa- høøy' jmi' he-
tee- dsa- dsē'.

Jñah' ma' jah':

—¿Ha- lä- la'juu', he- jmeey' wa' hi- cha- hi- koo- he-
juh- gaa- lä-na'?

Sa- ga'hi' kwee- juu' kiyh'. ¹⁷Koo- ka-läh' ga'siiyh'
dsa- hi- ma' tuu' he':

—¿Hee⁻ jawah^ʔ hñaa^h kih^h hi⁻ ga^h na^h mi^h nēh^ʔ?

Mah^h ga^h jā^h dsa⁻ hi⁻ ma^h tū^h he^ʔ:

—Jnā^ʔ jawahn^h laay^h jaa⁻ hi⁻ ngēē[~] juu^h kih^h Dio.

¹⁸ Pero dsa⁻ fariseo he^ʔ, sa^h ma^h laay^ʔ dsoo^ʔ he⁻ ma^h tū^h dsa⁻ he^ʔ mah^h ga^h lā^h jnā^ʔ mi^h nēy^ʔ. He⁻ ja⁻ lā^h jiih^h ga^h tēeyh^h cho^h jmii⁻ dsa⁻ hi⁻ ga^h lā^h jnā^ʔ mi^h nē^ʔ he^ʔ. ¹⁹ Mah^h ga^h ngii^ʔ juu^h kiyh^h:

—¿Che^ʔ ja⁻ ba^ʔ joo^ʔ hnā^h hi⁻ la⁻, hi⁻ jawah^ʔ hnā^h ga^h lā^h chaa^h tū^h? ¿Ha⁻ lā^h ja⁻ he⁻ ma^h jēey[~] na^h?

²⁰ He⁻ ja⁻ ga^h jā^h cho^h jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ:

—Dsoo^ʔ ba^ʔ hi⁻ he^ʔ la⁻ chih⁻ kyaa^h jnāā^h la⁻, hi⁻ ga^h lā^h chaa^h tū^h. ²¹ Pero sa^h ñe^ʔ jnāā^h ni^h miih⁻ ha⁻ lā^h ja⁻ he⁻ ma^h jēey[~] na^h, ni^h sa^h ñe^ʔ jnāā^h hi⁻ na⁻ hi⁻ ga^h na^h mi^h nēy^ʔ. Ma⁻ cha⁻ ba^ʔ ji⁻ ñe⁻ kiyh^h, ngii^ʔ hnā^h juu^h kiyh^h, hñii^ʔ bih^h jmeeyh^h juu^h kyah^h hnā^h.

²² Lā^h ja⁻ ba^ʔ ga^h jā^h cho^h jmii⁻ dsa⁻ he^ʔ, jēē^h ma^h gayh^h dsa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻ tää^h juu^h kwee⁻ ha⁻ lā^h jmeey^h cher^ʔ mah^h jaa⁻ jā^h Jesús he^ʔ laa^h Mesía. Mo^h so^h cha⁻ jwē^h kiyh^h dsooy^h gwah^h. ²³ He⁻ ja⁻ ba^ʔ ja⁻ ga^h jā^h cho^h jmii⁻: “Ma⁻ cha⁻ ba^ʔ ji⁻ ñe⁻ kiyh^h, ngii^ʔ hnā^h juu^h kiyh^h.”

²⁴ Koo⁻ ka⁻ lā^h ga^h tēeyh^h dsa⁻ ñū^h hi⁻ ma^h tū^h he^ʔ mah^h ga^h siiyh^h:

—Kwa^ʔ ti^h hmaah^ʔ kih^h Dio ba^ʔ, ja^h kih^h Jesús. Jēē^h ñe^ʔ jnāā^h dsa⁻ wa^ʔ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ba^ʔ he^ʔ.

²⁵ He⁻ ja⁻ ga^h jēeyh⁻ juu^h kih^h dsa⁻ fariseo:

—Sa^h man^h che^ʔ laay^h dsa⁻ wa^ʔ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Koo⁻ he⁻ la⁻ ba^ʔ man^h. He⁻ ma^h laan^h tū^h mah^h na^h ma⁻ jēē[~].

²⁶ Koo⁻ ka⁻ lā^h ga^h ngii^ʔ dsa⁻ fariseo juu^h kiyh^h, ga^h siiyh^h:

—¿Hee⁻ ga^h jmeey^ʔ kyah^h? ¿Ha⁻ lā^h ga^h nāy^h mi^h nēh^ʔ?

²⁷ Mah^h ga^h jā^h hi⁻ ma^h tū^h he^ʔ:

—Ma⁻jwah¹ ba¹ jnä³ jää¹ mah¹ sa⁺ ga⁻lä⁻hnooh⁻ hnäh³ ma¹ nuuh¹. ¿He⁻la¹ hnooh⁻ hnäh³ nuuh¹ ka⁻lä^h? ¿Che¹ lä⁻kye⁻ hnäh³ hnooh⁻ lee³ hnäh³ discípulo kyaay¹?

²⁸ Mah¹ dsa⁻ fariseo he³ ga⁺ta¹ ga⁻haayh⁻, ga⁻siyh⁺:

—Hne⁻ ba¹ he³, laah¹ discípulo kyaay¹. Pero jnääh¹, laa¹ jnääh¹ discípulo kyaa¹ Moisé ba¹. ²⁹ Ñe¹ jnääh¹ ga⁻hlëeh³ Dio kyaah¹ Moisé. Pero kih¹ dsa⁻ he³, ni⁺ miih⁻ sa⁺ ñe¹ jnääh¹ ha⁻ ta⁺ jay¹.

³⁰ Mah¹ ga⁻jäh³ hi⁻ ma¹ tuu¹ he³ siyh⁺:

—Ha⁻ lä⁺ la¹ juu¹ he⁻ sa⁺ ñeh¹ hnäh³ ha⁻ ta⁺ ja¹ dsa⁻ he³ mah¹ jnä³ ga⁻jmeey³ jëen⁻. ³¹ Ñe¹ ba¹ jné¹, sa⁺ nuu⁻ Dio kih¹ hi⁻ jmee⁻ wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻. Pero kih¹ hi⁻ gah⁺ Dio mah¹ jmeey⁺ lä⁺ hnøø¹ Dio, hi⁻ he³ ba¹ nuuy⁻ kih¹. ³² Pero jih¹koh³ sa⁺ ma⁻nuu¹ jné¹ kih¹ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ nä¹ mi⁻ñe¹ dsa⁻ hi¹ dsa⁻lä⁻chaa⁻ tuu¹. ³³ Wa⁻ra⁻ jäh³ kih¹ sa⁺ laa¹ kyaa¹ Dio dsa⁻ñuu^h he³, sa⁺ cha⁻ he⁻ le³ jmeey¹ ni⁺ miih⁻.

³⁴ Mah¹ ga⁻siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tuu¹ he³:

—Kyaah¹ ga⁻lä⁺jë⁺ dso¹kye⁻ ga⁻lä⁻chaa^h hne⁻, mah¹ hnooh⁻ hlëeh³ jnääh¹.

He⁻ja⁻ ga⁻lle⁻ dsih³ ka¹hne⁻, ga⁻hëey¹ kih¹ go⁻te⁻.

Lä⁺koo⁻ he⁻ tuu¹ ba¹ laa¹ dsa⁻ fariseo he³

³⁵ Ma¹ ga⁻nuuh¹ Jesús juu¹ he⁻ ga⁻lle⁻ dsih³ ka¹hne⁻, na¹hnääh⁻ mah¹ ga⁻siyh⁺:

—¿Che¹ jmeeh⁻ hne⁻ dsoo¹ hoh³ kih¹ Hi⁻ ga⁻lëë¹ngo¹?

³⁶ —Chiih¹ jnä³ hi⁻ he³, Dsa⁻jøø^h kyaan⁺, mah¹ jmeen⁻ dsoo¹ dsën⁺ kiyh¹ —ga⁻jäh³ dsa⁻ he³ siyh⁺.

³⁷ —Ma⁻jëeh¹ ba¹ hne⁻, jnä³ he³, hi⁻ kyaah¹ cheh¹ hlëeh³ —ga⁻jäh³ Jesús siyh⁺.

³⁸ Mah¹ ga⁻jäyh³:

—Dsoo¹ ba¹ dsën⁺ kyah¹ hne⁻, Dsa⁻jøø^h kyaan⁺.

Mah¹ ga⁻juuyh¹ jney¹, ga⁻jmäy¹ jøø^h.

³⁹ Mah¹ ga⁺jäh^ʒ Jesús:

—Jan¹ jmi⁺ gyuu⁺ la⁻ mah¹ wa⁺kye⁻ dsa⁻ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ ju¹ dsoo⁺ kin⁺. Lä⁺jëë⁺ hi⁻ sa⁺ jëë[~], jëëy¹. Hi⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ jëë[~], mo⁺ so⁺ lä⁺jnä⁺ mi¹nëy⁺.

⁴⁰ Ko⁻llaa⁺ fariseo hi⁻ ma⁺ tääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ ga⁺nuuy⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺ngiiy⁺ juu¹ kih¹ Jesús:

—¿Che⁺ jwa⁻ lä⁺kye⁻ jnääh⁺ ka⁻läh⁺ mo⁺ so⁺ jnä⁺ mi¹në⁺ jnääh⁺?

⁴¹ Mah¹ ga⁺jäh^ʒ Jesús siiyh⁻:

—Wa⁺ra⁻ jäh^ʒ kih¹ tuuh⁺ hnäh^ʒ, ni⁺ koo⁻ dso⁺kye⁻ sa⁺ cha⁻ kyah¹ hnäh^ʒ. Pero kih¹ he⁻ jwah^ʒ hnäh^ʒ, jnä⁺ ba⁺ mi¹nëh⁺ hnäh^ʒ, he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻, lä⁺ ma⁻kyeh⁺ ja⁻ ba⁺ hnäh^ʒ dso⁺kye⁻.

10

Dsa⁻ hi⁻ hää[~] borrego kyaä¹

¹ Ma⁺ra⁺ ju¹ dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh^ʒ, hi⁻ sa⁺ dsa⁻ he⁺ ta⁺ ho⁺haah⁺ jee⁺ tääh⁺ borrego, mah¹ hnooyh⁻ ta⁺ jee⁺ jyoh^ʒ dsa⁻ hey^ʒ, dsa⁻ hii⁻ ba⁺ he⁺ hi⁻ dsa⁻ kyaä⁺ jah^ʒ. ² Pero hi⁻ dsa⁻ he⁺ ta⁺ ho⁺haah⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ ma⁺ra⁺ hi⁻ hää[~] borrego. ³ Hi⁻ cheh¹ hoo⁺ jee⁺ ja⁻, näy¹ ho⁺haah⁺ wa⁺ra⁻ ja¹ hi⁻ hää[~] borrego he⁺. Hi⁺ lä⁺jëë⁺ borrego he⁺ ma⁻nuuh⁺ kiyh¹. Lä⁺ cheey⁻ ba⁺ tëeyh[~] lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻ mah¹ hwëëy[~] jee⁺ ja⁻. ⁴ Ma⁻la⁺ ma⁻hwëëy¹ lä⁺jëë⁺ hi⁻ laa⁺ kyaay¹, mah¹ ja⁻ ga⁺ dsooy¹ jääy¹. Lä⁺jëë⁺ ba⁺ dsa⁻ nää¹ kaah⁺ kiyh¹, jëeh^ʒ ma⁻kyuuh[~] bih¹ lle^ʒ kiyh¹. ⁵ Pero jaa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu⁺, sa⁺ lla⁻lley¹ kaah⁺ kiyh¹. Kyuu⁺ kih¹ hi⁻ he⁺, jëeh^ʒ sa⁺ kyuu⁺yh[~] lle^ʒ kih¹ hi⁻ jnah⁺ he⁺.

⁶ Juu¹ na⁻hmää⁺ lä⁺ja⁻ ga⁺hlëeh⁺ Jesús, he⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻lä⁺ngëë⁺ dsa⁻ he⁺ hee⁻ ja⁻ ma⁺ jäh^ʒ.

Pastor lluu¹ laa¹ Jesús

7 Ngoo¹ ba' Jesús hlëëyh~ dsa⁻ he':

—Ma⁺ ra⁺ ju¹ dsoo' jwëëhn~ hnäh', jnä' he' laan¹ ho'haah' kih¹ borrego. 8 Lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ya⁺ nää¹ jaa¹ ga' kin⁺, ma' laa¹ dsa⁻ hii⁻ hi⁻ ma' hii⁻ kih¹ dsa⁺. Pero ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego sa⁺ ga⁺ nuu' kiyh¹. 9 Jnä' he' laan¹ ho'haah'. Hi⁻ dsa⁻ taah⁺ ta⁺ ho'haah' ja⁻, hi⁻ he' ba' lää'. Mo⁺ so⁺ hii' goo⁻ kiyh¹, le' dsa⁻ taayh⁺ mah¹ hwëëy⁺ hi⁻ jnøøyh⁺ ba' he⁻ kuyh⁻. 10 Wa'ra⁻ ja¹ hi⁻ hii⁻, hëëy¹, jngëëyh¹ hi⁺ heey¹ go⁻ te~. Koo⁻ he⁻ ja⁻ ba' jmeey¹. Pero jnä' ma⁻ jan~ mah¹ jmeen⁺ chaa⁻ dsa⁻ hi⁻ mi'jää⁺ jnih⁺ cha⁻ miih⁻.

11 Jnä' he', laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää~ llu¹ jah' kyaa¹. Hi⁻ lluu¹ he', kwaay¹ hñiiy' juuy' kih¹ borrego kyaay¹. 12 Pero jaa⁻ hi⁻ hlääh' mah¹ hääy~ jah' kyaa¹ jñah', kih¹ he⁻ sa⁺ laa¹ kyaa¹ hi⁻ hlääh' he', he⁻ ja⁻ wa'ra⁻ ga⁺ jëëy¹ ja¹ lobo, beey¹ borrego, mah¹ kyuu¹. He⁻ ja⁻ gwa⁺ lobo mah¹ dsa⁻ chaayh⁺ borrego. Jee' ja⁻ dsa⁻ saa⁺ dsa⁻ jñeey' wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻. 13 Lä⁺ ja⁻ jmee⁺ hi⁻ hlääh', kyuu⁺ bih¹. Jëëh', he⁻ hlääyh⁺ ba' ja⁻. Sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁺ tëë' jëëy¹ kih¹ borrego he'.

14 Jnä' he' laan¹ lä⁺ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hää~ kwee⁻ jah' kyaa¹. Kyuu⁺ ba' jnä' borrego kyaan⁺. Hi⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaan⁺, kyuu⁺ jnä'. 15 Ja⁻ ba' lä⁺ ja⁻, kyuu⁺ Tää⁺ kyaan⁺ jnä', hi⁻ jnä' kyuu⁺ jnih'. Hi⁺ kwaan⁻ hñiin⁺ juun⁺ kih¹ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego. 16 Hi⁺ chaa⁻ ga' jñah' dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ laa¹ lä⁺ koo⁻ borrego hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ taah⁺ cha⁺ neh⁺. Hi⁻ he' ka⁻ läh' jmee⁺ bii⁺ kin⁺ na⁻ teen⁺ mah¹ lä⁺ nuuyh⁺ kin⁺. Hi⁺ lä⁺ ja⁻, lä⁺ jëë⁺ lee⁺ koo⁻ nää⁺ ba', hi⁺ jaa⁻ ba' juuy'. 17 Hnää¹ Tää⁺ jnä', kih¹ he⁻ kwaan⁻ hñiin⁺ juun⁺. Hi⁺ ma⁻ ngëë' ma⁻ juun⁺ lä⁺ jiihn⁺ ka⁻ läh'. 18 Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ jngëëh¹ jnä', ta⁺ la⁺ jngëëyh¹ jnä' lä⁺ na⁻. He⁻ kwaan⁻ hñiin⁺ ba' ja⁻ he⁻ jngëëyh¹ jnä'. Na⁻ ngën¹ jwë¹ kwaan⁻

hñiin⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ na⁻ngën⁺ jwë⁺ lä⁺jiihn⁺ ka⁻läh⁺. He⁻ la⁻ja⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻hyohn⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺.

¹⁹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ sa⁺ ga⁻hii⁺ kwee⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlëeh⁺ Jesús ja⁻. ²⁰ Jwëë⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Kyey⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺, dsa⁻ ngaah⁺ ba⁺ na⁻. ¿He⁻la⁺ nuuh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺?

²¹ Pero jñah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—Sa⁺ hlëeh⁺ lä⁺na⁻, jaa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺. ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ nä⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ mi⁺në⁺ jaa⁻ hi⁻ tuu⁺?

Sa⁺ ga⁻hii⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ hëeh⁺ Jesús

²² Jwi⁻ Jerusalén ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ jmi⁺ kih⁺ gwah⁺. Jii⁻ gyuu⁺ ma⁺ toh⁻ jmi⁺ ja⁻. ²³ Ma⁺ ngë⁺ Jesús jee⁺ ma⁺ chih⁺ gwah⁺ ja⁻, jee⁺ la⁺ hoo⁺ na⁺hii⁺ kih⁺ Salomón. ²⁴ Mah⁺ ga⁻kuh⁺ ga⁻lih⁻ dsa⁻ judiu kiyh⁺, ga⁻siyh⁺:

—¿Lih⁺ ba⁺ mi⁺jnaäh⁺ juu⁺ kyaa⁺ jnaäh⁺? Chiih⁺ jnaäh⁺ jëë⁻ go⁻te⁻, cher⁺mah⁺ hne⁻ he⁺ laah⁺ Cristo.

²⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ga⁺ jwëëhn⁺ ba⁺ hnäh⁺ jää⁺, mah⁺ sa⁺ ga⁻lä⁺dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁺jë⁺ he⁻ jmeen⁺ kyaah⁺ mada⁻ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺. ²⁶ Pero hnäh⁺ sa⁺ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kin⁺, jëeh⁺ sa⁻ laah⁺ hnäh⁺ borrego kyaan⁺. ²⁷ Lä⁺jëë⁺ borrego kyaan⁺ nuuh⁺ kin⁺. Jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, hi⁻ dsa⁻näay⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ²⁸ Jnä⁺ kwëeh⁻ jnih⁺ he⁻ kyaah⁺ chaay⁻ tää⁺. Jih⁺koh⁺ mo⁺so⁺ juuy⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺goon⁺. ²⁹ Täa⁻ kyaan⁺ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁺, jøøh⁺ gyih⁺ lä⁺koh⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺jëë⁺. Ni⁺ jaa⁻ sa⁻ lih⁻ hwëëy⁺ ja⁺goo⁻ Täa⁻ kyaan⁺. ³⁰ Koo⁻ ba⁺ laa⁺ jnä⁺ kyaah⁺ Täa⁻.

³¹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻ka⁺ dsa⁻ judiu kuu⁺ mah⁺ ma⁺ tey⁺ kiyh⁺. ³² He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Cha⁻miih⁻ he⁻ llu¹ he⁻ ma⁻mi⁻jnään¹ cha¹nēh¹ hnäh¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Tää¹ kyaan¹. ¿Hee⁻ koo⁻ kih¹ jee¹ lä¹jē¹ he⁻ ja⁻, he⁻ hnooh⁻ hnäh¹ teh¹ hnäh¹ ku¹ kin¹?

³³ Mah¹ ga⁻jäh¹ dsa⁻ judiu he¹ siyh¹:

—Sa¹ te¹ jnääh¹ ku¹ kyah¹, kih¹ ta¹ llu¹ he⁻ ma⁻jmeeh¹. Te¹ jnääh¹ ku¹ kyah¹ kih¹ he⁻ mi⁻kwah¹ Dio. Jëeh¹ dsa⁻ ñuuh⁻ ba¹ hne⁻, mah¹ jmääh¹ hñaah¹ Dio.

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh¹ dsa⁻ he¹:

—¿Che¹ sa¹ na⁻si⁻ nē¹ ley jnän¹ lä⁻la⁻: “Jnä¹ ga⁻jwahn¹, dio laah¹ hnäh¹”? ³⁵ Kyah¹ hnäh¹ hi⁻ ga⁻hyoh¹ juu¹ kiyh¹, ga⁻jäyh¹ “dio”. Hi¹ juu¹ kiyh¹ ja⁻, sa¹ le¹ hee¹. ³⁶ Cher¹ mah¹ Tää¹ kyaan¹ ga⁻hña¹ jnä¹ mah¹ ga⁻cheey¹ jnä¹ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ¿he⁻la¹ jwah¹ hnäh¹ kin¹, mi⁻kwahn⁻ Dio, kih¹ he⁻ ma⁻jwahn¹, jnä¹ he¹ laan¹ Jo¹ Dio? ³⁷ He⁻ja⁻ sa¹ cha⁻ he⁻ kih¹ lä¹heeh¹ hnäh¹ kin¹, wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ jnä¹ sa¹ jmeen⁻ ta¹ he⁻ jmee⁻ Tää¹ kyaan¹. ³⁸ Pero cher¹ mah¹ jmee⁻ ba¹ jnä¹, ma¹ ke¹ sa¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kin¹, jmee⁻ hnäh¹ dsoo¹ kih¹ ta¹ he⁻ jmeen⁻ ba¹, mah¹ kyaah¹ koo⁻ hä¹ ja⁻ ba¹ lä¹ngëeh¹ hnäh¹, Tää¹ he¹ kyaah¹ jnä¹, hi¹ jnä¹ he¹ kyaahn¹ Tää¹.

³⁹ Koo⁻ ka⁻läh¹ ma¹ hnøoy¹ ma¹ saayh¹ Jesús, pero ga⁻laa¹ bih¹ kih¹ dsa⁻ he¹.

⁴⁰ Mah¹ ngooy¹ ka⁻läh¹ ta¹ hngaah¹ jmi⁻Jordán, ja⁻ba¹ ta¹ jee¹ ga⁻chaa¹ Jwaa¹ dsa⁻ jmi⁻ lä¹ ma¹ to⁻nē¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻jäy¹. ⁴¹ Jwëë¹ dsa⁻ na⁻nää¹ jee¹ ma¹ gyay¹, mah¹ ma¹ jäh¹:

—Ma¹ ra¹ ju¹ dsoo¹, ni¹ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ sa¹ ga⁻jmeë¹ Jwaa¹. Pero lä¹jē¹ he⁻ ga⁻jäyh¹ kih¹ hi⁻ la⁻, ma¹ la¹ ju¹ dsoo¹.

⁴² Hi¹ jwëë¹ dsa⁻ ga⁻lä¹ dsoo¹ dsë¹ kiyh¹ jee¹ ja⁻.

¹ Ma' dsaah' jaa- dsa-n̄uuh- hi- chee- Lázaro, dsa- chaa- Betania, ja-ba' jwii- mah- jee' ma' chaa- María kyaah' Marta dsa-më' øøyh'. ² María he' hi- ga-huu' naa' mi-jwii- tii' Jesús mah' ga-mi-kiyh' kyaah' jñu- lley', ma' laay' dsa-më' øøh- Lázaro hi- ma' dsaah' he'. ³ He- ja- lä-uu' dsa-më' he' ga-chee' juu' kih' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan̄, dsaah' dsa-n̄uuh- hi- hnaah- — ga-siiyh' Jesús.

⁴ Ma' ga-nuu' Jesús lä-ja-, mah' ga-jäyh':

—Sa- juuy' kyaah' dsoo' ja-. He- ja- mi-jnääh' jaa- Dio ba' hi- jøøh', hi- mi-jnääh' laa' jøøh' Joø' Dio ka-läh'.

⁵ Peer- ma' hnää' Jesús Marta kyaah' María, kyaah' Lázaro. ⁶ Lä- ma' ga-nuu' Jesús kih' hi- ma' dsaah' he', ga-jäy' ga-to' jmi- jee' ma' gyay' ja-. ⁷ Ma-ngëë' he- ja-, ja- ga' ga-jäyh' siiyh' jnääh' discípulo:

—Ma-jne' ka-läh' ta- hwa' Judea.

⁸ Mah' ga-chiih' jnääh':

—Ta-jwoh', hnøø' dsa-kaah' he' ma-te' kuu' kyah', mah' jwah' ga-hne- goh' ka-läh' jee' oo-.

⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Ja' gya-to' hor- kye- koo- jmi-? Hi- hi- ga-nää' ta-la- jmi', sa- tēyh'. Jëh', jëy- wa-je- kih' jmi-gyuu- la-. ¹⁰ Pero hi- ga-nää' ta-la- hwë', dsa-tēyh'. Jëh', mo-so' jnä' wa-je- kih' jmi-gyuu- la-.

¹¹ Ma-ngëë' ma-jäyh' lä-ja-, ja- ga' ga-jäyh' ka-läh':

—Ma-gwii- Lázaro ome- jnän', niin' mah' na'chaa- jnih'.

¹² He- ja- ga-jäh' jnääh':

—Dsa-jøøh' kyaan̄, cher' mah' na-gwiiy-, ja' kih'.

¹³ He- la- ma' jäh' Jesús, kih' he- ma-na-juuy' ba' ja-. Pero ma' lii' jnääh', na-gwiiy- he- teeyh- dsëy' ba' ja-,

he⁻ ma' hlëeh⁺ Jesús lä⁺ja⁻. ¹⁴ Ja⁻ga' ga⁺jäh' Jesús jëë⁻ go⁻te[~]:

—Ma⁻na⁻juu' ba' Lázaro. ¹⁵ Jëë⁻ ba' dsën⁺ he⁻ sa⁺ ga' ma⁻gyan' jee' oo⁺, jëeh' lä⁺ja⁻ la' llu⁺ kyah' hnäh' mah' lä⁺ja⁻ lä⁺dsoo' hoh' hnäh'. Ma⁻jne' ma⁺jëë' jnih'.

¹⁶ Ja⁻ga' ga⁺jäh' Tamá, hi⁻ ma' tëëyh[~] Dsa⁻suu', ga⁺siyh⁺ jnääh':

—Ma⁻jne' ka⁻läh', mah' juu' jne' ko⁻joh' kyaayh'.

Ga⁺kwa' Jesús be' kih' dsa⁻më' øøh⁻ Lázaro

¹⁷ Ma' hya⁻ kye' jmií' na⁻haa' Lázaro ma' ga⁺lloo' Jesús jee' ja⁻. ¹⁸ Jee' jwií' Betania ja⁻, ma' jä⁺ jäh' kih' Jerusalén, koq⁻ hnë⁻ kilómetro ba'. ¹⁹ Jwëë' dsa⁻ judiu ná⁺nää' ná⁺jëëy⁻ Marta kyaah' María, ná⁺kway⁻ be' kiyh' mah' sa⁺ wa' meeh⁻ dsëy' he⁻ ga⁺juu' Lázaro øøyh'. ²⁰ Ma' ga⁻nuu' Marta ja' Jesús, ya⁺hëëy' mah' ngooy' ga⁺mi⁺jëey'. Pero ga⁺jä' ba' María chá⁺neh'. ²¹ Ma' ga⁺jëe' Marta Jesús mah' ga⁺siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh' kyaan⁺, wa⁻ra⁻ jäh' kih' ma' ñeh' jee' la⁻, sa⁺ ma⁻juu⁺ dsa⁻ñuuh⁻ øøhn'. ²² Jnä' man⁺, ga⁺lä⁺jë⁺ he⁻ ngiih' kih' Dio, kway' ba' —ga⁺jäh' Marta.

²³ —Lä⁻jiih' ba' øøh' —ga⁺jäh' Jesús siyh⁺.

²⁴ —Jnä' man⁺ lä⁺jiiyh' wa⁻ra⁻ ga⁺të' jee' lä⁺jiih' dsa⁻ jee' llaa⁺ jmií' —ga⁺jäh' Marta siyh⁺.

²⁵ Mah' ga⁺jäh' Jesús siyh⁺:

—Jnä' he' hi⁻ mi⁻jiih' dsa⁻, hi⁺ jmeen⁺ chaay⁻. Hi⁻ jmee⁺ dsoo' dsë' kin⁺, ma⁺ke⁺ ga⁺juuy', lä⁺jiiyh' ka⁻läh'. ²⁶ Ga⁺lä⁺jëë⁺ hi⁻ chaa⁻ mah' jmeey' dsoo' dsëy' kin⁺, ma⁺ke⁺ ga⁺juuy', sa⁺ jäy' lä⁺ja⁻. ¿Che' heeh' juu' la⁻? —ga⁺jäh' Jesús siyh⁺.

²⁷ —Jaah⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, hee³ ba³ jnã³, hne⁻ he³ Cristo, Joø³ Dio hi⁻ hii³ juu¹ kih¹ ja⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻ —ga³ jah³ Marta.

²⁸ Ma⁻ngëë³ ma⁻jäyh³ lä⁺ja⁻, ñeey³ na⁺teeyh⁻ María øøyh⁻ mah¹ na⁺hlëëyh³ kyaah¹ juu¹ hii⁻ mah¹ sa⁻ nuu⁻ dsa⁻ kiyh¹, ga⁻siiyh⁺:

—Hii⁻ ta⁻jwoh¹ ma¹ ja[~], tëëyh[~] hne⁻.

²⁹ Ma¹ ga⁻nuu³ María lä⁺ja⁻, lä⁺chah³ ja⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy¹ ga⁻mi³jeey⁻ Jesús. ³⁰ Sa⁻ ga¹ ma⁻he[~] Jesús ta⁺ jee⁻ jwii⁻ mäh⁻ ja⁻. Lä⁺ ma⁻cheyh¹ ja⁻ba¹ jee³ ga⁻jeey¹ Marta.

³¹ Ma¹ tääh³ dsa⁻ judiu cháneh⁺ kih¹ María ma¹ kway⁺ be³. Ma¹ ga⁻jëëy¹ ga⁻noo⁻ María mah¹ ngooy¹ ko⁻chih³, he⁻ja⁻ ga⁻nää¹ dsa⁻ he³ kaah¹ kiyh¹, ma¹ jäyh³:

—Ngooy¹ ta⁺ jee¹ la¹ to⁻høø⁻ mah¹ ga⁻hooyh¹ jee¹ oo⁺.

³² Ma¹ ga⁻lloo¹ María jee¹ ma¹ cheh¹ Jesús, ga⁻juuyh¹ jnëy³ cháney³ mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, wa¹ra⁻ jah³ kih¹ ma¹ ñeh³ jee¹ la⁻, sa⁻ ma¹ juu³ dsa⁻ñuu^h øøhn¹.

³³ Ma¹ ga⁻jëë¹ Jesús hooyh[~], hi⁺ ga⁻jëëy¹ hooh[~] dsa⁻kaah³ kyaay¹ hi⁻ ma¹ jmee⁺ ko⁻jøh³ kyaayh³, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁺meeh⁺ dsëy¹ jwërte, lä⁺jiih¹ ga⁻jii¹ neh⁺ tuh⁻dsëy¹.

³⁴ Mah¹ ga⁻siiyh⁺:

—¿Ha⁻ ga⁻kyaah⁺ hnih³?

Mah¹ ga⁻jäyh³:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ña⁻ mah¹ go³jëeh³.

³⁵ Peer⁺ ga⁻hooch¹ Jesús. ³⁶ Mah¹ ga⁻jäh³ dsa⁻ judiu he³:

—Jëë³ da¹, he⁻ ba¹ che⁻ ma¹ hnääy¹.

³⁷ Mah¹ ga⁻jäh³ ko⁻llaa³ dsa⁻ he³:

—Dsa⁻ na⁻, ga⁻jmeey³ ga⁻lä⁺jnã³ mi¹në³ jaa⁻ dsa⁻tuu³. ¿Ché³ sa⁻ le³ ma¹ jmeey¹ mah¹ sa⁻ ma¹ juu³ dsa⁻ oo⁺?

Ga⁻lä⁺jiih¹ Lázaro

³⁸ Koō ka-läh' ga-lä-meeh' dsé' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to-høø-. Heh' to-høø- ja-, ma' na-jnē- kyaah' koō mi'kuu'. ³⁹ Mah' ga-jäh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na-.

Mah' ga-jäh' Marta dsa-mē' øøh' hlii' he' siiyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', ma-hëëy- mi-juu-, jëeh' ma-hya- kye' jmii' na-juuy'.

⁴⁰ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ja' ma-jwëëhn' hne-, cher'mah' ga-jmeeh' dsoo' hoh', jëeh' he- jah-gaa- he- jmee' Dio?

⁴¹ Ja-ga' ga-jñuuyh- mi'kuu' he- ma' na-jnē- hoo' to-høø- ja-, jee' ma' hää' hlii' he'. Ja-ga' ga-jëë' Jesús ta-gyuuh', ga-jäyh':

—Tää' kyaan', kwan' tíhmaah' kyah', jëeh' ma-nuuh- ba' kin'. ⁴² Ma' ba' jnä', nuuh- ba' hne- kin' tää'. He- jwahn' lä-la-, la' llu' kih' hi- tääh' nuu- lä'ku' lä'jii' kin' jee' la-, mah' lä-ja- lä-dsoo' dsëy', hne- ba' ga-cheeh' jnä'.

⁴³ Ma-la' ma-jäyh' lä-ja-, ga-hlëëyh' koō ki-gaa-:

—¡Lázaro, go-hëë' jee' na'!

⁴⁴ He-ja- ya-hëë' hi- ma' na-juu' he' lä- ma-na-gyoh' ja- goo- tiiy', kyaah' hmiih- he- ga-gyaah- dsih' ma' ga-juuy', hi' lä- ma-na-løø- ja- mo-nëy' kyaah' hmiih- sa'luu-. Mah' ga-jäh' Jesús:

—Jeey' sa'hmiih-, mah' wa' ngëy'.

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jwëë' dsa- judiu hi- na-nää' kyaah' María ga-lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús, ma' ga-jëëy' he- ga-jmeey' lä-ja-. ⁴⁶ Pero ko-llaa' dsa- he' na-näy' na-jëëy- dsa- fariseo na-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-jmee' Jesús. ⁴⁷ He-ja- jmi-dsa- kaah'

kyaah' dsa- fariseo ga'kuyh' lä'jöö' dsa-ta' dsa-gyuuh' kyaay', ma' jäyh':

—¿Ha- lä' jmeen'? Peer' cha-miih- he- juh-gaa- jmee' dsa-nuuh- he'. ⁴⁸ Cher'mah' ga'kwan' jwë' jä' lä-na- ba', lä'jöö' ba' dsa- lä'hee' kiyh'. He-ja- ya-nää' dsa- roma ya-heey- jee' jwii- jnän' hi- lä'kaa- hwa' jnän' ka-läh'.

⁴⁹ Caifá, jaa- dsa-kyaah' dsa- judiu he', ma' laa' dsa-jøøh' kyaä' lä'jöö' jmi-dsa- ji- ñe- ja-. Ga-jäyh':

—Ni- miih- sa- ñeh' hnäh'. ⁵⁰ Che' sa- laah' hnäh' llu' ga' he- juu' jaa- dsa-nuuh- kih' dsa-goo- jne', lä'koh' ga' he- hee' lä'kaa- hwa' la- —ga-jäh' Caifá.

⁵¹ Ja' he- ga-hlëeyh' jee' tëy- hñiiy' ja-. Kih' he- ma' laay' dsa-jøøh' kyaä' jmi-dsa- ji- ñe- ja-, he-ja- ba' ja- ga-jmee' Dio ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-ngëey' juu' he- juu' Jesús kih' lä'jöö' dsa- judiu. ⁵² Hi- ja- ma-la' kih' dsa- judiu ja- juuy', he- hnøoy' jmäy' koo- nää' dsa- ba' jee' lä'jöö' hi- laa' joo' Dio hi- na-saa- na-jnee' wa' ha- cha- ha-. ⁵³ Jmii' ja- ga-taayh' ko-jøh' juu' kwee- mah' jngëeyh' Jesús.

⁵⁴ He-ja- mo-so' ga-ngë' Jesús jnä'hä' jee' kih' dsa- judiu. Ya-hëey' hwa' Judea, ngooy' koo- jee' jwii- he- chee- Efraín he- hla- jäh' kih' hwa' kii'. Jee' ja- ga-jä' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

⁵⁵ Ma-ngooy' ya-jäh' të' jmii' he- kuh- dsa- judiu borrego mah'. Jwëë' dsa- hi- chaa- jee' ja- na'näy' ta' Jerusalén mah' mi-lluuy' hñiiy' lä'koo- tëë' dsa- jmee' jää' ja-ga' të' jmii'. ⁵⁶ Ma' hnaah- dsa- he' Jesús, ma' hlëeyh' kyaah' dsa-kyaayh' jee' ma' chih' gwah-, ma' jäyh':

—¿Ha- lä' jëeh' hnäh'? ¿Che' sa- jäy' jee' jmii' la-?

⁵⁷ Dsa⁻kaah' kyaa' jmi⁻ dsa⁻ he' kyaah' fariseo ga⁻jmee' mada':

—Cher'mah' hi⁻ hnäh' ga⁻jëeh' hnäh' ha⁻ ta⁻ ngëy⁻, ja⁻ ya'jmeeh' hnäh' juu' chah' mah' dsa⁻nää' dsa⁻ dsa⁻chaayh⁻.

12

Ga⁻huu' María naa' mi⁻jwii⁻ tií' Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Jñii' jmií', jää' ja⁻ ga⁻ të' jmií' he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', ñee' Jesús ta⁻ Betania jee' ma' gya' Lázaro hi⁻ ga⁻jmee' Jesús ga⁻lä⁻jiih' ma⁻ngëe' ma⁻na⁻juuy'. ² Jee' ja⁻ ga⁻jmee' ma⁻nuu⁻ kyaah' Jesús. Marta ma' llooh' ma⁻nuu⁻, hi⁻ Lázaro he', ma' laa' jaa⁻ hi⁻ ma' gya' ko⁻joh' kyaah' Jesús në' mes⁻ ja⁻. ³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ka' María koo⁻ së' jmií⁻ mi⁻jwii⁻ he⁻ chee⁻ nardo, he⁻ hmooh' jwërte. Ga⁻huuy' tií' Jesús. Mah' ga⁻mi⁻kiyh' kyaah' jñu⁻ lley'. Ga⁻hií' mi⁻jwii⁻ lä⁻kaa⁻ cha'neh⁻ ja⁻. ⁴ Mah' ga⁻jäh' jaa⁻ dsa⁻kyaah' jnääh', hi⁻ ma' chee⁻ Juda Iscariote, joo' Simón hi⁻ ga⁻hnií' kih' Jesús këe⁻:

⁵ —¿He⁻la' sa⁻ ma⁻hnií' jmií⁻ mi⁻jwii⁻ na⁻, lä⁻koo⁻ kye' hnë⁻ hña⁻loo' jmií' ta' mah' ma' kwëeh' hi⁻ tä⁻ñee'?

⁶ He⁻ ga⁻jäyh' lä⁻ja⁻, ja⁻ kih' he⁻ ma' jmeey' be' kih' hi⁻ tä⁻ñee' ja⁻, kih' he⁻ ma' hëëy⁻ ba' ja⁻. Jëeh' ma' høoy⁻ sa⁻tuh⁻ jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwëëy⁻ jee' na⁻hmää'.

⁷ Mah' ga⁻jäh' Jesús:

—Ta⁻ ha⁻ kiyh'. Jëeh', jmií⁻ mi⁻jwii⁻ na⁻ he⁻ ma' høoy⁻ mah' ma' huuy⁻ jnä' wa⁻ra⁻ ga⁻të' jee' haan'. ⁸ Hií' hi⁻ tä⁻ñee', lä⁻ ma⁻tääh' na⁻ ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo⁻so⁻ gyan' ki⁻wëe' jee' kyah' hnäh' —ga⁻jäh' Jesús.

Ma' hnø' dsa⁻kaah' ma' jngiiyh' kih' Lázaro ka⁻läh'

⁹ Ga^ˆlä^ˆñe^ˆ jwëë^ˆ dsa⁻ judiu he⁻ ma^ˆ gya^ˆ Jesús jwii⁻ Betania mah^ˆ na^ˆnäy^ˆ jee^ˆ ja⁻. Pero ja^ˆ ma^ˆlä^ˆ kwaat^ˆ kih^ˆ Jesús ja⁻ na^ˆnäy^ˆ, he⁻ na^ˆjëy⁻ Lázaro, hi⁻ ga^ˆlä^ˆjiih^ˆ ma⁻ngëë^ˆ ma⁻na⁻juu^ˆ ba^ˆ ja⁻. ¹⁰ He⁻ja⁻ ga^ˆtaah^ˆ dsa⁻kaah^ˆ kyaa^ˆ jmi⁻dsa⁻ he^ˆjuu^ˆ kwee⁻ mah^ˆ ma^ˆ jngëëyh^ˆ Lázaro ka⁻läh^ˆ. ¹¹ Jëeh^ˆ, kwaat^ˆ kih^ˆ Lázaro ja⁻, jwëë^ˆ dsa⁻ judiu ga⁻beey^ˆ dsa⁻kaah^ˆ kyaay^ˆ mah^ˆ ga⁻heeyh⁻ kih^ˆ Jesús ba^ˆ.

Ga^ˆhe^ˆ Jesús na⁻dsëë^ˆ jaa⁻ burr^ˆ jee^ˆ jwii⁻ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Ma^ˆ ga^ˆ jnä^ˆ jyoh^ˆ jmi^ˆ, jwëë^ˆ jwërte dsa⁻ ma^ˆ tääh^ˆ jee^ˆ të⁻ jmi^ˆ ja⁻. Ma^ˆ ga^ˆ nuuy^ˆ ja^ˆ Jesús ta^ˆ jwii⁻ Jerusalén, ¹³ ga^ˆkay^ˆ gooh^ˆ hma⁻su^ˆ mah^ˆ ga⁻näy^ˆ ga⁻mi^ˆjeey⁻ Jesús. Mah^ˆ ma^ˆ jäyh^ˆ:

—jHe⁻ ba^ˆ che⁻ lluu^ˆ Dio! jDio kyaah^ˆ hi⁻ ja^ˆ na⁻ lä^ˆhih^ˆ kiyh^ˆ! Laay^ˆ Rey jnän^ˆ —ga^ˆjäh^ˆ dsa⁻ Israel he^ˆ.

¹⁴ Ga^ˆhñah^ˆ Jesús jaa⁻ burr^ˆ mäh^ˆ, mah^ˆ ga⁻wiiy^ˆ ka^ˆluu^ˆ, lä^ˆkoo⁻ na⁻sih⁻ juu^ˆ kih^ˆ Dio:

¹⁵ Ta^ˆ wa^ˆ gah^ˆ hnäh^ˆ dsa⁻ chaa⁻ jwii⁻ Sión.

Hii⁻ Rey kyaah^ˆ hnäh^ˆ ja^ˆ na⁻,

dsëëy^ˆ jaa⁻ burr^ˆ mäh^ˆ.

¹⁶ He⁻ ga^ˆlä^ˆ lä^ˆja⁻, sa^ˆ ga^ˆlä^ˆngëë^ˆ jnääh^ˆ discípulo kyaay^ˆ lä^ˆ ma^ˆ to⁻né^ˆ. Pero ma^ˆ ngaah^ˆ Jesús gyuu^{h^ˆ}, ja⁻ga^ˆ ga^ˆlä^ˆngëë^ˆ jnääh^ˆ kih^ˆ Jesús ba^ˆ ja⁻ ma^ˆ hlëeh^ˆ lä^ˆkoo⁻ ma⁻na⁻sih⁻ jää^ˆ, he⁻ ga^ˆjmeë^ˆ dsa⁻juuh⁻ kiyh^ˆ.

¹⁷ Dsa⁻ hi⁻ ma^ˆ tääh^ˆ kyaah^ˆ Jesús lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻tëëyh^ˆ Lázaro neh^ˆ to⁻høø⁻ lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻mi^ˆjiiyh^ˆ, ma^ˆ jmeeyh^ˆ juu^ˆ lä^ˆkoo⁻ ga⁻jëey^ˆ jee^ˆ ja⁻. ¹⁸ He⁻ja⁻ jwëë^ˆ dsa⁻ na^ˆnää^ˆ ga⁻mi^ˆjeey⁻ Jesús, lä^ˆkoo⁻ ma^ˆ ga⁻nuuy^ˆ kih^ˆ he⁻juh⁻gaa⁻ he⁻ ga^ˆjmeey^ˆ. ¹⁹ Pero dsa⁻ fariseo ma^ˆ jäyh^ˆ siiyh^ˆ dsa⁻kyaay^ˆ:

—Jëë da'. Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ le' jmeen'. Lä⁺jëë⁻ ba⁻ dsa⁻ ga⁺nää'⁺ chaa'⁺ kaah⁻ kiyh⁺.

Ko⁻llaa'⁺ dsa⁻ griego ga⁺hnaayh⁻ Jesús

²⁰ Jee' kih⁺ dsa⁻ hi⁻ na⁺nää' na⁺hnääh⁻ Dio jee' tē⁻ jmi⁺, ma⁺ tääh' ko⁻llaa'⁺ dsa⁻ griego. ²¹ Dsa⁻ griego he', ya⁺nää' koo' kih⁺ Felipe, dsa⁻ ma⁺ chaa⁻ Betsaida he⁻ na⁻hee⁻ hwa⁺ Galilea. Ga⁺chuyy'⁺ kyaah⁺, ga⁺siiyh⁺:

—Hne⁻ dsa⁻n⁺uuh⁻, hnø⁻ jnääh' lla' jnääh⁺ juu' kyaah⁺ Jesús.

²² He⁻ja⁻ ngoo' Felipe mah⁺ na⁺chiiyh' André'. Hi⁺ André' he' kyaah⁺ Felipe na⁺hlëëyh⁺ Jesús. ²³ He⁻ja⁻ ga⁺jeeh⁻ Jesús juu' kiyh⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Ma⁻tē⁺ hor⁻ jee' lee' jøøh⁺ Hi⁻ga⁺lëë'⁺ngo⁺ la⁻. ²⁴ Ma⁻ra⁺ ju'dsoo' jwëëhn⁻ hnäh', cher'mah⁺ sa⁺ ga⁺toh⁺ koo⁻ mi'trigo jee' gwaah⁺ hi⁺ sa⁺ ga⁺hya⁻, ma⁻jä⁺ lä⁻ ma⁻la⁺ja⁻ba'. Pero cher'mah⁺ ga⁺hya⁻ mi⁺ja⁻, cha⁻miih⁻ mi⁺ kwa'. ²⁵ Lä⁻ja⁻, hi⁻ sa⁺ kwaa⁺ hñii' juu', hi⁻ he' hee' go⁻te. Pero hi⁻ kwaa⁺ hñii' juu' jmi⁻gyuu⁺ la⁻, he⁻ hääy⁻ hñiiy' ba⁺ja⁻ mah⁺ chaay⁻ tää' ga⁺lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. ²⁶ Hi⁻ mi⁻te⁺ kin⁺, wa' jmeey' ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä'. Ja⁻ba⁺ jee' naahn⁻ na⁺gyan⁺, jee' ja⁻ dsa⁻taayh⁻ ka⁻läh⁺ hi⁻ mi⁻te⁺ kin⁺. Hi⁺ mi⁻te⁺ kin⁺, Tää' kyaan⁺ jmääy⁺ jøøh⁺.

Ga⁺jmee' Jesús juu' he⁻juuy'

²⁷ 'Peer⁺ chaan⁻ cha⁻miih⁻ huud⁺sē-. ¿Hee⁻ na⁻ jwahn⁻ na'? ¿Che' jwahn⁻: “Tää, lää' jnä' kih⁺ he⁻ dsa⁻ngëen⁺ la⁻”? Sa⁺ le' jwahn⁻ lä⁻na⁻. Jëeh', kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺jan'. ²⁸ Tää, mi⁻jnää' he⁻ laah⁺ jøøh⁺—ga⁺jäh⁺ Jesús.

Hor⁻ja⁻ ga⁺lä⁺n⁺uuh⁺, ga⁺hlëeh⁺ gyuu⁺:

—Ma⁻mi⁻jnää' ba⁺ jnä' he⁻ laan⁺ jøøhn⁺, hi⁺ mi⁻jnään⁺ ka⁻läh⁺ he⁻ laan⁺ jøøh⁺.

²⁹ Jwëë' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻, ga⁺ nuuy' he⁻ ga⁺ h-lëeh' gyuu^h, he⁻ ja⁻ ga⁺ jäyh':

—Go⁻ ñih' ba' na⁻ ma⁻ hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaa⁻ ángel ba' na⁻ ma⁻ hlëeh' kyaayh'.

³⁰ Mah' ga⁺ jäh' Jesús siiyh⁻:

—Sa⁺ ma⁻ ja⁻ juu' na⁻ kwaat[~] ki⁺ jnä'. Kyah' hnäh' ba' na⁻ ma⁻ ja⁻ juu' na⁻. ³¹ Na' ma⁻ tē' jmi' jee' ka' Dio ju' dsoo' kih' jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Hi⁺ ma⁻ tē' hor[~] jā' o⁻ hih⁺ hi⁻ sa⁻ llü' hi⁻ jmee⁺ hih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. ³² Wa⁻ ra⁻ ga⁺ chaa' dsa⁻ jnä' gyuu^h, tēen' lä⁻ jēē⁺ hi⁻ ya⁻ nää' kyaah' jnä' —ga⁺ jäh' Jesús.

³³ He⁻ ga⁺ hlëeyh' lä⁺ ja⁻, ga⁺ mi⁺ jnäy⁻ ha⁻ lä⁺ kyaah' ma' juuy' ba' ja⁻. ³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁺ jäh' dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻:

—Ma⁻ nuu' jnääh' lä⁺ koo⁻ na⁻ si⁻ juu' kih' Dio. Cristo chaa⁻ tää' ba'. ¿He⁻ la' jwah' hne⁻, jmee⁺ bii' kih' Hi⁻ ga⁺ lēē' ngo' chaa' dsa⁻ gyuu^h? ¿Hii⁻ ba' he' hi⁻ jwah' hne⁻ Hi⁻ ga⁺ lēē' ngo'?

³⁵ Mah' ga⁺ jäh' Jesús siiyh⁻:

—Ko⁻ hwëë' ga⁺ jnä' wa⁻ je⁻ jee' kyah' hnäh'. Ngē' hnäh', ta⁺ ko⁻ jiih' jnä' wa⁻ je⁻ jee' kyah' hnäh' mah' sa⁺ leh⁺ jee' na⁻ hoo⁻ hnäh'. Jëeh', hi⁻ ga⁺ nää' jee' na⁻ hoo⁻, sa⁺ ñey⁻ ha⁻ ta⁺ dsa⁻ näy'. ³⁶ Ta⁺ ko⁻ jiih' jnä' wa⁻ je⁻ kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa⁻ je⁻ mah' lä⁺ jnääh' hnäh' jee' jnä' wa⁻ je⁻.

Ma⁻ la⁺ ma⁻ hlëeh' Jesús lä⁺ ja⁻, mah' ga⁺ hmäy⁻ kih' dsa⁻ he'.

Sa⁺ ga⁺ heeh⁻ dsa⁻ judiu juu' kih' Jesús

³⁷ Ga⁺ jēē' ba' dsa⁻ judiu lä⁺ jēē⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ga⁺ jmee' Jesús to⁺ lo⁺ nēy', pero ni⁺ lä⁺ ja⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ heey'

kiyh¹. ³⁸ Mah¹ lä⁺ja⁻, ga⁺lä⁺te¹ lä⁺koo⁻ ga⁺jäh¹ Isaía hi⁻ ga⁺ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio llo¹joo¹:

Tää kyaan⁺, sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ juu¹ jnän¹.

Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ga⁺lä⁺ngëë¹ lä⁺koo⁻ te¹ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁺jmeë¹ Dio kyaah¹ goo⁻, ga⁺jäh¹ Isaía.

³⁹ Kih¹ he⁻ja⁻, sa⁺ ga⁺la¹ ma⁻lä⁻heey¹. Hi⁻ ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ ga⁺jäh¹ Isaía kiyh¹:

⁴⁰ Ga⁺jmeë¹ Dio ga⁺jne¹ mi¹nëy¹, ga⁺jlë¹ hu¹dsë⁻ kiyh¹, mah¹ sa⁺ le¹ jëëy¹, ni⁺ sa⁺ lä⁺ngëëy¹.

Ni⁺ sa⁺ dsa⁻jëeyh¹ kyaah¹ jnä¹ mah¹ mi¹hlää¹ jnih¹.

⁴¹ Lä⁺jë⁺ he⁻ja⁻ ga⁺jäh¹ Isaía, lä⁺ma¹ ga⁺jëëy¹ he⁻laa¹ jøøh¹ 'Jesús mah¹ ga⁺hlëëyh¹ kiyh¹.

⁴² Pero ma⁺ra⁺ he⁻ga⁺heeh⁻ ba¹jwëë¹ dsa⁻kih¹ Jesús, lä⁺kye⁻ dsa⁻kaah¹ kyaay¹. Hi⁻kih¹ he⁻ma¹ gayh⁺ dsa⁻fariseo, he⁻ja⁻ sa⁺ga⁺mi⁻jnääy⁻ hñiiy¹, mah¹ sa⁺ma¹ hwëë¹ 'dsih¹ neh⁺ gwah⁺mäh⁻. ⁴³ Ma¹hnooyh⁻ ha⁻lä⁺jee¹ ma¹leey¹ kaah¹ cha¹në¹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁺, lla⁺ he⁻ma¹hnooyh⁺ ha⁻lä⁺jee¹ ma¹leey¹ kaah¹ cha¹në¹ Dio.

Juu¹ he⁻ga⁺hlëëh¹ Jesús, lla¹ta¹kih¹ dsa⁻

⁴⁴ Ja⁻ga⁺ga⁺hlëëh¹ Jesús koo⁻ki⁻gaa⁻, ga⁺jäyh¹:

—Hi⁻heeh⁻ jnä¹, ja⁺ma⁺la⁺ jnä¹ he⁻heeyh⁻, heeyh⁻ hi⁻ga⁺cheë¹ jnä¹ ba¹. ⁴⁵ Hi¹hi⁻ma⁻jëë⁺ jnä¹, ma⁻jëëy⁺ hi⁻ga⁺cheë¹ jnä¹ ba¹ja⁻. ⁴⁶ Jnä¹he¹ laan¹lä⁺koo⁻ wa¹je⁻ he⁻ja⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, mah¹lä⁺jëë⁺ hi⁻heeh⁻ jnä¹, sa⁺jäy¹ jee¹na⁻hoo⁻. ⁴⁷ Hi⁻nuu⁻juu¹kin⁺ mah¹sa⁺heeyh⁻, ja⁺ jnä¹ngiihn¹ kwaat⁺kiyh¹. Jëëh¹sa⁺ma⁻jan⁺jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah¹ngiihn¹ kwaat⁺kih¹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁺. Ma⁻jan⁺ mah¹lään¹ dsa⁻jmi⁻gyuu⁺ ba¹. ⁴⁸ Hi⁻sa⁺hnää¹ jnä¹ mah¹sa⁺heeyh⁻ juu¹kin⁺, cha⁻ba¹ he⁻ngiih¹ kwaat⁺kiyh¹. Ja⁻ba¹ juu¹he⁻ma⁻hlëëhn¹ la⁻, ngiih¹ kwaat⁺kiyh¹ wa¹ra⁻ ga⁺të¹ jee¹ llaa⁺ jmi¹. ⁴⁹ Jëëh¹, sa⁺ma⁻hlëëhn¹ jee¹tëen⁻ hñiin⁺.

Tää` kyaan` hi` ga`chee` jnä` , hi` he` ga`jmee` mada` kin` ha` lä` jwahn` , hi` ha` lä` hlëehn` . ⁵⁰ Jnä` man` , mada` he` ga`jmeey` kin` jøø` kih` dsa` mah` wa` chaay` ga`lä`jè` joh` jmií` cha` . Kih` he` ja` , hlëehn` ja` ba` lä`koo` te` he` ga`siih` Tää` jnä` ba` .

13

Ga`gyih` Jesús` tií` discípulo kyaay`

¹ Ma`ngoo` ya`jäh` jmií` he` kuh` dsa` borrego mäh` , ma`ñe` ba` Jesús` ma`të` hor` he` ya`hëëy` jmi`gyuu` la` mah` dsaayh` jee` gya` Jmiiy` . Ga`lä`hnäay` hi` ma` laa` kyaay` hi` ma` tääh` jmi`gyuu` la` , pero hwë` ja` ga`mi`jnäay` he` ga`lä`hnäay` cha`miih` hi` laa` kyaay` .

² Ja`ga` dsa`taayh` kuyh` ma`nuu` ma`hä` ba` huú`dsë` kih` hi`sa`llu` neh` tuh`dsë` Juda Iscariote joo` Simón ha` lä`jmeey` mah` ngëëy` Jesús` . ³ Pero Jesús` ma`ñe` bih` he` ga`tooh` Tää` gooy` hñii` lä`jè` go`te` he` na`hñaay` jmeey` hi` lä`ja` ñey` he` ya`hëëy` kih` Dio , hi` ja`ba` kih` Dio dsaayh` ka`läh` . ⁴ He`ja` ga`nooy` jee` täayh` kuyh` ma`nuu` ja` , ga`jñuuyh` hmiih` he` ma`kyeyh` në` , ga`kay` hmiih` tu`jla` mah` ga`bäayh` hñiiy` . ⁵ Hi` ga`kay` koo` jee` ga`chih` jmií` mah` ga`løoy` gyiyh` ma`tií`jnääh` discípulo . Ja`ga`ga`mi`kiyh` kyaah` hmiih` tu`jla` he` ma`na`bäayh` ja` . ⁶ Ma`ga`tëëy` jee` ma`gya` Simón Pee` , mah` ga`jäh` Pee` :

—Dsa`jøøh` kyaan` , ¿che` hne` ba` gyih` ma`tiin`?

⁷ Mah` ga`jäh` Jesús` siyh` :

—He`jmeen` la` , sa` lä`ngëeh` hne` na` ga`juh` . Këë` ba` lä`ngëeh` .

⁸ —Sa`gyih` hne` ma`tiin` jih`koh` —ga`jäh` Pee` siyh` .
Mah` ga`jäh` Jesús` siyh` :

—Cher'mah¹ sa^ˆ ga^ˆgyihn^ˆ ma⁻tiih^ˆ, sa^ˆ le^ˆ jmeeh^ˆ ko⁻jøh^ˆ kyaah^ˆ jnä^ˆ.

⁹ Mah^ˆ ga^ˆjäh^ˆ Simón Pee^ˆ siiyh^ˆ:

—Dsa⁻jøøh^ˆ kyaan^ˆ, ja^ˆ ma⁻la^ˆ ma⁻tiih^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ, lä⁻ja⁻ ma⁻goon^ˆ kyaah^ˆ ka⁻llen^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ ka⁻läh^ˆ.

¹⁰ Mah^ˆ ga^ˆjäh^ˆ Jesús ka⁻läh^ˆ:

—Hi⁻ ma⁻na⁻jngëe^ˆ, sa^ˆ jmee⁻ bii^ˆ jñii^ˆ lä⁻kaa⁻ kiyh^ˆ. Ma⁻la^ˆ ma⁻tiiy^ˆ ba^ˆ hnøø^ˆ jñii^ˆ, jëeh^ˆ lä⁻kaa⁻ ba^ˆ kiyh^ˆ ma⁻na⁻jngii^ˆ. Hi^ˆ ma⁻na⁻jngëe^ˆ ba^ˆ hnäh^ˆ, ma⁻ke^ˆ ja^ˆ lä⁻jëe^ˆ hnäh^ˆ.

¹¹ Jëeh^ˆ ma^ˆ ñe⁻ bih^ˆ hij⁻ na⁻ ma^ˆngëey^ˆ, he⁻ja⁻ ba^ˆ ja⁻ ma^ˆjäyh^ˆ: “Ma⁻ke^ˆ ja^ˆ lä⁻jëe^ˆ hnäh^ˆ na⁻jngëe^ˆ.”

¹² Ma⁻la^ˆ ma⁻gyiyh^ˆ ma⁻tii^ˆ lä⁻jëe^ˆ, ga⁻këyh⁻ hmiih⁻ kiyh^ˆ mah^ˆ ngaayh^ˆ na^ˆgyay⁻ ne^ˆ mes^ˆ ka⁻läh^ˆ. Mah^ˆ ga^ˆjäyh^ˆ:

—¿Che^ˆ ma⁻lä⁻ngëeh^ˆ hnäh^ˆ, hee⁻ na⁻ ma⁻jmeen^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ? ¹³ Tëeh^ˆ jnä^ˆ Ta⁻jwoh^ˆ hi⁻ jawah^ˆ hnäh^ˆ Dsa⁻jøøh^ˆ kyaan^ˆ. Llu^ˆ ba^ˆ jawah^ˆ hnäh^ˆ, jëeh^ˆ he⁻ ja⁻ laan^ˆ. ¹⁴ Jnä^ˆ he^ˆ laan^ˆ ta⁻jwoh^ˆ kyaah^ˆ hnäh^ˆ, hi⁻ laan^ˆ Dsa⁻jøøh^ˆ kyaah^ˆ hnäh^ˆ, mah^ˆ ma⁻gyihn^ˆ ma⁻tiih^ˆ hnäh^ˆ. Lä⁻na⁻ hnøø^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ ka⁻läh^ˆ, gyih^ˆ hnäh^ˆ ma⁻tii^ˆ dsa⁻kyaah^ˆ hnäh^ˆ. ¹⁵ Jee^ˆ la⁻ ma⁻heehn^ˆ hnäh^ˆ mah^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻jmeen^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ. ¹⁶ Ma⁻ra^ˆ ju⁻dsoo^ˆ jwëehn^ˆ hnäh^ˆ, jaa⁻ hi⁻ nuuh^ˆ kih^ˆ jñäh^ˆ, sa^ˆ jøøyh^ˆ ga^ˆ lä⁻koh^ˆ ga^ˆ dsa⁻juu^ˆ. Hi⁻ hi⁻ dsoo^ˆ mada⁻, sa^ˆ jøøyh^ˆ ga^ˆ lä⁻koh^ˆ ga^ˆ hi⁻ cheey^ˆ. ¹⁷ Na^ˆ he⁻ ma⁻lä⁻ngëeh^ˆ hnäh^ˆ he⁻ ma⁻jmeen^ˆ la⁻, llu^ˆ la^ˆ kyah^ˆ hnäh^ˆ cher'mah^ˆ ga^ˆ jmeeh^ˆ hnäh^ˆ lä⁻ja⁻.

¹⁸ Ja^ˆ he⁻ hlëehn^ˆ kih^ˆ lä⁻jëe^ˆ hnäh^ˆ la⁻. Kyuu^ˆ ba^ˆ jnä^ˆ hij⁻ na⁻ ma⁻lleehn^ˆ. Mah^ˆ lä⁻ja⁻ lä⁻te^ˆ lä⁻koø⁻ na⁻ sii⁻ juu^ˆ kih^ˆ Dio: “Hi⁻ ma^ˆ kuh⁻ ko⁻jøh^ˆ kyaah^ˆ jnä^ˆ, ma⁻jëeyh⁻

ma-na-høøyh' kin'." 19 To-na' ga-juh-jwahn' jää' sa' ga' ma-ngëëy' jnä'. Mah' wa'ra' ga-la' he-ja-, lä'heeh' hnäh', jnä' he' laan' he-jwahn' laan'. 20 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', hi- heeh- jaa- hi- cheen-, he- heeyh- jnä' ba' ja-. Hi- hi- heeh- jnä', heeyh- hi- ga'chee' jnä' ba' ja-.

Ga'jmeeh' Jesús juu', hñii' jaa- dsa- kyaay' kiyh'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma-la- ma-jäh' Jesús lä'ja-, pero ga-lä'meeh' dsëy' mah' ga-mi-jnäay- jëë- juu' ja-:

—Jaa- jee' lä'jëë' hnäh' hnëeh' jnä'.

22 Ja-ga' ga-tooh' jnääh' jëë' jnääh' në' dsa-kyaaahn', sa' ñe' jnääh' hii- kih' na- ma' hlëëyh'. 23 Kih' jee' lä'jëë' jnääh' discípulo kyaay', jaa- ba' ga-lä'hnää' Jesús cha-miih-. Hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús. 24 Kih' hi- he', ga'jmee' Simón Pee' lii~ mah' ngiiy' juu' kih' Jesús, hii- kih' ja- ma' hlëëyh'. 25 Hih' hi- ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga-ngiiy' juu' kiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿hii- he' hi- jawh' na-?

26 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Hi- kwëëhn- kuh' koo- jwi' he'ñiih' gyuh', hi- he' he'.

Mah' ga-mi-gyuyh' koo- jwi' he'ñiih-, ga-kwëëyh' Juda Iscariote, joo' Simón. 27 Lä'koo- ngooy' kuyh- he'ñiih- ja-, ga'he' Tana' neh' tuh-dsëy'. Ja-ga' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—He- hnooh- jmeeh', jmee' ga-juh- to-na'.

28 Pero ni- jaa- hi- ma' tääh' në' mes- ja-, sa' ga-lä'ngëëy' he-la' ga-siiyh- hi- he' lä'ja-. 29 Kih' he- ma' høø- Juda sa'tuh- jee' ma' tääh' kuu', he-ja- ko-llaa' ga'jmee' huudsë-, he- ga-jäh' Jesús siiyh-: “Go-läh'

San Juan 13:30 60 San Juan 13:38

miih⁻ he⁻ hnø¹ jnän` kih¹ jmi¹” o jäyh¹: “Go⁻kwëeh` hi⁻ tä⁻ñee¹ miih⁻ kuu¹”. ³⁰ Ma¹ ga⁻la¹ kih¹ Juda, ma⁻kuyh⁻ he⁻ñi¹h⁻, chah¹ ba¹ ya⁻hëëy¹. Ma⁻na⁻hoo⁻ ba¹ hor⁻ ja⁻.

Koo⁻ nuuh⁻ hmëë⁻

³¹ Ma⁻la⁺ ma⁻ya⁻hëë⁻ Juda jee¹ ja⁻, ga⁻jäh¹ Jesús:

—Na¹ lä⁻jnä¹ he⁻ laa¹ jøøh¹ Hi⁻ga⁻lëë¹ngo¹ la⁻, hi⁻ ta⁻la⁻ kih¹ hi⁻ he⁻ lä⁻jnä¹ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio. ³² Hi⁻ cher¹ mah¹ jooy¹ mi⁻jnää⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ Dio, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ Dio mi⁻jnää⁺ he⁻ laa¹ jøøh¹ jooy¹, hi⁻ chah¹ ba¹ jmeey¹. ³³ Gyuu⁻ mäh¹ kyaan⁺, ko⁻hwëë¹ ga¹ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹. Hnaah¹ hnäh¹ jnä¹. Pero ja⁻ba¹ lä⁻koo⁻ ma⁻jwiin¹ dsa⁻judiu, jee¹ naahn⁻ sa¹ le¹ go⁻nääh¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹ ka⁻läh¹ na¹. ³⁴ Jmeen⁻ koo⁻ mada⁻ hmëë⁻ kyah¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ øøh¹ hnäh¹. Wa¹ hnaah⁺ hnäh¹ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ dsa⁻kyaah¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁻koo⁻ ma⁻lä⁻hnaan⁺ hnäh¹. ³⁵ Cher¹ mah¹ ga⁻lä⁻hnaah⁺ hnäh¹ dsa⁻kyaah¹ hnäh¹, lä⁻jëë⁻ ba¹ dsa⁻ lä⁻ñe⁻ laah¹ hnäh¹ discípulo kyaan⁺.

Ga⁻jäh¹ Jesús he⁻ hmä¹ Pee¹ juu¹ he⁻ sa⁻kyuuy⁺

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ngii¹ Simón Pee¹ juu¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ¿ha⁻ ta⁺ goh¹ hne⁻?

Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁺:

—Ha⁻ jee¹ niin⁻, sa¹ le¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹ na¹. Këë⁻ ga¹ goh¹ kyaah¹ jnä¹.

³⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Pee¹ siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁺, ¿he⁻la¹ ja⁻ mo⁺ so⁺ le¹ niin⁻ kyaah¹ hne⁻ na¹? Ma⁻lla⁺ ba¹ dsën⁺ juun¹ llah¹ hne⁻.

³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁺:

—¿Che' ju'dsoo' ma-lla' hoh' juuh' llan~? Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hne-, jää' ja-ga' hooch' chaah' dsoo', hne- ma-të' hnë- jiih~ ma-hmah' juu' he- sa' kyuuu' jnä'.

14

Jesús laa' jwë' he- dsa'toohn' jee' gya' Dio

¹ Ta' jeh' hoh' hnäh'. Jmee' hnäh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi' jmee' hnäh' dsoo' hoh' kin' ka-läh'. ² Cha'neh' kih' Täa' kyaan' cha-cha-miil~ jee' dsa'toohn'. Wa'ra-jäh' kih' sa' la-lä'ja-, ma-jwëehn' ba' hnäh' jää'. He-ja-niin' mi'llun' jee' go'taah' hnäh'. ³ Wa'ra-ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnäh', ja-ga' jäh'n' ka-läh' mah' go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä'ja- jee' naahn' na'gyan', jee' ja- go'taah' hnäh' ko-jöh' kyaah' jnä'. ⁴ Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- jee' naahn', hi' ma-kyuuu' ba' hnäh' jwë' ka-läh'.

⁵ Mah' ga-jäh' Tamá siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa-ñe' jnääh' ha-na- gwaah'. ¿Ha-lä'ja- lä'kyuuu' jnääh' jwë' ka-läh'?

⁶ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' jwë', jnä' he' laan' ju'dsoo', jnä' he' jmeen' chaa- dsa-. Ni' jaa- sa' lla-nää' jee' gya' Täa' wa'ra-jäh' kih' sa' ya-näay' ta-la' ki' jnä'. ⁷ Cher'mah' kyuuu' jnä', ja-ba' lä'ja- kyuuu' hnäh' Täa' kyaan'. Na' ma-kyuuu' ba' hnäh', hi' ma-jëeh' hnäh' ka-läh'.

⁸ Mah' ga-jäh' Felipe:

—Dsa-jøøh' kyaan', hääh' jnääh' Täa', mah' ko-ja- ba' ma-lee' kyaah' jnääh'.

⁹ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh' Felipe:

—¿Joh' jmi' sa' ma-hya- gyan' kyaah' hnäh' jee' la-mah' sa' ma-lä-kyuuu' jnä'? Hih' ma-jëe' jnä', he-

ma-jëëy Tää` ba` ja-. ¿Ha- lä`ja- jwah` hne-: “Hääh` jnääh` Tää`”? ¹⁰ ¿Che` sa` laah` dsoo`, jnä` he` laan` koo- kyaah` Tää`, hi` Tää` he` laa` koo- kyaah` jnä`? Lä`jé` juu` he- hlëéh` jnä`, ja` he- hlëehn` jee` tëën- hñiin` na-. Tää` hi- laa` kyaah` jnä`, hi- he` ba` jmee` he- jmeen` la-. ¹¹ Wa` lä`dsoo` hoh` hnäh`, jnä` he` laan` koo- kyaah` Tää` hi` Tää` he` laa` koo- kyaah` jnä`. Pero cher`mah` sa` laah` hnäh` dsoo` lä`ja- la` kin` kyaah` Tää`, jmee` hnäh` dsoo` kih` he- ma-jëeh` hnäh` ha- lä` la` ta` he- jmeen`. ¹² Ma`ra` ju`dsoo` na- jwëehn` hnäh`, hi- jmee` dsoo` dsë` kin`, hi- he` jmee` ka`läh` ja` ba` ta` he- jmeen`. Hi` juuh` ga` ta` jmeey`, jëeh` naah` ba` jnä` kyaah` Tää`. ¹³ Lä`jé` he- ngiih` hnäh` kih` Tää` lä`hih` kin`, jmeen` he- ja-, mah` lä`ja- lä`jnä` he- laa` jøøh` Tää` ta` la` kih` jooy`. ¹⁴ Jmee` ba` jnä` wa` he- cha- he- he- ngiih` hnäh` lä`hih` kin`.

Ga`jäh` Jesús cheey` Jmi`lle` Na` jngii`

¹⁵ Cher`mah` hnaah` hnäh` jnä`, høø` hnäh` mada` he- jmeen` kyah` hnäh`. ¹⁶ Mah` jnä` chuun` kyaah` Tää` cheey` jñah` hi- kwa` be` kyah` hnäh`. Mah` jäy` kyaah` hnäh` ga` lä`jé` joh` jmií` cha-. ¹⁷ Hi- he` laa` Jmi`lle` hi- jmee` ju`dsoo`. Dsa- hi- chaa- jmi- gyuu` la-, sa` le` heeyh-, jëeh` sa` jëëy~, ni` sa` kyuuu`. Pero hnäh`, kyuuu` hnih`, jëeh` hääy` jee` kyah` hnäh`, hi` dsa` hey` neh` tuh` hoh` hnäh`.

¹⁸ Wa`ra- ngaahn`, sa` jäh` hnäh` hnëe`. Jahn` ka`läh` kyah` hnäh`. ¹⁹ Miih- jmií` ga` mo` so` jëe` dsa- jnä`. Pero hnäh`, jëeh` jnä`. Hi` kih` he- chaa- jnä`, he- ja- ba` ja- jmee` chaa- hnäh`. ²⁰ Ma`ja- ga` lä`ngëeh` hnäh`, jnä` gyan` kyaah` Tää` kyaan`, hi` hnäh` kyaah` jnä`, hi` jnä` kyaah` hnäh`. ²¹ Hi- ma`heeh- mada` kin` mah` høøy`, hi- he` hnää` jnä`. Hi- hi- hnää` jnä`, Tää` kyaan` lä`hnäy`

San Juan 14:22 63 San Juan 14:31

hī hē. Hī jnā́ ka-lāh' lä-hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

²² Mah' ga-jāh' Juda (pero ja' he' Iscariote):

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he-la' ma-la' kyaa' jnāäh' ba' mi'jnāäh' hñaa'h', mah' sa' mi'jnāäh' hñaa'h' kih' lä-jëe' dsa-jmi-gyuu'?

²³ He-ja' ga-jāh' Jesús siiyh':

—Hī hnää' jnā́, høøy' juu' kin', hi' Täa' kyaan' lä-hnääy' hī hē. Mah' ko-jøøh' kyaah' Täa' dsa'tooh' jnāäh' kyaayh'. ²⁴ Hī sa' hnää' jnā́, sa' høøy' juu' kin'. Hi' juu' he- ma-nuuh- hnäh', ja' juu' ki' hñiin' ja-, juu' kih' Täa' hī ga-chee' jnā́ ba' ja-.

²⁵ 'Hlëehn' hnäh' lä-jëe' juu' la-, ta'ko-jiih' gyan' kyaah' hnäh'. ²⁶ Pero wa'ra- ngaahn', kwaat' ki' jnā́, chee' Täa' ja- hī kwa' be' kyah' hnäh'. Hī he' he' jmi-llë' Na-jngii' hī heeh' hnäh' ga-lä-jëe' ba', hi' jmeey' lä-dsooh' hoh' hnäh' lä-jëe' juu' he- ma-hlëehn' hnäh'.

²⁷ Jnā́ kwan' mah' jmeen' hii' ti' kyah' hnäh' lä'koo- hii' ti' kin'. Ja' lä'koo- kwa' dsa-jmi-gyuu' he- kwëehn' hnäh'. Ta' jeh' hoh' hnäh', ni' ta' wa' gah' hnäh'. ²⁸ Ma-nuuh- ba' hnäh' lä'koo- ma-jwëehn' hnäh'. Naahn' hi' jāhn' jee' kyah' hnäh' ka-lāh'. Cher' mah' dsoo' hnaah' hnäh' jnā́, jëe- hoh' hnäh' ki' jnā́ kih' he- naahn' jee' gya' Täa', jëeh' jøøh' gyih' lä'koh' jnā́. ²⁹ Ma-jwëehn' hnäh' juu' la-, jää' sa' ga' ma-la'. Mah' wa'ra- ga-la', ja-ga' lä-dsoo' hoh' hnäh'.

³⁰ 'Mo' so' hlëehn' ga' cha-miuh- kyaah' hnäh', jëeh' jä' hī sa'llu' hī jmee' hih' jmi-gyuu' la-. Pero kyaah' jnā́ sa' cha- kiyh' ni' miuh'. ³¹ He- jmeen' lä'koo- mada' he- ga-jmee' Täa' kin' ba', mah' lä-ja- lä-ñe- dsa- hī chaa- jmi-gyuu' la-, jnā́ hnaan' Täa'.

'Noō hnäh', man`.

15

Chaah' wiī jēh' kyaah' sa'goh' kih'

¹ 'Jnā' he' laan' lä'koō chaah' wiī jēh' he' llu' gō tē. Tää' kyaan', hī he' mi' llu' chaah' wiī jēh' jā. ² Hnāȳ lä'jē' sa'goh' he' choo' kin', he' sa' hiī mī. Hī lä'jē' sa'goh' he' hiī mī, mi' lluy' mah' jā' na' jngii'. Mah' lä'jā hiī cha' ga' miih' mī. ³ Hī lä'jā ma' na' jngēē' ' hnäh' lä' llu' he' ma' heeh' hnäh' juu' he' ma' hlēēhn' hnäh'. ⁴ Jā' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā', hi' jnā' jān' koō hweh' kyaah' hnäh'. Lä'koō sa'goh' kih' chaah' wiī jēh', sa' le' hiī mī kih' hñii', cher' mah' sa' na' choo' ' hñii' chaah' kih'. Ja' ba' lä'jā la' kyah' hnäh' cher' mah' sa' tääh' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā'.

⁵ 'Jnā' he' laan' chaah' wiī jēh'. Hnäh' he' laah' sa'goh' kih'. Dsa' hī tääh' koō hweh' kyaah' jnā' hi' jnā' chehn' koō hweh' kyaayh', he' lä'jā ba' hiī cha' miih' mī. Jēēh', cher' mah' sa' laah' hnäh' ko' jōh' kyaah' jnā', ni' miih' sa' cha' he' le' jmeeh' hnäh'. ⁶ Hī sa' jā' ko' jōh' kyaah' jnā', hī he' jā' ta' ka' hne'. Le' kiyh' lä'koō la' kih' sa'goh' chaah' wiī jēh' he' ma' na' hna'. Mah' wa' ra' ga' lä'kī, juuh' dsa' mah' jēy' kyaah' je'.

⁷ 'Cher' mah' tääh' hnäh' koō hweh' kyaah' jnā' hi' jā' juu' kin' kyah' hnäh', ngii' lä'jē' he' hnooh' hnäh'. Hñah' ba' hnäh'. ⁸ Dsa' lä' jnā' he' laa' jōh' Tää' kyaan' jee' jmeeh' hnäh' cha' miih' ta' llu', hi' lä' jwē' ja' jmeeh' hnäh' lii' laah' hnäh' discípulo kyaan'. ⁹ Lä'koō ma' lä' hnāā' Tää' jnā', ja' ba' lä'jā ma' lä' hnaan' hnäh'. Lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. ¹⁰ Cher' mah' hōoh' hnäh' lä'jē' mada' he' jmeen' kyah'

hnäh', lä' ma' dsoo' ja' ba' hoh' hnäh' he' hnaan' hnäh'. Jëeh' ja' ba' lä' na' ma' jmeen'. Ma' høon' lä' jë' mada' he' ga' jmee' Täa' kin', hi' lä' ma' choohn' ja' ba' koo' hweh' he' hnäy' jnä'.

¹¹ 'Lä' jë' he' la' ma' hlëehn' mah' wa' jëë' hoh' hnäh' lä' koo' jëë' dsen', heh' lä' ja' wa' na' hña' he' jëë' hoh' hnäh'. ¹² He' la' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. Wa' lä' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh', ja' ba' lä' koo' ma' lä' hnaan' hnäh'. ¹³ Ni' jaa' sa' chaa' hi' hnä' dsa' cha' ga' miil' lä' koh' jaa' hi' kwaa' hñii' he' juuy' kih' ome' kya'. ¹⁴ Ome' kyaan' laah' hnäh', cher' mah' jmeeh' hnäh' lä' jë' mada' he' jmeen' kyah' hnäh'. ¹⁵ Sa' tëehn' hnäh' moz'. Jëeh' moz' sa' ñe' he' hu' dsë' jmee' dsa' juuy'. Tëehn' hnäh' ome' kyaan' ba', jëeh' lä' jë' he' ma' nuun' kih' Täa' kyaan', ma' mi' jnäan' kyah' hnäh'. ¹⁶ Ja' he' hnäh' ga' lleeh' hnäh' jnä'. Jnä' ba' ga' lleehn' hnäh' hi' ga' hñaan' hnäh' mah' go' jmeeh' hnäh' ta' kin'. Hi' ya' hii' kwee' ta' kyah' hnäh', lä' ja' ja' koo' hweh' ka' läh'. Mah' lä' ja', lä' jë' he' ngiih' hnäh' kih' Täa' lä' hih' kin', kway' ba'. ¹⁷ He' la' ba' ja' mada' he' jmeen' kyah' hnäh': Wa' hnaah' hnäh' dsa' kyaah' hnäh'.

Na' høoh' dsa' kih' Jesús, lä' ja' kih' dsa' kyaay'

¹⁸ 'Cher' mah' dsa' jmi' gyuu' la' na' høoh' kyah' hnäh', ma' ñeh' ba' hnäh', jaa' ga' jnä' ga' lä' høoyh' kin'. ¹⁹ Wa' ra' jäh' kih' laah' hnäh' hi' kya' jmi' gyuu' la', dsa' chaa' jmi' gyuu' la' lä' hnä' hnäh' lä' koo' hnäy' hi' laa' kyaay'. Pero ga' lleehn' hnäh' jee' kih' hi' tääh' jmi' gyuu' la', he' ja' hi' tääh' jmi' gyuu' la' na' høoh' kyah' hnäh', jëeh' mo' so' laah' hnäh' dsa' kyaay'. ²⁰ Mi' dsooh' hoh' hnäh' juu' he' ma' jwëehn' hnäh'. Jaa' moz', sa' jøoyh' ga' lä' koh' dsa' juuy'. Cher' mah' dsa'

ga⁺jmeeh⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jmeeh⁺ dsa⁻ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁺ cher⁺mah⁺ ga⁺høøy⁺ juu⁺ kin⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ høøy⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. ²¹ Lä⁻ja⁻ jmeey⁺, jmeeyh⁺ hnäh⁺ kwaat[~] kin⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Dio hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺.

²² Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ma⁻jan[~] hi⁺ ni⁺ sa⁺ ga⁺hlëeh⁺ jnih⁺, sa⁺ ma⁺ lä⁻ney⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻. Pero na⁺, ma⁻na⁻bääh⁺, mo⁺so⁺ le⁺ jäyh⁺ sa⁺ ney⁻. ²³ Hi⁻ na⁻høøh⁺ kin⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. ²⁴ Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁺jmeen⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee⁺ kiyh⁺, he⁻ sa⁺ ma⁻jmee⁺ ni⁺ jaa⁻, sa⁺ ma⁺ lä⁻ney⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻. Pero na⁺ he⁻ ma⁻jëey⁺ lä⁻ja⁻, mah⁺ na⁻høøyh⁺ kin⁺, hi⁻ na⁻høøyh⁺ kih⁺ Täa⁻ kyaan⁺ ka⁻läh⁺. ²⁵ Lä⁻ja⁻ dsa⁻lä⁻te⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sih⁻ nē⁺ ley: Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ ga⁺lä⁻hääh⁺ jnä⁺.

²⁶ Pero wa⁻ra⁻ ja⁻ hi⁻ noo⁺ nē⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ he⁺ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺. Hi⁻ he⁺ ya⁻hëe⁺ kih⁺ Täa⁻ mah⁺ cheen⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺. ²⁷ Hi⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺, jmeeh⁺ hnäh⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺, kih⁺ he⁻ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻nē⁺.

16

Jëe⁺ wii⁺ discípulo kyaa⁺ Dio

¹ Lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ ma⁻hlëeh⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ² Hwëe⁺ dsa⁻ hnäh⁺ gwah⁺ mäh⁻ jee⁺ dsa⁻kuh⁺ hnäh⁺ hi⁺ lloo[~] jmi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺jngiih⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻koo⁻ he⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ laay⁺. ³ Lä⁻ja⁻ jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ sa⁺ kyuyy⁺ Täa⁻, ni⁺ sa⁺ kyuyy⁺ jnä⁺. ⁴ Ma⁻jwëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ la⁻ mah⁺ wa⁻ra⁻ ga⁺të⁺ jee⁺ dsa⁻ngëeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ja⁻, ja⁻ga⁺ lä⁻dsooh[~] hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jwëeh⁺ hnäh⁺ la⁻. Sa⁺

ga⁻ jwëëhn¹ hnäh^ʻ lä⁻ la⁻ lä⁻ ma^ʻ to⁻ nē^ʻ, jëëh^ʻ gyan^ʻ kyaah^ʻ hnäh^ʻ.

He⁻ la⁻ na⁻ jmee⁻ Jmi⁻ lle^ʻ Na⁻ jngii¹

⁵ 'Pero na¹, naahn⁻ jee^ʻ gya¹ hi⁻ ga⁻ chee¹ jnä^ʻ hi⁻ ni⁻ jaa⁻ hnäh^ʻ sa⁻ ngiih^ʻ hnäh^ʻ juu¹ kin⁻: "¿Ha⁻ na⁻ gwaah^ʻ?"
⁶ Pero meeh⁻ hoh^ʻ hnäh^ʻ cha⁻ miih⁻ kih¹ he⁻ ma⁻ jwëëhn¹ hnäh^ʻ lä⁻ la⁻. ⁷ Ma⁻ ra⁻ ju¹ dsoo^ʻ he⁻ jwëëhn⁻ hnäh^ʻ. He⁻ llu¹ kyah¹ hnäh^ʻ ba⁻ ja⁻ he⁻ naahn⁻. Jëëh^ʻ, cher^ʻ mah¹ sa⁻ ngaahn¹, sa⁻ jä⁻ hi⁻ noo⁻ nē^ʻ kyah¹ hnäh^ʻ. Pero cher^ʻ mah¹ ngaahn¹, cheen⁻ hi⁻ he^ʻ kyah¹ hnäh^ʻ. ⁸ Hi⁻ wa⁻ ra⁻ ja¹ hi⁻ he^ʻ, jmeey¹ lä⁻ ngëë^ʻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ he⁻ tääyh¹ kyaah^ʻ dso⁻ kye⁻, hi⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu¹ go⁻ te⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹. ⁹ Mi⁻ jnääy⁻ he⁻ tääh¹ dsa⁻ kyaah^ʻ dso⁻ kye⁻, kih¹ he⁻ sa⁻ heeyh⁻ jnä^ʻ. ¹⁰ Lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnääy⁻, jnä^ʻ he^ʻ hi⁻ lluu¹, jëëh^ʻ naahn⁻ kih¹ Tääh¹ kyaan⁻ hi⁻ mo⁻ so⁻ jëëh¹ jnä^ʻ. ¹¹ Hi⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ lla¹ Dio ta¹ kih¹ dsa⁻, jëëh^ʻ hi⁻ sa⁻ llu¹ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻ ma⁻ na⁻ bääyh¹ kyaah^ʻ dso⁻ jwi¹.

¹² 'Cha⁻ ga^ʻ he⁻ hnoon¹ jwëëhn⁻ hnäh^ʻ, pero sa⁻ lä⁻ ngëëh^ʻ hnäh^ʻ na¹ ga⁻ juh⁻. ¹³ Pero wa⁻ ra⁻ ja¹ Jmi⁻ lle^ʻ hi⁻ laa¹ ju¹ dsoo^ʻ, hi⁻ he^ʻ jää¹ hnäh^ʻ mah¹ lä⁻ ngëëh^ʻ hnäh^ʻ na⁻ hñaa¹ lä⁻ jëë⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ ju¹ dsoo^ʻ. Jëëh^ʻ sa⁻ hlëëyh¹ jee⁻ tëëy⁻ hñiiy¹. Hlëëyh¹ he⁻ nuuy⁻ ba⁻ hi⁻ jmeey¹ lä⁻ ngëë^ʻ dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ na¹ ga⁻ jä⁻. ¹⁴ Jmeey¹ lä⁻ ngëëh^ʻ hnäh^ʻ lä⁻ koo⁻ laa¹ jnä^ʻ, lä⁻ ja⁻ mi⁻ jnääy⁻ he⁻ laan¹ jøøh¹. ¹⁵ Laan¹ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ laa¹ Tääh¹. He⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻ ma⁻ jwahn¹, jmeey¹ lä⁻ ngëëh^ʻ hnäh^ʻ lä⁻ koo⁻ laa¹ jnä^ʻ.

¹⁶ 'Koo⁻ hwëë^ʻ ga^ʻ, mo⁻ so⁻ jëëh¹ jnä^ʻ. Hi⁻ koo⁻ ga^ʻ koo⁻ hwëë^ʻ, jëëh¹ jnä^ʻ ka⁻ läh^ʻ, ja⁻ ga⁻ naahn⁻ jee^ʻ gya¹ Tääh¹.

Hi⁻ meeh⁻ dsë¹ lä⁻ chaa⁻ llu¹

¹⁷Jā-ga' ga' ngií' jnääh' juu' kih' dsa-kyaaḥ' jnääh':

—¿Hee- na- he- hlëëyh~ jne' he- jäyh' lä-na-: “Kō-h-wëë' ga', mo'so' jëëh' jnä', hi' koo- ga' kō-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh', ja-ga' naahn' jee' gya' Tää'”?

¹⁸Ma' chiih- ga' jnääh' dsa-kyaaḥ' jnääh':

—¿Hee- na- he- jäyh': “Kō-hwëë' ga'”? Sa- ngëë' jne' hee- na- hlëëyh'.

¹⁹Ñe' ba' Jesús he- ma' hnøø- jnääh' ma' ngií' jnääh' juu' kih'. He-ja- ga-siiyh' jnääh':

—Ma-jwëëhn' hnäh' kō-hwëë' ga', mo'so' jëëh' jnä' hi' koo- ga' kō-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh'. ¿Che' he- la- na- he- ngiíh' hnäh' juu' kih' dsa-kyaaḥ' hnäh'? ²⁰Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', jä' ki'hooh' hnäh' jwërte pero dsa- jmi-gyuu- la- lä'chaay- llu'. Kō-hwëë' ba' ja-, jä' ti-meeh- hoh' hnäh', ja-ga' jëë' hoh' hnäh' go-te'. ²¹Wa'ra- ga-të' jee' lä'chaa- gyuu- kyaa' jaa- dsa-më', jëëy~ wií', jëëh' ma-të' jee' lä'chaa- gyuu- kyaay'. Pero ma-ngëë' ma-lä'chaa- gyuu- kyaay', mo'so' dsooh- dsëy' wií' he- ma-jëëy- ja-, kih' he- chaay- llu' he- ma-lä'chaa- jaa- gyuu- kyaay'. ²²Ja-ba' lä-ja- ti-meeh- hoh' hnäh' na'. Pero koo- ka-läh' jëën- hnäh', ja-ga' jëë' hoh' hnäh', hi' ni' jaa- sa' le' jñuuh' lä-koo- te' he- jëë- hoh' hnäh'.

²³Jmií' ja-, mo'so' ngiíh' hnäh' juu' kin' ni' miih-. Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', lä-jë- go-te' he- ngiíh' kih' Tää' lä-hih- kin', kway' ba'. ²⁴Lä'jiíh' ma-ya-nøø' jne', ni' miih- sa' cha- he- ma-ngiíh' hnäh' lä-hih- kin'. Ngíí' hnäh' mah' hñah' hnäh' hi' lä-ja-, jëë' hoh' hnäh' go-te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla-dsëëy' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu'

²⁵ 'Ma⁻hlëëhn^h hnäh^h lä⁺jë⁻ he⁻ la⁻ kyaah^h juu¹ na⁻h-mää'. Ma⁻ngoo¹ ga⁺të^h hor[~] jee⁺ mo⁺so⁺ hlëëhn^h hnäh^h juu¹ na⁻hmää'. Na⁻hñaa¹ lä⁺jëë⁻ ba⁺ jmeehn⁻ juu¹ kyah^h hnäh^h ha⁻ lä⁺ la¹ kih¹ Tää'. ²⁶ Ma⁺ja⁻ ngiih^h hnäh^h kih¹ Dio lä⁺hih⁺ kin⁺. Sa⁺ jwëëhn[~] hnäh^h ngiin^h kyah^h hnäh^h kih¹ Tää'. ²⁷ Hnää¹ Tää^h hnäh^h, jëeh^h ma⁻lä⁻hnaah⁻ jnä^h hi⁺ ma⁻lä⁻dsoo^h ba⁺ hoh^h hnäh^h he⁻ jan¹ kih¹ Tää'. ²⁸ Kih¹ Tää^h ba⁺ ya⁺hëën¹ mah⁺ jan¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. Na⁺ ya⁻hëën¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ naahn⁻ ka⁻läh^h jee⁺ gya¹ Tää^h —ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺ jnääh¹.

²⁹ Mah¹ ga⁺jäh^h jnääh¹:

—Na¹ ga⁺ hlëëh^h jëë⁻ go⁻te[~], mo⁺so⁺ hlëëh^h juu¹ na⁻h-mää'. ³⁰ Na¹ ga⁺ ma⁻lä⁻ngëë^h jnääh¹, kyuu^h ba⁺ hne⁻ ga⁺lä⁺jë⁻ go⁻te¹. Kyah^h hne⁻ sa⁺ jmee⁺ bii¹, ngii¹ dsa⁻ juu¹, jëeh^h ma⁻ñeh^h ba⁺ hne⁻ he⁻ huu⁺dsë⁻ jmeey⁺. He⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻lä⁻dsoo^h dsë⁻ jnääh¹ ya⁺hëëh^h kih¹ Dio.

³¹ Mah¹ ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺:

—¿Che⁺ na¹ ga⁺ ma⁻lä⁻dsoo^h hoh^h hnäh^h? ³² Ma⁻ngoo¹ ga⁺të^h hor[~] hi⁺ hor[~] ja⁻ ma⁻tøohn^h na¹ ga⁻juh⁻ he⁻ sa⁻jnee^h hnäh^h mah⁺beeh^h jnä^h. Pero sa⁺ jän^h hñiin⁺ go⁻te[~], Tää^h kyaan⁺ kyaah^h jnä^h. ³³ Lä⁺jë⁻ he⁻ la⁻ ma⁻hlëëhn^h hnäh^h mah⁺ ta⁺la⁺ ki⁺ jnä^h hii¹ tií kyah^h hnäh^h. Jmi⁻gyuu⁺ la⁻ jëeh^h hnäh^h he⁻ wi^h. Pero wa⁺ cha⁻ o⁻jøh⁺ dsë⁻ kyah^h hnäh^h, jëeh^h ma⁻lihn[~] ma⁻lla⁻dsëën^h kih¹ he⁻ hliih^h he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ —ga⁺jäh^h Jesús siyh⁺ dsa⁻ kyaay¹.

17

Ga⁺ngii^h Jesús kih¹ discípulo kyaay¹ kih¹ Dio

¹ Ma⁻ngëë^h ma⁻hlëëh^h Jesús lä⁺jë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁺jëëy¹ ta⁺gyuu^h mah⁺ ga⁺jäh^h:

—Tää` kyaan⁺, ma⁻ dsëë¹ hor[~]. Mi⁻ jnää¹ joo^h he⁻ laay¹ joo^h mah¹ lä⁺ ja⁻, joo^h mi⁻ jnääy⁺ hne⁻ he⁻ laah¹ joo^h ka⁻ lä^h. ² Hne⁻ ga⁻ hñaa^h jnä⁺ mah¹ jmeen⁺ hih⁺ kih¹ ga⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻. He⁻ ja⁻ na⁻ na⁺ jwë¹ kin⁺ jmeen⁺ chaa⁻ tää⁺ ga⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺. ³ He⁻ kyuu⁺ dsa⁻ hne⁻, ma⁺ la⁻ jaa⁻ hne⁻ ba⁺ laah¹ Dio Joo^h, hi⁺ he⁻ kyuu⁺ Jesucristo hi⁻ ga⁻ cheeh⁺, he⁻ la⁻ ba⁺ ja⁻, he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺.

⁴ Ma⁻ mi⁻ jnään¹ hne⁻ kih¹ dsa⁺ he⁻ laah¹ joo^h. Ma⁻ hñaa⁻ ba⁺ ta⁺ he⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺ jmeen⁺. ⁵ Na⁺ na⁺ Tää⁺, mi⁻ jnää¹ he⁻ laan¹ joo^h na¹ ya⁺ jwii¹ kyah¹, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ joo^h na¹ ma⁺ laan¹ kyaah¹ hne⁻, jää¹ ja⁻ ga⁺ nøø¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻.

⁶ Ma⁻ mi⁻ jnään¹ hne⁻ kih¹ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺. Hi⁻ he⁺ ma⁺ laa¹ kyaah¹ mah¹ ga⁻ kwëë^h jnä⁺, hi⁻ ga⁻ høøy⁺ juu¹ kyah¹. ⁷ Na⁺ ma⁻ lä⁺ kyuu⁺ y[~], he⁻ ja⁺ kyah¹ ba⁺ ja⁻ lä⁺ jëë⁺ he⁻ ga⁻ tøø^h goon⁺. ⁸ Jëë^h, lä⁺ jëë⁺ juu¹ he⁻ ga⁻ chih¹ jnä⁺, ma⁻ hlëë^h jnih⁺ hi⁺ ga⁻ heey^h ba⁺. Ma⁻ lä⁻ hee⁺ bih¹ he⁻ ya⁻ hëën¹ kyah¹. Hi⁺ ma⁻ lä⁻ dsøø⁺ ba⁺ dsëy¹, hne⁻ he⁺ ga⁻ cheeh⁺ jnä⁺.

⁹ He⁻ ja⁻ ngiin⁺ kiyh¹, ja⁺ kih¹ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Ngiin⁺ kih¹ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺ ba⁺, jëë^h hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ dsa⁻ kyaah¹. ¹⁰ Lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ laa¹ kyaan⁺, he⁺ ba⁺ hi⁻ he⁺ laa¹ kyaah¹. Hi⁺ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ laa¹ kyaah¹, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ kyaan⁺ ka⁻ lä^h. Ta⁻ la⁺ kih¹ dsa⁻ he⁺ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ he⁻ laan¹ joo^h na¹.

¹¹ Mo⁺ so⁺ gya⁺ ga⁺ jnä⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Pero dsa⁻ kyaan⁺, jã⁺ gyih¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Hi⁺ jnä⁺ naahn⁺ kyah¹. Tää⁺ kyaan⁺, hne⁻ hi⁻ na⁻ jngëë¹, hää⁺ kyaah¹ be⁺ kyah¹ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ga⁻ kwëë^h jnä⁺, mah¹ ja⁻ leey⁺ koo⁻ ba⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ laa¹ jne⁺ koo⁻ ba⁺. ¹² Ta⁺ ko⁻ jiih¹ ma⁺ gyan⁺ kyaayh¹ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, ma⁺ hää⁺ jnih⁺ kyaah¹ be⁺ kyah¹. Ga⁻ hään⁺

hī ga kwēeh̄ jnā̄. Nī jaā sā ga hēē̄. Mā lā jaā hī nōō̄ juu' dsa hēē̄, hī hē bā ga hēē̄ go tē, mah' lā̄ jā lā̄ tē lā̄ koō nā sī juu' kyah'.

13 'Na' naahn̄ jee' ñeh' hnē. Ta'kō jiih' gyan' kō h-wēē' ga jmi gyuū lā, ma hlēeh̄ ba' jnih' lā̄ jē̄ hē lā, mah' jēē̄ dsēy' lā̄ koō jiih' jēē̄ dsēn̄. 14 Ma ngēēn̄ lā̄ jē̄ juu' kyah' kih' hī hē. Hī ga lā̄ hōoh̄ dsā chaā jmi gyuū lā kiyh', kih' hē mo sō laay' kih' jmi gyuū lā, jā bā lā̄ koō sā laa' jnā̄ kih' jmi gyuū lā. 15 Sā ngiin' kyah' mah' hwēēyh' jmi gyuū lā. Ngiiin' kyah' mah' hāāh' hnih' kih' hē hliih' ba'. 16 Sā laay' kih' jmi gyuū lā, jā bā lā̄ koō sā laa' jnā̄ kih' jmi gyuū lā. 17 Jmāȳ chā ga miih̄ nā jngēēy' kyaah' ju' dsoo' kyah'. Jēēh' juu' kyah', la' ju' dsoo' jmah' ba'. 18 Lā̄ koō gā cheeh̄ jnā̄ jee' tāāh' dsā jmi gyuū lā, jā bā lā̄ jā gā chee' jnih' jee' kih' dsā hī tāāh' jmi gyuū lā. 19 Kwaat̄ kih' hī hē bā nā hē ngēēn̄ hñiin' kyah'. Mah' lā̄ jā hī hē lee' nā jngēē' go tē.

20 'Ja' ma lā kih' hī lā ngiin'. Lā̄ jā ngiin' ka lāh' kih' hī na' ga hēeh̄ jnā̄ wa rā ga nuuy' juu' kih' hī hē. 21 Mah' lee' koō ba' jee' lā̄ jēē̄, lā̄ koō laah' hnē kyaah' jnā̄ Tāā, hī jnā̄ kyaah' hnē. Lā̄ jā lee' koō ba' jee' lā̄ jēē̄ hī hē kyaah' jne'. Mah' lā̄ jā, hī chaā jmi gyuū lā lā̄ dsoo' dsē', hnē hē gā cheeh̄ jnā̄ jmi gyuū lā. 22 Lā̄ koō ma mi jnāāh' jnā̄ kih' dsā, lā̄ jā ma mi jnāān' hñiin' kiyh', mah' lā̄ jā leey' koō ba', lā̄ koō laa' jne'. 23 Jnā̄ laan' kyaah' jnih', hī hnē laah' kyaah' jnā̄, mah' lā̄ jā dsa taayh' kwee go tē leey' koō ba'. Lā̄ jā lā̄ ngēē' dsā jmi gyuū lā, hnē ba' gā cheeh̄ jnā̄, hī lā̄ jā lā̄ ñey' ga lā̄ hnaah' hnih', jā ba' lā̄ koō hnaah' jnā̄.

24 'Tää' kyaan⁺, lä⁺jëë⁺ hi⁻ ga⁻kwëëh⁻ jnä⁺ he⁺, hnoon⁺ dsa⁻taayh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ na⁻gyan⁺. Mah⁺ jëëy⁺ he⁻ ma⁻llaah⁻ jnä⁺ jøøh⁺, kih⁺ he⁻ ga⁻lä⁻hnaah⁺ jnä⁺ jää⁺ ja⁻ga⁺ nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻. 25 Lluu⁺ laah⁺ hne⁻ Tää⁺. Dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, sa⁺ ma⁻lä⁻kyuuy⁺ hne⁻. Pero jnä⁺, kyuun⁺ hne⁻. Ma⁻ñe⁻ ba⁻ dsa⁻ kyaan⁺, hne⁻ ga⁻cheeh⁺ jnä⁺. 26 Ma⁻mi⁻jnään⁺ kiyh⁺, ha⁻ lä⁻ laah⁺ hne⁻, hi⁻ jmeen⁻ lä⁻kyuuy⁺ hne⁻ cha⁻ga⁺miih⁻. Mah⁺ jnä⁺ he⁺ hään⁺ jee⁺ kiyh⁺ hi⁻ ja⁻ba⁻lä⁻koh⁺ hnaah⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁻lä⁻ja⁻ lä⁻hnäy⁺ dsa⁻kyaayh⁺.

18

Ga⁻saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Ma⁻ngëë⁺ ma⁻hlëeh⁺ Jesús lä⁻ja⁻, jnääh⁺ discípulo ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺ ta⁺ hngaah⁻ ko⁻taa⁻ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ he⁻ chee⁻ Cedrón. Jee⁺ ja⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ na⁻jnää⁺ chaah⁺ hma⁻ kih⁺ dsa⁺. 2 Juda ka⁻läh⁺, hi⁻ ga⁻hnëë⁺ Jesús, ma⁺ kyuyh⁻ lä⁻kaa⁻ jee⁺ ja⁻, jëëh⁺ cha⁻miih⁻ jiih⁻ na⁻nøø⁺ jnääh⁺ discípulo kyaah⁺ Jesús ta⁺ ja⁺. 3 Jee⁺ ja⁻ ga⁻lloo⁺ Juda, ma⁺ jää⁺ koo⁻ nää⁺ hløø⁺, kyaah⁺ ko⁻llaa⁺ poo⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaa⁺ hi⁻ hi⁻ ga⁻chee⁺ fariseo. Ga⁻lla⁻näy⁺ jee⁺ ja⁻, chooy⁺ je⁻, kyey⁻ hma⁻ lle⁻ je⁻. Kye⁻ hi⁻ kye⁻ ñe⁺, kye⁻ hi⁻ kye⁻ hma⁻. 4 Pero ma⁻ñe⁻ ba⁻ Jesús lä⁻jë⁻go⁻te⁺, hee⁻ na⁻jä⁻në⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ya⁻hëëy⁺ ta⁺ chá⁻në⁺ hi⁻ ga⁻ngüy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺:

—¿Hii⁻ na⁻ hnaah⁺ hnäh⁺?

5 —Ma⁻ya⁻nøø⁺ jnääh⁺, hnääh⁺ jnääh⁺ Jesús, dsa⁻ chaa⁻ Nazaret —ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—Jnä⁺ he⁺ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

Jee' ja- ma' hää' Juda ka-läh', hi- ga-ngëe' Jesús kih' dsa- he'. ⁶ Lä-koo- ma' ga-jäh' Jesús "jnä' he'", ga-tëe- dsa- he' hñii' ta- ka'luu' lä-jiih' ga-saay' hwa'. ⁷ Koo- ka-läh' ga-ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hi- ba' na- hnaah- hnäh'? —ga-jäyh'.

—Jesús, dsa- chaa- Nazaret —ga-jäh' dsa- he'.

⁸ —¿Ja' ma-jwëh' ba' hnäh', jnä' he'? Cher'mah' jnä' hnaah- hnäh', kwa' jwë' wa' lla-nää' hi- tääh' la- —ga-jäh' Jesús siyh'.

⁹ He- la- ga-la' mah' lä-te' he- ga-jäh' Jesús: "Tää, lä-jëe' hi- ga-kwëeh' jnä', ni- jaa- hi- he' sa- dsa-hëe'."

¹⁰ He- ja- ga-llë- Pee' ñe' kih' mah' ga-kuy' lo-gwa' jwoo' ra-llu' kih' Malco, hi- ma' laa' jaa- hi- ma' jmee- ta'he' kih' jmi-dsa- jøøh'. ¹¹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh- Pee':

—Tøøh' ñe' kyah' neh- loo- kih'. ¿Ja' jmee- bii' kin- jëen- he- wi' la- lä-koo- mada- he- ga-jmee' Tää' kin'?

Na'jäy- Jesús cha'në' Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ja- ga-ngoo' juu' hløø' kyaah' hløø' kyaay' hi- kyaah' poo- kya' dsa- judiu he', mah' ga-saayh' Jesús ga-hñuuy'. ¹³ To-në' na'jäy- cha'në' Aná, hi- ma' laa' dso'jmi- Caifá. Caifá he' ma' kye- në' kih' lä-jëe' jmi-dsa- jii- ja-. ¹⁴ Hi- he' na-, hi- ga-taah- dsa- judiu juu' jää', ga-siyh- he- jmee- bii' juu' jaa- dsa-ñuuh- kih' jwi- goo- jne'.

Ga'hmä' Pee' juu' he- sa- kyuyy- Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ma' lleë' Pee' kaah- kih' Jesús kyaah' jñah' ga' dis- cípulo. Discípulo he' ma' kyuu- ba' dsa-jøøh' kya' jmi-dsa-. He- ja- ga-hey' kyaah' Jesús jee' la' ho'hne- kih' jmi-dsa- jøøh' he'. ¹⁶ Pero ta- ka'hne- kih' ho'haah'

jā-ba' ma' cheh' Pee'. Jā-ga' ya'hëë' hī jñah' discípulo he', hī ma' kyuu' jmi-dsā jøøh' mah' ga'hleëyh' kyaah' dsā-më' hī ma' høø' ho'haah' jā. Jā-ga' ga'taayh- Pee' ta' cháneh'. ¹⁷ Hē-jā-ga'jäh' dsā-më' he' siyh' Pee':

—¿Ja' hnē ka-läh' laah' discípulo kyaa' dsā-nuuh- oo'?

—Ja' he' jnä' —ga'jäh' Pee'.

¹⁸ Jmi' jā ma' jmee' gyuu'. Hi' lä'jëë' hī ma' tääh' jmee' ta'he' jee' jā kyaah' poo-, ga'jeeyh' je- mah' ga'taayh' llooyh~. Jee' jā ma' cheh' Pee' ka-läh', llooh' je- kō-jøh' kyaayh'.

Na'jäȳ- Jesús cha'në' dsa-ta' kyaa' dsa- judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ga-løø' jmi-dsā jøøh' ngii' juu' kih' Jesús, hī ga' he' hī ma' laa' discípulo kyaay', hi' ha- na- ma' tääyh'. Hi' ma' ngii' juu' kiyh' ha- lä' la' juu' he- ma' kway'.

²⁰ Hē-jā-ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Jnä'hä' go-te' ga'hleëhn' dsā jmi-gyuu'. Ma' hleëh' jnih' tää' neh' gwah' mäh- hi' jee' chih' gwah' juuh- jee' dsa-kuh' dsa-goo~ jne'. Ni' koo- sa' ga'hleëhn' jee' na-hmää'. ²¹ ¿He-la' ngiih' juu' kin'? Ngii' juu' kih' hī ga'nuu' ba', mah'jäyh' he- na- ga'jwahn'. Hī he' ba' ñe- lä'jé' hee- na- ga'hleëhn'.

²² Lä'koo- ma' ga'jäh' Jesús lä'ja-, jaa- poo- kyaa' dsa- he' hī ma' cheh' koo' jee' jā, ga'jnooy' mo-në' Jesús.

—¿Che' lä-na- ba' jiih' juu' kih' dsa-jøøh' kyaa' jmi-dsa-? —ga'jäh' poo- he' siyh'.

²³ —Cher'mah' ma'hleëhn' hliih', chiih' jnä' hee- na- he- hliih' ma-ya-hii' hoon'. Hi' cher'mah' ma'hleëhn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he-la' jnooh' kin'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

²⁴ He⁻ja⁻ na⁻hñuuh' Jesús ga⁺chee¹ Aná cha⁺né' Caifá, dsa⁻jøøh¹ kyaa¹ jmi⁻dsa⁻.

*Koo⁻ ka⁻läh' ga⁺hmä' Pee' juu¹ he⁻ sa⁺ kyuu⁺ Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Lä⁺ ma⁻ cheh¹ ja⁻ba' Pee' llooh[~] je⁻, mah¹ ga⁺jäh' dsa⁻ siiyh⁺:

—¿Ja¹ hne⁻ laah¹ jaa⁻ discípulo kyaay¹?

—Jah⁺ha¹, ja⁺ he⁺ jnä⁺ —ga⁺jäh' Pee'.

²⁶ Mah¹ ga⁺hlëeh' jaa⁻ hi⁻ ma' jmee⁺ ta⁺he¹ kih¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹, hi⁻ laa¹ miih⁻ øøh⁻ hi⁻ ga⁺ku⁺ Pee' lo⁻gwa⁺ he⁺, ga⁺ngiiy⁺ juu¹ kih¹ Pee':

—¿Ja¹ ga⁺jëen⁺ hne⁻ kyaayh¹, jee⁺ na⁻ jnäa⁺ chaah¹ hma⁻? —ga⁺jäyh' siiyh⁺ Pee'.

²⁷ Koo⁻ ka⁻läh' ga⁺juu¹ Pee', hi⁺ lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺hoo¹ chaah¹ dsoo¹.

Ga⁺jää¹ dsa⁻ Jesús cha⁺né' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Ja⁻ga⁺ ga⁺lle⁻ dsa⁻ Jesús kih¹ Caifá mah¹ ga⁺jääy¹ ta⁺ né⁺ta⁺ kih¹ Pilato. Hor[~] ja⁻ ma⁻ngoo¹ ga⁺jnä¹. Sa⁺ ga⁺taah⁻ dsa⁻ judiu cha⁺neh⁺ né⁺ta⁺ ja⁻ mah¹ sa⁺ mi⁻sayh⁺ hñiiy⁺. Jëeh⁺, sa⁻ ma⁺ le⁺ ma⁺ høøy¹ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh¹, wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih¹ ga⁺taayh⁻ jee⁺ ja⁻. ²⁹ He⁻ja⁻ ya⁺hëe¹ Pilato ka⁺hne⁺ ta⁺ jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻ mah¹ ga⁺jäyh⁺:

—¿Hee⁻ dsoo¹ bääh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ la⁻? —ga⁺jäh' Pilato.

³⁰ —Wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih¹ sa⁺ hlëeh¹ dsa⁻ na⁻, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹ ma⁻ngëe⁺ jnääh¹ ja⁺gooh⁻ —ga⁺jäh' dsa⁻ he⁺ siiyh⁺ Pilato.

³¹ —Tee⁻ ba⁺ hnäh⁺ kyah¹, lla⁺ hnäh⁺ ta⁺ kiyh¹, lä⁺koo⁻ lle⁻ ley kyah¹ hnäh⁺ —ga⁺jäh' Pilato siiyh⁺.

—Pero sa⁺ na⁻ngë¹ jnääh¹ jwë¹, jngëeh⁺ jnääh¹ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ —ga⁺jäh' dsa⁻ judiu he⁺.

San Juan 18:32 76 San Juan 18:40

³² Lă̄jā̄ gālă̄te' juu' kih' Jesús lă̄koō ma' gājāyh' hā lă̄ kyaah' ma' juuy'. ³³ Jā̄ga' gāhe' Pilato ta' cháneh' nē'ta' kih' mah' gātēeyh' Jesús, gāngiyy' juu' kiyh':

—¿Che' hnē he' dsājōøh' kyaa' dsā judiu? —gājāyh'.

³⁴ —¿Che' hē hlēeh' kyah' hñaa'h' hē jawah' lă̄nā, o che' hē māhlēeh' jñah' ki' jñá'? —gājāh' Jesús siiyh'.

³⁵ —Jā̄ he' dsā judiu jñá'. Dsāgooh' kyaah' dsākaah' kyaa' jmi' dsā, hī he' ba' nā māngēē' hnē ta' kin'. ¿Heē mājmeeh'? —gājāh' Pilato siih' Jesús.

³⁶ —Jā̄ jmi' gyuu' lā jmee' jñá' hih'. Wa'rā jāh' kih' jmee' jñá' hih' jmi' gyuu' lā, hī cháa' kaah' kin' sa' kway' jwē' ngēē' dsā jñá' kih' dsāgoon' hī laa' ta'. Pero sa' jmee' jñá' hih' jee' lā —gājāh' Jesús siiyh'.

³⁷ —¿Che' ma'ra' hē laah' hnē rey jā'? —gājāh' Pilato.

—Hnē ba' jawah', jñá' laan' rey. Kih' hē lā ba' gālă̄chaan', hi' jan' jmi' gyuu' lā mah' jmeen' ju'dsoo' ba'. Hi' lă̄jēē' hī laa' kyaa' ju'dsoo', nuuy' juu' kin' —gājāh' Jesús siiyh'.

³⁸ —¿Heē jā̄, hē la' ju'dsoo'? —gājāh' Pilato.

Gājā' juu' jngiih' dsā kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lă̄koō ma' gājāyh' lă̄jā̄, yāhēey' ngooy' ta' jee' ma' tääh' dsā judiu, mah' gāsiiyh':

—Ni' koō hē hliih' sa' mājnøøhn' kiyh'. ³⁹ Lă̄jē̄ jiih' ma' tē̄ jmi' hē kuh' dsā borrego mah', tēeh' hnäh' lăän' jā̄ hī tih' hoh' hnäh' hī hää' neh' nē'. Hnäh' dsā judiu, ¿che' hnooh' hnäh' mah' lăän' rey kyaah' hnäh'?

⁴⁰ Gālă̄jēē' gātooh' miih', gājāyh':

—Ta' lää' dsā nā. Lää' Barrabá ba'.

Barrabá he' ma' laa' jaa' dsa' hii'.

19

¹ He' ja' ga' jmeey' Pilato hih' mah' jmi'ba' dsa' kih' Jesús. ² Ga' ka' hløø' wii' too', ga' jmeey' koo' coron mah' ga' tooyh' lle' Jesús. Hi' ga' kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuu' läh' lä' koh' hmiih' he' keh' rey.

³ —iPeer' jøøh' dsa' ta' kyaa' dsa' judiu! —ma' jäh'.

Mah' ma' jnoo' hløø' mo' nøy'.

⁴ Ja' ga' ya' hëë' ka' läh' Pilato ta' ka' hne' mah' ga' siiyh' dsa' he':

—Hii' ja' la' kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni' koo' he' hliih' sa' hii' jnøøhn' kiyh'.

⁵ Ja' ga' ya' hëë' Jesús, na' hä' lley' coron he' na' la' kyaah' wii' too', hi' na' kyeyh' koo' hmiih' gyuu' läh'. Mah' ga' jäh' Pilato siiyh' lä' jëë' dsa' he':

—Hii' la' dsa' ñuuh' na'.

⁶ Ma' ga' jëë' dsa' kaah' kyaa' jmi' dsa' kyaah' poo' kyaa' gwah', ga' tooyh' miih', ma' jäh':

—Tääy' dsøh' hma' cru', tääy' dsøh' hma' cru'.

Pero ga' jäh' Pilato ka' läh':

—Tee' hnäh' mah' tää' hnäh' hñaah' dsøh' hma' cru'. Jëeh', ni' koo' he' hliih' sa' ma' jnøøhn' kiyh'.

⁷ Mah' ga' jäh' dsa' judiu he':

—Cha' ba' ley kyaa' jnääh'. Lä' koo' jäh' ley kyaa' jnääh' ää' jmi' juuy'. Jëeh' ga' jmääy' hñiiy' Joø' Dio.

⁸ Ma' ga' nuu' Pilato lä' ja', cha' ga' miih' ga' lä' goyh'.

⁹ Koo' ka' läh' ngaayh' kyaah' Jesús nē'ta' kiyh', mah' ga' siiyh':

—iHa' chaah' hne'?

Pero sa' ga' ngii' Jesús go'te' kiyh'.

¹⁰ —¿He⁻ la¹ sa⁺ ngih⁺ kin⁻? ¿Che⁺ sa⁺ ñeh⁺ na⁻ ngën¹ jwë⁻ 'jmeen⁻ hih⁺ mah⁺ tää⁺ dsa⁻ hne⁻ dsöh⁺ hma⁻ cru⁻? Hi⁻ lä⁻ ja⁻ jmeen⁻ hih⁺, mah⁺ lään⁺ hne⁻ —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

¹¹ —Ni⁺ miih⁻ sa⁺ na⁻ ngëh¹ jwë¹ he⁻ jmeeh¹ lä⁻ ja⁻ kin⁺ wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ ga⁺ kwa⁺ Dio jwë¹. He⁻ ja⁻ juuh⁻ ga⁺ la⁺ 'dso⁺ kye⁻ kih⁺ hi⁻ ga⁺ ngëë¹ jnä⁺ kyah⁺, lä⁻ koh⁺ ga⁺ kyah⁺ hñaah⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁺.

¹² He⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma⁺ hnøø¹ Pilato ma⁺ lääy¹ Jesús. Pero dsa⁻ judiu he⁺, ma⁺ tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ miih⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Cher⁺ mah⁺ hne⁻ ga⁻ lääh⁻ hnih⁺, sa⁺ laah⁺ ome⁻ kyaa⁺ rey to⁻ né⁺ hi⁻ gya⁺ Roma. Wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii⁺ rey, lla⁻ dsëy⁻ rey to⁻ né⁺ ba⁺ ja⁻.

¹³ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Pilato lä⁻ ja⁻, ga⁻ jääy¹ Jesús ta⁺ ka⁺ hne⁻, mah⁺ ga⁺ gyay⁻ jee⁺ jmeey⁻ hih⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ chee⁻ Gabata kyaah⁺ juu⁺ hebreo. Juu⁺ na⁻ hnøø¹ jäh⁺: jee⁺ ma⁻ na⁻ joo⁺ kuu⁺. ¹⁴ Ma⁺ ja⁻, hlooh⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh⁺, ma⁺ tē⁺ llä⁺ hyoo⁺. Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Pilato siih⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Hi⁻ la⁻ rey kyaah⁺ hnäh⁺.

¹⁵ —¡Wa⁺ juuy⁺, wa⁺ juuy⁺! ¡Tääy⁻ dsöh⁺ hma⁻ cru⁻! —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ he⁺.

—¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ tää⁺ jnä⁺ rey kyaah⁺ hnäh⁺ dsöh⁺ hma⁻ cru⁻? —ga⁻ jäh⁺ Pilato siyh⁺.

—Sa⁺ cha⁻ ga⁻ jñah⁺ rey kyaa⁺ jnääh⁺, ma⁺ la⁺ César ba⁺ —ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ he⁺.

¹⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ ngëë¹ Pilato ja⁺ goo⁻ hløø⁺ mah⁺ tää⁺ dsih⁺ dsöh⁺ hma⁻ cru⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tēë⁻ hløø⁺ Jesús.

Ga⁻ tää⁻ dsa⁻ Jesús dsöh⁺ hma⁻ cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Ya⁺ hëë¹ Jesús jee⁺ ja⁻ ma⁺ kyey⁻ hma⁻ cru⁻, ngooy⁺ jee⁺ chee⁻ Moo⁺ Lle⁺ Hli⁺. Kyaah⁺ juu⁺ hebreo jäh⁺: Gólgota.

¹⁸ Jee' ja- ga-tää- dsih' dsoh' hma-cru-, ko-joh' kyaah' uu' dsa-, ma' jaa- lä'koo- jwoo' kiyh'. ¹⁹ Ga-jmee' Pilato mada- he- ga-la' koo- hwéh' he- ga-töoy' né' hma-cru- he- jäh': "Jesús dsa- chaa- Nazaret, Rey kyaa' dsa- judiu."
²⁰ Jwëë' dsa- judiu ga-hëy' hwéh' ja-, jëéh' má' jäh' kih' jee' jwii- ja- jee' ga-tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru-, hi- hwéh' he- ma' na-sii- ja- má' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah' juu' griego hi' kyaah' latín ka-läh'. ²¹ He-ja- lä-jëë- dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaa' dsa- judiu na'nää' na'chiih' Pilato:

—Ta' sii- "Rey kyaa' dsa- judiu." Sii' lä'koo- ga-jäyh' hñiiy' "Jnä' hé' laan' Rey kyaa' dsa- judiu."

²² Pero Pilato ga-jëeh- juu' kiyh':

—He- ma-siin', sa' cha- he- kih' mi'siin'.

²³ Ma-ngëë' ma-tää- hløø' Jesús dsoh' hma-cru- mah' ga-kay' sa'hmiih- kiyh', ga-jmeey' kyé' jwi', ma' koo- jwi' kih' lä-jaa- hløø'. Hi- ga-ka' hløø' sa'hmiih- he- má' na-läay- he- má' la' koo- ta-jmaah' koo- dsaä'. ²⁴ Mah' ga-siiyh' dsa-kyaayh':

—Sa' wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa' jëen' hi- tëë'.

Kyaah' lä-ja- ga-lä-te' lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio, he- jäh': "Ga-ti' ga-llooh' dsa- hmiih- kin', mah' ga-kooyh' suert kih' hmiih- kyoo- kin' he- má' na-lään'." Lä-ja- ga-jmee' hløø' hé'.

²⁵ Ma' cheh' choo' Jesús koo' hma-cru- kiyh', kyaah' dsa-më' øøh- chooy', kyaah' María më' Cleofa, hi' kyaah' María Magdalena ka-läh'. ²⁶ Ma' ga-jëë' Jesús choo', kyaah' discípulo hi- ga-lä-hnäay' cha-miuh-, mah' ga-siiyh' chooy':

—Dsa-më', hiji- joooh- cheh' na-.

²⁷ Ja- ga' ga-hlëëyh' discípulo hé':

—Hii^ˈ maa^ˈ kyaah^ˈ cheh^ˈ na^ˉ.

Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ tää^ˉ discípulo he^ˈ choo^ˈ Jesús cha^ˈ neh^ˈ kih^ˈ.

Ga^ˈjuu^ˈ Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Ma^ˈ ga^ˈ ngéé^ˈ he^ˉ ja^ˉ, ma^ˉ ñe^ˉ ba^ˈ Jesús ga^ˈ hña^ˉ ba^ˈ lä^ˈ jé^ˈ he^ˉ ma^ˈ lle^ˈ kih^ˈ. Hi^ˈ mah^ˈ lä^ˈ te^ˈ lä^ˈ koo^ˉ na^ˉ sii^ˉ juu^ˈ kih^ˈ Dio, ga^ˈ jäh^ˈ:

—Lä^ˈ kii^ˉ dsén^ˉ.

²⁹ Jee^ˈ ja^ˉ ma^ˈ chih^ˈ koo^ˉ mi^ˈ dsuu^ˈ he^ˉ ma^ˈ haa^ˈ jmi^ˉ jiih^ˉ. Mah^ˈ ga^ˈ mi^ˈ gyuh^ˈ dsa^ˉ koo^ˉ mi^ˈ joo^ˉ kyaah^ˈ jmi^ˉ jiih^ˉ ja^ˉ. Mah^ˈ ga^ˈ lla^ˈ lley^ˈ lle^ˈ koo^ˉ sa^ˈ goh^ˈ hma^ˉ hisopo, ga^ˈ choo^ˈ dsa^ˉ lä^ˈ ga^ˈ té^ˈ hoo^ˈ Jesús. ³⁰ Ma^ˈ ga^ˈ hih^ˈ Jesús jmi^ˉ jiih^ˉ ja^ˉ, ga^ˈ jäh^ˈ:

—Ma^ˉ hña^ˉ ba^ˈ lä^ˈ jé^ˈ.

Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ tøyh^ˈ lley^ˈ, ga^ˈ juuy^ˈ.

Jaa^ˉ hløø^ˈ ga^ˈ jmee^ˈ dsoo^ˈ dsöh^ˈ mo^ˉ miih^ˉ kih^ˈ Jesús

³¹ Ma^ˈ ja^ˉ hlooh^ˉ jmi^ˈ he^ˉ kuh^ˉ dsa^ˉ borrego mäh^ˈ. Sa^ˈ ma^ˈ hnøø^ˈ dsa^ˉ judiu ma^ˈ jä^ˈ dsa^ˉ dsöh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ wa^ˈ ra^ˉ ga^ˈ taayh^ˈ teeyh^ˈ dsëy^ˈ. Jëeh^ˈ jmi^ˈ ja^ˉ ma^ˈ la^ˈ juuh^ˉ ga^ˈ kih^ˈ jee^ˈ lä^ˈ jé^ˈ jmi^ˈ he^ˉ teeh^ˉ dsa^ˉ dsë^ˈ. He^ˉ ja^ˉ ga^ˈ ngiiy^ˈ kih^ˈ Pilato mah^ˈ ma^ˈ jmeey^ˈ hih^ˈ he^ˉ ma^ˈ jøøy^ˈ kyey^ˈ hi^ˈ ma^ˈ jñaay^ˈ hi^ˉ ma^ˈ chaa^ˉ dsöh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ mah^ˈ tääy^ˈ ga^ˈ juh^ˉ. ³² He^ˉ ja^ˉ na^ˈ nää^ˈ hløø^ˈ mah^ˈ ga^ˈ jøøy^ˈ to^ˉ né^ˈ kye^ˉ hi^ˉ ma^ˈ taa^ˈ dsöh^ˈ hma^ˉ cru^ˈ koo^ˈ kih^ˈ Jesús. Ja^ˉ ba^ˈ lä^ˈ ja^ˉ ga^ˈ jmeey^ˈ kih^ˈ hi^ˉ ma^ˈ taa^ˈ jyoh^ˈ ko^ˉ jwoo^ˈ kiyh^ˈ ja^ˉ. ³³ Ma^ˈ ga^ˈ lla^ˈ näy^ˈ jee^ˈ ma^ˈ taa^ˈ Jesús, ga^ˈ jëey^ˈ ma^ˉ na^ˈ juuy^ˈ, he^ˉ ja^ˉ mo^ˈ so^ˈ ga^ˈ jøøy^ˈ kye^ˈ Jesús.

³⁴ Ma^ˈ ke^ˈ ma^ˉ na^ˈ juuy^ˈ, jaa^ˉ hløø^ˈ ga^ˈ ka^ˈ hma^ˉ lle^ˈ ñe^ˈ chuuh^ˉ kih^ˈ, ga^ˈ jmeey^ˈ dsoo^ˈ mo^ˉ miih^ˉ kih^ˈ Jesús. Lä^ˈ chah^ˈ ja^ˉ ga^ˈ tuu^ˉ jma^ˉ kyaah^ˈ jmi^ˉ. ³⁵ Hi^ˉ ga^ˈ jëe^ˈ ha^ˉ

lǟ gālā, hī hē jmeē ju'dsoō. Hī juu' kiyh' la' dsoō. Hī hē ñē kweē hē jäyh' ju'dsoō. Hī gājmeey' ju'dsoō mah' lǟjā ka-läh' lǟdsoō hoh' hnäh' kih' Jesús. ³⁶ Lǟjā gālā, mah' lǟte' lǟkoō na-siī juu' kih' Dio: "Nī koō moo' kiyh' sā jøø' dsā." ³⁷ Hī lǟjā jee' jyoh' na-siī juu' kih' Dio: "Dsā hī gājmeey' dsoo' kiyh' jëey' ka-läh'."

Gāhaay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma-ngëë' hē jā, José dsā chaā Arimatea gā ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy' jmī ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaā discípulo kyaa' Jesús jee' na-hmäa', jëeh' ma' gayh' dsā judiu. Gākwa' ba' Pilato jwë'. Hē jā ngooy' na'kiiy' jmī ngo' kih' Jesús. ³⁹ Ngoo' ka-läh' Nicodemo hī ñee' ta' la' hwë' na-hnääh' Jesús. Ma' kyey' koō gyii' gyä' kil naa' mi' jwī, hē ma' la' mirra na-kaah̄ na-gwëëh̄ kyaah' áloes. ⁴⁰ Hē jā lǟuü' dsā hē, gājñaa'y' Jesús mah' gāgyaayh̄ koō hmīh̄ gyuh' kyaah' naa' mi' jwī jā, lǟkoō tëë' jmee' dsā judiu ma' haay' hlī kyaay'. ⁴¹ Jee' gātäā dsā Jesús dsöh' hma-cru', ma' na-jnäa' chaah' hmā. Hī jee' chaah' hmā jā, ma' la' koō to-høø̄ hmëë', jee' sa' ga' ma-taayh' nī jaa' hlī. ⁴² Jee' jā gākyē dsā jmī ngo' kih' Jesús, kih' hē hlooh̄ jmī hē kuh̄ dsā judiu borrego mäh', hī jäh' ba' la' to-høø̄ jā ka-läh'.

20

Gālǟjīh' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To-në' jmī kih' seman̄, tīh̄ na-hoō ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to-høø̄ jā. Mah' gājëey' ma' kyē

ta⁺ koo' mi'kuu' he⁻ ma' na⁻ jne⁻ hoo' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ² Ja⁻ ga' ngooy' ko⁻ chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi⁻ ga⁻ lä⁻ hnää' Jesús, mah' ga⁻ siiyh⁺:

—Ma⁻ lle⁻ dsa⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ Dsa⁻ joo⁻h' jnän⁻. Sa⁻ ñe' jne' ha⁻ ta⁻ ma⁻ jääy⁺.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na⁻ jee⁻ jee' ma' la' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁴ Lä⁻ uu' ga⁻ nää' cha⁻ hlii⁺. Pero jñah' discípulo he' ga⁻ hlii' cha⁻ ga⁻ miih⁻ lä⁻ koh' ga' Pee'. Hi⁻ he' ga⁻ lloo' to⁻ ne' jee' ma' la' to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁵ Ga⁻ jluuy' hñiiy' mah' ga⁻ jee⁻. Ma⁻ la' hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lää⁻ Jesús ja⁻ ba' ga⁻ jee⁻ neh⁺ too⁻ ja⁻. Ja⁻ jiih' mo⁻ so⁻ ga⁻ hey⁺ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ⁶ Ja⁻ ga' ga⁻ lloo' Pee'. Hi⁻ he' ba' ga⁻ he' ga⁻ tē⁺ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ma⁻ la' sa⁻ hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lää⁻ Jesús ba' ga⁻ jee⁻ ma' kye⁻ neh⁺ jee' ja⁻. ⁷ Hi⁻ ga⁻ jee⁻ hmiih⁻ sa⁻ luu⁻ he⁻ ma' na⁻ gyoh' lle' Jesús, mo⁻ so⁻ kye⁻ ko⁻ joo⁻h' kyaah' hmiih⁻ he⁻ ma' na⁻ lääy⁻ ja⁻. Ma' kye⁻ ma⁻ na⁻ gyoh' ta⁻ koo' ba'. ⁸ Ja⁻ ga' ga⁻ he' ka⁻ läh' hi⁻ jñah' discípulo, hi⁻ ga⁻ lloo' to⁻ ne' he', neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. Ga⁻ jee⁻ kwee⁻, ja⁻ ga' ga⁻ lä⁻ dsoo' dsēy⁺. ⁹ Jēh', sa⁻ ga' ma⁻ lä⁻ ngēy' lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu' kih' Dio he⁻ ga⁻ la' bii' he⁻ ga⁻ lä⁻ jiiyh' jee' kih' hi⁻ na⁻ juu'. ¹⁰ Hi⁻ lä⁻ uu' discípulo he' ga⁻ nääy⁻ ta⁻ kih'.

*Ga⁻ lä⁻ jnä⁻ Jesús cha⁻ ne' María Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Pero María ga⁻ jää' ta⁻ ka⁻ hne⁻ kih' to⁻ hoo⁻ ja⁻, hooyh⁻. Jee' cheyh' hooyh⁻ ja⁻ ga⁻ jluuy' hñiiy' mah' ga⁻ jee⁻ ta⁻ neh⁺ to⁻ hoo⁻ ja⁻. ¹² Mah' ga⁻ jee⁻ uu' ángele, hi⁻ kye⁻ hmiih⁻ tōō⁻. Jaa⁻ ma' gya' jee' ma' la' ta⁻ gyuu⁻h' lley' hi⁻ jaa⁻ ma' gya' jee' ma' la' ta⁻ hu⁻u' tiiy', ja⁻ ba' jee' ga⁻ kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ ngo' kih' Jesús. ¹³ Mah' ga⁻ jäh' ángele he' siiyh⁺:

—Dsa⁻mē^ʒ, ¿he⁻la¹ hooh^ʰ hne⁻?

—Hooh^ʰ jnä^ʰ kih^ʰ he⁻ ma⁻lleey⁻ Dsa⁻jøøh^ʰ kyaan^ˆ. Sa^ˆ man^ˆ ha⁻ ta^ˆ ma⁻kyaay⁻ —ga^ˆjäh^ʰ María siyh^ˆ.

¹⁴ Ma⁻ngēē^ʰ ma⁻hlēeyh^ʰ lä^ˆja⁻, ga^ˆjēeyh⁻ hñiiy^ʰ ta^ˆ ka^ʰluuy^ʰ. Ga^ˆjēey^ʰ cheh^ʰ Jesús, pero mo^ˆ so^ˆ ga^ˆlä^ˆkyuuy^ˆ.

¹⁵ Mah^ʰ ga^ˆjäh^ʰ Jesús siyh^ˆ:

—Dsa⁻mē^ʒ, ¿he⁻la¹ hooh^ʰ hne⁻? ¿Hii⁻ na⁻ hnaah^ˆ?

Pero María ma^ʰ laay^ʰ, dsa⁻ hi⁻ ma^ʰ høø^ˆ chaah^ʰ le^ʰ ba^ʰ he^ʰ. He⁻ja⁻ ga^ˆsiyh^ˆ:

—Hne⁻ dsa⁻, cher^ʰma^ʰ hne⁻ ma⁻lleeh^ˆ hlii^ʰ kyaan^ˆ, chiih^ʰ jnä^ʰ ha⁻ ta^ˆ ma⁻kyaah^ˆ, mah^ʰ niin^ˆ na^ˆteen⁻ —ga^ˆjäh^ʰ María siyh^ˆ.

¹⁶ —María —ga^ˆjäh^ʰ Jesús siyh^ˆ.

Mah^ʰ ga^ˆjēeh⁻ ka⁻lä^ʰ María, ga^ˆsiyh^ˆ:

—¡Raboni! —he⁻ la⁻ hnøø^ʰ jäh^ˆ Ta⁻jwoh^ʰ.

¹⁷ Mah^ʰ ga^ˆjäh^ʰ Jesús siyh^ˆ:

—Ta^ˆ ee^ˆ jnä^ʰ. Jēeh^ʰ, sa^ˆ ga^ˆ ma⁻wiin^ʰ jee^ʰ gya^ʰ Tää^ˆ kyaan^ˆ. Gwa⁻jee^ʰ tääh^ʰ øøhn^ʰ mah^ʰ go⁻chiiyh^ʰ: “Naahn⁻ na^ʰgyan^ʰ kyaah^ʰ hi⁻ laa^ʰ Tää^ˆ kyaan^ˆ, ja⁻ba^ʰ hi⁻ laa^ʰ Tää^ˆ kyaah^ʰ hnäh^ʰ ka⁻lä^ʰ. Naahn⁻ na^ʰgyan^ʰ kyaah^ʰ hi⁻ laa^ʰ Dio kyaan^ˆ, ja⁻ba^ʰ hi⁻ laa^ʰ Dio kyaah^ʰ hnäh^ʰ.”

¹⁸ He⁻ja⁻ ñee^ʰ María Magdalena na^ʰjmeeh^ʰ juu^ʰ kih^ʰ lä^ˆjēē^ˆ jnääh^ʰ discípulo he⁻ ga^ˆjēey^ʰ Jesús, hi^ˆ ga^ˆjmeeyh^ʰ juu^ʰ lä^ˆjē^ˆ he⁻ ga^ˆsiyh^ˆ María.

Ga^ˆlä^ˆjnääh^ʰ Jesús jee^ʰ kih^ʰ discípulo kyaay^ˆ

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ma^ʰ ga^ˆnue⁻ ja⁻ba^ʰ jmi^ʰ ja⁻, to⁻nē^ʰ jmi^ʰ kih^ʰ seman^ˆ, na⁻jne⁻ haah^ʰ ma^ʰ tøøh^ʰ jnääh^ʰ ko⁻jøh^ʰ lä^ˆjēē^ˆ jnääh^ʰ, kih^ʰ he⁻ ma^ʰ gah^ˆ jnääh^ʰ dsa⁻ta^ˆ. Ga^ˆhe^ʰ Jesús, mah^ʰ ga^ˆlla^ˆsēeyh^ʰ to^ˆdsaah^ˆ jee^ʰ ma^ʰ tøøh^ʰ jnääh^ʰ ja⁻. Mah^ʰ ga^ˆjäh^ʰ siyh^ˆ jnääh^ʰ:

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'.

²⁰ Lä⁺koō⁻ ma' ga⁺jäyh' lä⁺ja⁻, ga⁻heeyh' jnääh' discípulo kyaay' ma⁻gooy⁻ kyaah' jwoo' mo⁻miih⁻ kiyh'. Peer⁻ ga⁺jëë' dsë⁻ jnääh' ma' ga⁺jëë' jnääh' Dsa⁻jøøh' jnän'. ²¹ Mah' ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺ jnääh' ka⁻läh':

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'. Lä⁺koō⁻ ga⁺chee' Tää' jnä', ja⁻ba' lä⁺ja⁻ cheen⁻ hnäh'.

²² Lä⁺koō⁻ ma' ga⁺jäyh' lä⁺ja⁻, ga⁺juuy' né' kyaä' jnääh', mah' ga⁺siiyh⁺ jnääh':

—Heeh' hnäh' Jmi⁻lle' Na⁻jngii'. ²³ Cher'mah' ga⁺kiih' ' hnäh' hoh' kih' dso'kye⁻ he⁻ jmee⁺ dsa⁻, dsa⁻che⁻ ba' dso'kye⁻ kiyh'. Pero cher'mah' sa⁺ ga⁺kiih' hnäh' hoh' kiyh', lä⁺ ma⁻kyaayh' ja⁻ba' dso'kye⁻ kiyh'.

Sa⁺ ga⁻lä⁻heë' Tamá he⁻ ma⁻lä⁻jiih' Dsa⁻jøøh' jnän'

²⁴ Pero Tamá, hi⁻ tēyeh' dsa⁻ suu' he', jaa⁻ jee' lä⁺jëë' gya⁺tuu' jnääh', sa⁺ ma' hää' jee' kyaä' jnääh' ma' jah' Jesús to⁻né'. ²⁵ Ga⁻jmeeh' ba' jñah' discípulo juu' kih' Tamá, ga⁺siiyh⁺:

—Ma⁻jëë' jnääh' Dsa⁻jøøh' jnän'.

Mah' ga⁺jäh' Tamá:

—Cher'mah' sa⁺ ga⁺jëen', la⁺ lii[~] gooy⁻ jee' ga⁻hoo' jo⁻ñe', hi⁻ tän' chágoon' jee' ga⁻hoo' jo⁻ñe' hi⁻ tän' goon' jwoo' mo⁻miih⁻ kiyh', sa⁺ heen'.

²⁶ Ma⁻hya⁻ ga⁺ jñaa' jmi[~], ma' tøøh' jnääh' ka⁻läh' cháneh', hi⁻ ma' hää' Tamá jee' kyaä' jnääh'. Pero na⁻jnë⁻ ba' haah' ga⁻mi⁻ jnää⁻ Jesús hñii' jee' tøøh' jnääh' ja⁻, mah' ga⁺jäyh':

—Wa' hii' tií kyah' hnäh'.

²⁷ Chah' ba' ga⁺jäh' Jesús siiyh⁺ Tamá:

—Tøøh¹ da' cha'gooh⁻ jee' la⁻, mah¹ jëë⁻ ma⁻ goon⁺. Hii¹ ma⁻ gooh⁻, mah¹ ta¹ neh⁻ jwoo¹ mo⁻ miih⁻ kin⁺ la⁻. Ta⁺ wa' hweh⁻ hoh⁺, wa' lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺.

²⁸ Ja⁻ ga' ga⁻ jäh⁺ Tamá siyh⁻:

—jDsa⁻ jøøh¹ kyaan⁺, hi⁻ Dio kyaan⁺!

²⁹ Mah¹ ga⁻ jäh⁺ Jesús siyh⁻:

—Tamá, kih¹ he⁻ ma⁻ jëëh⁺ jnä⁺, he⁻ ja⁻ ba' na⁻ ma⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺. Pero llu¹ ga' kih¹ hi⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë¹, ma⁺ ke⁺ sa⁺ ga⁻ jëëy¹ jnä⁺.

He⁻ la' he⁻ ma⁻ na⁻ sih⁻ juu¹ la⁻

³⁰ Cha⁻ miih⁻ he⁻ jah⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeë⁺ Jesús cha⁻ nē⁺ jnääh¹ discípulo kyaay¹ he⁻ sa⁺ cha⁻ na⁻ sih⁻ nē⁺ mo⁻ je⁻ la⁻.

³¹ Pero siin⁺ lä⁻ la⁻ mah¹ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, Jesús he⁺, hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo, Joø⁺ Dio. Hi⁻ kih¹ he⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh¹, he⁻ ja⁻ jmeë¹ chaa⁻ hnäh⁺.

21

Ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús hñii⁺ kih¹ gyeë¹ discípulo kyaay¹

¹ Këë⁻ ga' ja⁻, ga⁻ mi⁻ jnää⁻ Jesús hñiiy⁺ cha⁻ hoo⁺ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa¹ Tiberia. Lä⁻ la⁻ ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ hñiiy⁺. ² Ma' cheh¹ Simón Pee' kyaah⁺ Tamá, hi⁻ tēëyh⁻ dsa⁻ suu⁻ he⁺, kyaah⁺ Natanael dsa⁻ chaa⁻ jee' jwi⁻ Caná hwa¹ Galilea, kyaah⁺ lä⁻ uu⁺ joø⁺ Zebedeo hi⁻ kyaah⁺ ga' uu¹ discípulo kyaay¹ Jesús. ³ Ga⁻ jäh⁺ Simón Pee' siyh⁻:

—Hii⁻ jnä⁺ ngoon¹ na' chaahn⁺ miih⁻ jah⁺ chaa⁻ cha⁻ jmi⁻.

Mah¹ ga⁻ jäh⁺ jee' lä⁻ jëë⁺:

—Dsa⁻ nøø¹ jnääh¹ kyaah⁺ hne⁻.

Mah¹ ga⁻ nääy¹, ga⁻ taayh⁻ neh⁻ koo⁻ na⁻ moo⁺. Hwë¹ ja⁻ sa⁺ ga⁻ lëëyh⁺ ni⁻ miih⁻ hmooh⁻. ⁴ Ma⁻ ngoo¹ ga⁻ jnä⁺ ba⁺ ja⁻, ma' ga⁻ lä⁻ jnää⁻ Jesús cha⁻ hoo⁺ jmi⁻ juuh⁻ ja⁻. Pero sa⁺

ga⁻lä⁻kyuu⁺ jnääh¹ che⁺ he⁺ ba⁺ Jesús hi⁻ ma⁺ cheh¹ jee⁺ ja⁻.
⁵ Mah¹ ga⁻ngii⁺ Jesús juu¹ kyaa¹ jnääh¹:

—Gyuu⁻ kyaan⁺, ¿che⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ kihn⁺? —ga⁺jäh⁺
 Jesús siiyh⁺.

Ga⁻lä⁻jëë⁺ jnääh¹ ga⁻chiih⁺ jnääh¹:

—Jah⁺ha¹.

⁶ He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh¹:

—Tøøh¹ hnäh⁺ sa⁺hma¹ kyah¹ hnäh⁺ ta⁺ jwoo¹ ra⁻lluü⁺
 kih¹ na⁺moo⁺ kyah¹ hnäh⁺ na⁻, mah¹ leeh⁺ hnäh⁺.

Hi⁺ ga⁺jmeë⁺ jnääh¹ lä⁻koo⁻ ga⁺jäh⁺. Ja⁻ga⁺ na⁻
 ga⁻cheeh⁺ jnääh¹ sa⁺hma¹ ja⁻ hi⁺ mo⁺so⁺ ga⁻tää⁺ jnääh¹ ma⁺
 lle⁺ jnääh¹, kih¹ he⁻ jwëë⁺ jah⁺ ma⁺ tääh⁺. ⁷ Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺
 discípulo hi⁻ ga⁻lä⁻hnää⁺ Jesús cha⁻miih⁻ ga⁺siiyh⁺ Pee⁺:

—jDsa⁻jøøh¹ jnän⁺ ba⁺ oo⁺!

Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Simón Pee⁺, laa¹ Dsa⁻jøøh¹ kyaay¹, ga⁻këyh⁻
 hmiih⁻ kiyh¹ he⁻ ga⁻lleey⁺ ta⁺ko⁻jiih¹ ma⁺jmeey⁺ ta⁺kooh⁻
 hma¹. Mah¹ ga⁺jwääy¹ hñiiy⁺ cha⁺jmi⁻. ⁸ Hi⁺ jee⁺ lä⁻jëë⁺
 jnääh¹ ya⁺nøø⁺ jnääh¹ ta⁺ jee⁺ dsoo⁺ kyaah⁺ na⁺moo⁺ ja⁻,
 na⁻cheeh⁺ jnääh¹ sa⁺hma¹ na⁻kah¹ hmooh⁻. Jëëh⁺, koo⁻
 hña⁻loo⁺ metro ba⁺ uu⁺ tëëh¹ jnääh¹ jee⁺ la⁺ hwa¹ jee⁺ ma⁺
 tøøh¹ jnääh¹ ja⁻. ⁹ Ma⁺ ga⁺hwëë⁻ jnääh¹ neh⁺ na⁺moo⁺
 ja⁻, ga⁺jëë⁺ jnääh¹ na⁻jeeh⁺ je⁻, na⁻kyaa¹ jaa⁻ hmooh⁻ né⁺
 kyaah⁺ he⁺ñiih⁻. ¹⁰ Mah¹ ga⁺jäh⁺ Jesús siiyh⁺ jnääh¹:

—Go⁻tee⁺ hnäh⁺ ta⁺ la⁺ miih⁻ hmooh⁻ hi⁻ ja⁻ga⁺
 ma⁻lëeh⁺ hnäh⁺.

¹¹ Mah¹ ga⁻wii¹ Simón Pee⁺ neh⁺ na⁺moo⁺ mah¹ ga⁻sëeyh¹
 sa⁺hma¹ ja⁻ ta⁺ hwa¹ kii⁺. Na⁻kah¹ go⁻te⁺ jah⁺ kaa⁺h⁺.
 Ga⁻të⁺ koo⁻ hña⁻ laa⁺ na⁻dsë⁺ to⁺lo⁺gyaa⁺ dsë⁺ uu⁻ jah⁺ jee⁺
 lä⁻jëë⁺. Ma⁺ke⁻ jwëë⁺ ma⁺ laa¹ jah⁺ he⁺, ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁺gii⁻
 sa⁺hma¹. ¹² Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús:

—Ya⁻nää⁺ hnäh⁺ ya⁻kuh¹ hnäh⁺.

Hi⁺ ni⁺ jaa⁻ jnääh⁺ sa⁺ ga⁺ tuu⁻ dsë⁻ jnääh⁺ ma⁺ ngii⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺: “¿Hii⁻ hne⁻?”

Jëeh⁺ ñe⁺ ba⁺ jnääh⁺, he⁺ ba⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁺ he⁺. ¹³ He⁻ ja⁻ ga⁺ ka⁺ Jesús he⁺ ñiih⁻ ja⁻, ga⁺ kwëëyh⁺ jnääh⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁺ kwëëyh⁻ jnääh⁺ hmooh⁻ ka⁻ läh⁺. ¹⁴ Jee⁺ la⁻ ga⁺ tē⁺ hnë⁻ jiih[~] he⁻ ga⁺ mi⁻ jnäa⁻ Jesús hñii⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻.

Ga⁺ hlëeh⁺ Jesús kyaah⁺ Simón Pee⁺

¹⁵ Ma⁻ la⁺ kiyh⁺ ma⁻ kuyh⁻, ja⁻ ga⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús siih⁺ Simón Pee⁺:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ ga⁺ jnä⁺ lä⁻ koh⁺ ga⁺ lä⁻ jëë⁺ hi⁻ tääh⁺ la⁻?

Mah⁺ ga⁺ jäh⁺:

—Jaah⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁺ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁶ Koo⁻ ka⁻ läh⁺ ga⁺ jäh⁺, jee⁺ ga⁺ tē⁺ to⁺ jiih[~]:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁺?

—Jaah⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ ba⁺ hne⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻ —ga⁺ jäh⁺ Pee⁺.

—Ja⁻ hääh⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ —ga⁺ jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

¹⁷ Ga⁺ tē⁺ hnë⁻ jiih[~] ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Simón, joo⁺ Joná, ¿che⁺ hnaah⁺ jnä⁺? —ga⁺ jäh⁺.

Ja⁺ meeh⁻ dsë⁻ Pee⁺, kih⁺ he⁻ ma⁻ tē⁺ hnë⁻ jiih[~] ga⁺ jäh⁺: “¿Che⁺ hnaah⁺ jnä⁺?” Mah⁺ ga⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Ga⁺ lä⁻ jē⁺ ba⁺ ñeh⁺ hne⁻, Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺. Ñeh⁺ kwee⁻ he⁻ hnaan⁺ hne⁻.

Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ Jesús:

—Hää⁺ llu⁺ dsa⁻ kyaan⁺ ja⁻. ¹⁸ Ma⁻ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hne⁻. Lä⁻ ma⁺ kwaa⁻ ga⁺ hne⁻ miih⁻, ma⁺ jmää⁺ hñaa⁺, ma⁺ goh⁺ wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻, ha⁻ jee⁺ ma⁺ hnooh⁻ hñaa⁺.

Pero wa'ra- ga'gyuh-, niih' ma'-gooh- mah' jñah' dsa- kyeh' hne- hmiih- kyah'. Hi- ha- jee' sa- hnooh- goh', jee' ja- ba' dsa- jääy- hne-.

¹⁹ Lä'ja- ga'jäyh' mah' lä'ngëë' Pee' ha- lä' ma' juuy' lä'jwë' ja- lä'jnä' ha- koh' jøøh' sa' laa' Dio. Ja- ga' jäyh':

—Jmee' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Discípulo hi- ga-lä-hnää' Jesús

²⁰ Ma' ga'jeeh- Pee' hñii' ta' ka'luu', ga'jëey' ja' discípulo hi- ga-lä-hnää' Jesús he'. He- ba' hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús lä' ma' ga'kuyh- ma'nuu' ja-, hi- ga'ngii' juu' kih' Jesús: “Dsa-jøøh' kyaan-, ¿hii- na- hi- ngëë' hne-?” ²¹ He- ja-, ma' ga'jëë' Pee' discípulo he', ga'jäyh' siyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan-, ¿ha- ga- hi- ja' oo'? ¿Hee- ba' le' kiyh'? —ga-jäh' Pee'.

²² —Wa'ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä'jiih' tē' jmi' jähn', sa' ga'tëeh' hne- jëeh' kiyh'. Hne-, jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús siyh'.

²³ Jee' kih' øøh' jne' la-, ya'hii' koo- juu' kih' discípulo he', ga'jäyh' sa' juuy'. Pero ja- he- ga-jäh' Jesús he- mo'so' juuy' ja-. Ga'jäyh' lä-la- ba': “Wa'ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä'jiih' tē' jmi' jähn', sa' ga'tëeh' hne- jëeh' kiyh'.”

²⁴ Hi- la- he' discípulo hi- jäh' ju'dsoo' kih' ga-lä-jë- juu' la-. Hi- ga'siyy' lä-jë- he- la-. Hi- ñe' jne', ju'dsoo' he- jmeey-, la' ju'dsoo' jmah' ba'.

²⁵ Hi- cha- ga' cha-miuh- he- ga'jmeë' Jesús. Wa'ra- jäh' kih' sii' jne' ma' koo- ma' koo- lä'hii' në', sa' hiih- lä'kaa- jmi-gyuu' laan-, cher'mah' hi- sii' lä' ga-dsa' he- hnøø' ga-dsa-sii'. Wa' la' lä-ja-.

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos
New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
